

- Ne, kš,petane Lombard, stvar ostaje kako jest. Moj klijent pretpostavlja da ste vi pravi čovjek za ~pasne situacije. Ovlašten sam da vam predam šio gvineja u zamjenu za put u Sticklehaven; Devon. Najbliža stanica, je Oakbridge; tamo će vas dočekati i odvesti~ ~do Sticklehavena, gdje vas čeka m~otorni čamac kojim ćete stići na Nigger Island. Tamo ćete biti na raspolaganju mom klijentu.

Lombard odmah upita: - Na koliko dugo?

- Ne duže od dva tjedna.

Gladeći male brkove, kapetan Lombard reče: - ,Tasno vam je valjda da ne mogu prihvatiti ne~to - protuzakonito? Oštro je po~ledao sugovornika pošto je to izgovorio. Na malim semi~tskim usnama gospodina Morrisa po~tkrade se lagani osmijeh. On zatim reče:

- Ako vam bude ponudeno bilo što protuza konito, imats puno pravo odustati.

pLOkleti ugladeni okrutnik, još se i nasmijao! Kao da je dobro znao da. u Lombardovim dosadašnjim pathvatima legalnost nije uvijek bila sine qua non . . . '

Lombardove usne razvuku se u osmijeh. Bogami, dva ili tri puta zaista je zaglibio! No, uvijek se nekako izvukaro! Nikada beš nije po 10

' - vla,čio strogu granicu između zakonitog i nezakonitog . . .

Ne, zaista nije bilo stvari od koje bi prezao. Nadao se da će na Nigger Isla~,du biti dobre zabave...

U kupeu za nepušače gospoQica Emily Brent sjedila je vrlo ukočeno, kao što je to već bio njen običaj. Bila je u šezdeset i petoj i nije odobrvala opušteno sjedenje. Njezin oiac, pukovnik staroga kova, mnogo je polagao na držanje.

Današnja generacija bila je upravo sramotno mlitava - u svakom pogledu - a o držanju da i ne govorim~o . ~. .

Zračeci principima o krijeposti od kojih nije odstupala, gospoQica Brent sjedila je u prenatrpanom odjeljku trećeg razreda i trijumfira,la nad neudobnom atmosferom i vrućinom. Ljudi danas od svega prave veliko piianje! žele injekciju prije vacfenja zuba, uzimaju pilule protiv nesаницe, traže udobne stolice i jastuke, a djevojke dopuštaju da im tijela opuštено vise i polugole ljeti leže na plaži.

Gospodica Brent skupi usne svjesna da bi mogla sluai.ti za primjer nekim ljudima.

Sjetila se prošlogodišnjih ljetnih praznika. Ove će godine, meHutim, biti drugačije. Nigger Isiarid . . .

U iriislma je ponavl jala, već toliko puta pročitano pismo.

11

~Draga gospoltrice ,šrent,

Sjećate li se zajedno provedenih dana u Belhaven Guest Houseu, u kolovozu prije dvije godine? Mislim da smo tada pronašli mnogo toga xajedničkog.

Otvaram pansion na otoku uz devonsku obalu. Mislim da će biti unosno da stvorim mjesto koje će zadovoljiti ukuse oxbiljnije publike; mjesto s jednostavnom kuhinjom, bez nudista i na

- vijan,ja gramofona do kasno u noć. Bito bi mi vrlo drago kada biste mogli provesti ljetne praxnike na Nigger Islandu, naravno kao moj gost.

Odgovara li vam početak kolovoza? Možda osmi.

S poštovanjem U.N.O...~c

Kak.o li se orlo zvala? Potpis je bio nečitak, razmišijala je Emily Brent, i to je iznervira. »Toliko ljudi piše svoje ime tako nečitko.«

U mislima se vrati društvu u Belhavenu. Bila je tamo prije dvije godine. Da, sjećala se one drage žene srednjih godina, gospoQica., gospoQica - no, kako se ono zvala? - otac joj je bio kanonik. A bila je tamo i gaspada Olten - Ormen

, - ne, naravno - OZiver! Da - Oliver.

Nigger Isiarid! Pisalo je u novinaxna o Nigger Islandu - nešto o filmskoj zvijezdi - ili je to možda bio neki američki milijunaš?

~Naravno, takva su se mjesia ponekad prodavaia po dosta prihvatljivoj cijeni, jer oto,ci ne odgovaraju svima. I.,judi misle kako je to roman tiLno, no kad poenu tamo ~ivjeti, shvate sve njegove sZa,be strane i jedva čekaju da ga, se riješe.

12

»U svakom slučaju inxat ću bespla,tmo ljetovanje<c, mislila je F~nily Srent.

Uz njene smanjene priiude i toli.ko neplaćenih dividenda, ta se činjenica svakako morala uzeti u obzfr. Kad bi se barem mogla sjetiti nešto više o gospoQi - ili je to ipak bila gospoQica? - Oliver!

5

General Macarthur pogleda kroz prozor vagona,. Vlak je upravo ula~fo u Exeter, gdje je trebao presijedati. K vragu, ti spori lokalni vlakovi! A taj Nigger Isiarid je zapravo bio na dohvat ruke.

Nije baš dobro shvatio tko je taj Owen; vjerojatno Spoof Leggardov prijate~j - ili možda ' znanac Johnnija Dyera. u- Dolaze fedan ili dvo jica tvojih starih ratnih drugova, rado bi popričali o proštim danima.H

,Pa, volio bi i on porazgovarati o starim vremenima. Iona,ko je u posljednje vrijeme uobra zi,o da ga ljudi pomalo izbjegavaju.. A sve zbog tih pxokletih govorkanja! Bogami, bilo je teško, već je tome gotovo trideset godina! Armitage je progovorio, pretpostavijao je. Prokleti mlati uobra~enko! što je on zaao o tome? No, koje koristi od mozganja o t~me! čovjek ponekad i umišlja i čini mu se da ga ~udi poprijeko gledaju. , Zanimaa bi ga da vi~di taj Nigger Island. Mnogo se gla~ina širi o njemu. Čini ~e da bi čak

13

, .n.._ , , ,a. _ _w_~: _~: r. ... _ .

mogla biti istinita priča da ga se dočepao Admi ralitet, Ministarstvo raia ili možda avijaaia . . . Mladi Elmer Robson, američki milijunaš, bit

će da, je za,ista kupio otok. Kažu da je potrošio milijune na. to. Sami mrtvi kapitali . . .

Exeter! Treba sat vremena čekati. A on nije želio čekati. Htio je odmah krenuti dalje . . .

6

Dr Armstrong voaio je svog »morrissacc kroz dolinu Salisbury. Bio je besk~ajno umoran . . . Svaka medalja ima, i svoje naličje. Davno je prošlo vrijeme kad je sjedio u svojoj korektno opremljenoj ordinaciji u Harley Streetu, okružen najmodernijim instrumentima i najluksuzni~ .jim pokućtvam, i čekao - čekao danima da mu se sreća nasmiješi, ili mu definitivno okrene leda . . .

. No, uspio je! Imao je sreće! Sreće i vještine, naravno. Bio je dobar na poslu, no t~o nije bilo dovoljno za uspjeh. Mora čovjek uz to imati i sreće.

A on ju je imao! Točna .dijagnoza, nekoliko zahvašnih ženskih p~acijenata - žene s položaje~m i novcem - i, pročulo se. ~Morate otići Armstrongu - posve mlad čov jek - ali tako pametan -- Pa~ je godinama odlazila od jednog do drugog; a ovaj je odmah shvatio u čemu je problem!a I - krenulo je,

Sada je drArmstrong koračno uspio. Dani su mu bili ispunjeni. Imao je malo slobodnog vremena. Tbg jutra u kolovozu bio je sretan ~to na 14

pušta London i što ~e provesti nekaliko dana na otoku uz devonsku ~obe~lu. Neće to baš bitf pravi odmor. U pismu koje je dobio dosta se nejasno moglo naslutiti o čemu je riječ, rw popratni ček bio je vrlo jasan. Ogromna suma. Ti Owenovi mora da plivaju u novcu. Čini se da je posrijedi neka mala poteškoća - muž zabrinut za zdravlje svoje supruge.traži njegovu mišljenje, no ženu ne treba mnogo uznevmiravat,i. Ona neć .e. ni da, čuje za liječnika. Njeni živci . . .

. Živci! Liječnik pfdiže obrve. Ah, te žene i njihovi živci! No, konačno, bio je to dobar posao. Pola njegovi~h pacijentica bolovaa.o je isključivo od, ~ pravu dijagnozu ne bi primile sa zahvalnošću! A čovjek je uvijek mogao nešto izmisliti.

»Ma,le poteškqće sa (neka duga riječ), x~išta o~biljno - trebalo bi to izliječiti. Jednostavna njega.c<

Zapravo, kada bi došlo da toga da treba propisati lijek, bilo je to uglavnom na bazi povjerenja. A on je imao dobre metode, znao je uliti povjerenje i nadu.

Srećom, uspije se oporaviti od one afere otprilike deset - ne, čak petnaest godina. Bio je na samom rubu propasti! Strašno ga je to potreslo. Šok mu je pomogao da se sredi. Potpuno je prestao piti. Da, da, bila je to vraški opasna stvar, iako...

Sa zaglušnom sirenom koja je parala uši, ogrorni bspersports da, linain<c projurio je 4. iz njega brzinom od osamdeset milja na sat.

15

~.-, >: ~ ~, ~: ~ ~. ~ ~ ~. . .

Dr Armstrong zamalo što nije odleio u živicu. Jedan od onih mladih glupana koji bjesomučno juče cestom. Mrzio ih je. Gabovo ga je unesrećio. Prokleti mladi glupan!

7

Tony Marston razmišljao je jureći u Merc: oBroj ovih gmizavaca na česti već zastrašuje.

Bjek ti nešto smeta na gutu. A voze sredinom ceate! Vožnja gleskom i inače je prilično teška. . . Nije to kao u Francuskoj gdje si čovjek zczista može dati oduška. . . tc

Da li da stane i nešto popije ili da nastavi put? ~mao je vremena napretek! Još nekih sto milja.. Popit će džin i givo. ~TŽasno vruć dan!

Mora da će se dobro zabaviti na tom otoku aW potraje lijepo vrijeme. Tko su ti Owenovi, pitao se? Bogati i podli, vjerojatno. Badger je imao dobar nos za takve i jude. Naravno, on je to i morao, jadnik, ta bfo je bez prebijene pare. . .

Nadam se da poslužuju dobro piće. S tim skorojevićima nikad se ne zna. Baš šteta što priča o tome da je Gabrielle Turl kupila Nigger

~:~ Island nije istinita. Taj filmski svijet zacijelo : ima svojih čari.

Pretpostavlja je da će se naći i koja djevojka. . . .

Izlazci iz hotela, prategnu se, zi jevnu, pogleda u nebo i uđe u svoj udalmaincc.

Nekoliko mladih žena zadivljivo ga je pro ~, tralo - visok šest stopa, dobro građen, kovr :

16.

C." k

:

čave kase, preplanula lica i intaivno plavih ju.

Naglo otpusti kvačilo i bučno skrenu na usku E cestu. Starci i djeca odskočiše u stranu. Dječaci ga promatrahu s

divljexjem.

Anthony Marston nastavio je svaj slavni pohod.

8

Gospodin Blare vazio se gutničlun vlakom iz Plymoutha. Bilo je malo putnika u njegovom odjeljku. Neki stari pomorac mutna pogleda upravo je utonuo u san.

Gospodin Blare nešto je pažljiva zapisivao u mali notes.

nKakav skup«, mxmljao je.. pFmily Brent, Vera Claythorne, dr Armstrong, - Anthany Marston, stari suda Wargrave, Philip Lombard, general

Maasthur, C. M. G., D. S. O. Sluga i njegovog žena: gospodin i gospođa Rogers.«

Žatvari notes i spremi ga u džep, bacivši pogled na čovjeka koji je drijemao u kutu.

»Mora da ima iznad osamdeset«, postavljao je gospodin Blare preciznu dijagnozu.

Pažljivo i savjesno još jednom razmisli o svemu.

~P~osao bi~ trebao biti prilično lak«, nagadao je. uNe vidim razloga da pogriješim. Nadam se da dobro izgledam.«

Ustao je i kritički se pogledao u ogledalo. Lice koje je vidio bilo je pomalo vojg iz

~.neac ma~tn «naca 1?

.. 1

t~ - raza, gotovo bezizražajno, a krasili su ga brkovi i sive, položene oči.

»Da se predstavim kao major? Tj~h, gotovo sam zaboravio. Onaj stari general odmah bi me raskrinkao.<t

»Južna Afrika, to je ono pravo! Nitko od tih ljudi nema pojma o Južnoj Africi, a vodič koji upravo čitam pomoći će mi da što uvjerljivije govorim o njoj.<c

Na sreću, ima raznih vrsta kolonijalaca. Kao čovjek koji je uspio u Južnoj Africi, gospodin Blare je osjećao da može mirne slušati ući u bilo kakvo društvo.

Nigger Island. Sjeseo se Nigger Islanda još iz djetinjstva.

~°n -- . . . Smrdljiva stijena. puna. galebova - nalazila, se oko milju daleko od obale. Ime je dobila zbog svoje sličnosti s ljudskom glavom - čovjek crnačkih usta.

Čudna ideja - otići tamo i sagraditi kuću!

Užasno po nevnamenu! No, mili junaši šu uvijek bili hiroviti!

~z, :

Starac u l~atu probudi se i reče:

- Na moru se nikad ne zna - nikad!

Gaspođin Blare potvrdi: - Istina je. Nikad

se ne zna.

Stara.c dva puta ~tucnu i nastavi se-žaliti:

- Dolazi oluja.

~ ~ ~vječe, pa dan je prelirasan!

- Oluja~je na pomolu. Mirišem je!cc

- Možda, ste i u pravu - reče gospodin Blare pomirljivo. .

18

.. ~. . . , ~ ~ ~, " ..

Vlak se zaustavi u stanici i starac nesigurno ustane.

- Ovdje silazim. Prtjao je nešto oko prozora i Blore mu pomogne.

Starac zastane na vratima, podigne ruku i kima.

- Čuvajte se i molite. Čuvajte se i molite. Sudnji dan je blizu.

Posmu pri silasku i padne na peron. Onako ležeći, pogleda prema Bloreu i reče s neočekivanim dostojanstvom:

- Yama gavorim, mladiću. Sudnji dan je na pomolu. . . Vraćajući se na mjesto, gospodin Blore pomisli:

»On je bliži sudnjem danu nego ja!»

Međutim, kao što to obično biva, nije bio u pravu. . .

2.

>

19

1

.

Drugo poglavlje

1

Ispred stанице Oakbridge, mala grupa ljudi stajala je u nedoumici. Iza njih su bili nosači s prtljagom. Jedan od njih viknu: - Jim!

Vozač taksija istupi naprijed.

- Jeste li vi možda za Nigger Island? - zapita mekim devonskim naglaskom. Četiri glasa odgovore potvrdno, a odmah zatim sumnjičavo pogledaše jedni druge.

Vozač se obrati suncu Wargraveu kao najstarijem u grupi:

- Ovdje su dva taksija, gospodine. Jedan - mora pričekati putnički vlak iz Exetera, koji treba stići za pet minuta. Taj će dovesti još jednog

gospodina za Nigger Island. Hoće li netko od vas pričekati? Tako će vam biti udobnije. Vera Claythorne odmah pomisli na svoj bu

dući posao i spremno odgovori: '!

- Ja ću pričekati. Vi možete poći. - Njen glas flegmatično su pomalo zapovjednički i pokroviteljski ton. Ponašala se kao da je na teniskom terenu i daje upute za igru.

Gospođica Brent ukočeno reče: - Hvala, sagnu se i ude u taksi.

21

Sudac Wargrave slijedio je njen prijedlog. Kapetan Lombard reče:

- Pričekat ću 5 gospodina. . . - Claythorne - doda Vera.

- Ja sam Lombard. Philip Lombard.

Nosači staviše prtljagu u taksi: Sudac Wargrave primijeti:

- Prekrasno vrijeme.

- Da, zaista - prihvati gospođica Brent, i, zadovoljena, suputnikom, pomisli:

»Vrlo otmjen stari gospodin. Sasvim odskače od tipa ljudi koji se obično susreću u ljetnim pansionskim apartmanima. Mora da gospodin i gospođa Oliver imaju ugledan krug prijatelja.«

Sudac Wargrave nastavi:

- Poznajete li dobro ovaj kraj?

- Bila sam već u Cornwallu i Torquayju, ali ovo je prvi put da sam u ovom dijelu Devona.

- Ni ja ne pozna ovu predjelu.

Vozač drugog taksija brinuo se za preostale putnike:

- Hoćete li sjesti dok čekate? Vera odlučno odgonori: - Ne!

- Ja sam malo privlačniji. Ili biste možda radije sjeli u čekaonicu? -- primi jeti kapetan Lombard sa smiješkom.

- Ne, prava je blagodat izaći iz tog zagušljivog vlaka. ,

, - Zadržite, gutova je vlakom postaje nesnošljivo po ovakvoj vrućini.

- Na nama se da će potrajati - mislim, vrijeme. Ta engleska ljeta prilično su promjenljiva.

U nedostatku drugih pitanja, kapetan Lombard upita:

- Poznajete li dobro ovaj kraj?

- Ne, nikada još nisam bila ovdje - brzo doda i odluči se da, odmah znajući razlog svog puta: - Nisam još ni vidjela svoje poslodavce.

- Svoje poslodavce?

- Da, ja sam sekretarica, gospođe Owen.

- A tako: - Njegov stav se naglo promijenio; postao nešto sigurniji i spontaniji u ophođenju.

; - Nije li to malo neobično? Vera se nasmije.

- Ne, ne mislim da jest. Njena se sekretarica, naglo rsboljela, gospođa je nazvala agenciju, zatražila zamjenu i oni su poslali mene. '!

- Dakle tako je to bilo. A, recite mi da vam se posao ne sviđa kada dodete tamo?

- Vera se ponovno nasmije.

- I da to je samo privremeno - posao za vrijeme praznika. Imam stalno namještenje u školi za djevojke. Zapravo, strašno me uzbuđuje pomisao da, ću vidjeti Nigger Island. Toliko se obojavi, sailo u novinama. Da li je zaista tako fantastičan?

- Ne znate. Nisam ga još vidio.

- Zaista? Pretpostavljam da su Owenovi vrlo poštovani na njega. Kakvi to ljudi? Recite mi.

Lombard se zarnisli: očudno je to sve. što da joj kažete? Da li sam ih trebdo vec sresti ili ne? - Brento reče: '!

- Osa vam je na ruci. Ne, ne mičite se. Naglo zamahnu rukom. - Tako. 4tišla je!

23

..

- Hvala vam. Ovog jeta ima strašno mnogo osa.

- Vjerojatno zbog vrućine. Zna li koga čekamo? -

- Nemam pojma.

U taj čas se zvižduk vlaka. Lombard primi jeti;

- m je j vlak.

Visok stariji gospodin vojničkog izgleda pojavio se na izlazu perona. Sijeda kosa bila je jako zagladena, a brkovi uredno podrezani. ,

Nosač, posrćući pod teretom teškoga kožnatoga kovčega, po ka, za na Veru i Lombarda.

Vera mu odmah priđe i reče:

- Ja sam sekretarica. gospođe Owen. Kola su, ju.

Za tim predstavi Lombarda.

Izbljeda, plave oči, pronicljive unaboč godina. ma, odmjeriše Lombarda. U trenu ga, je ocijenio; da je barem tamo bio netko da vidi taj

. NZgodan momak. Ipak, nešto ne valja na njemu. . . cc

Udoše u taksi. Vozili su se pustim ulicama malog kbridgea i zatim produžili glavnom cestom. Prolazili su pravim labirintom strmih, zelenih i uskih pokrajnih seoskih puteva.

General Macarthur izvaji:

. . - Uapće ne poznam ova j dio Devona. Imam mali posjed u istočnom dijelu, na samoj granici ~rseta.

Vera primijeti:

24

``~ , ~3 - ~dje je zais~a prekršsno. Br

xa, _ , ežuljci, crvena zemlja, a sve tako zeleno i raskošno.

Philip Lombard kriblički doda:

- Malo je prezatvoreno . . . Ja više volim čistinu . . . Tamo čovjek vidi što nailazi . . .

General Macarthur rim se obrati:

- Mora da ste mnogo proputovali?

Lombard slegnu ramenima i nevoljko odgovori:

- Pa, bilo me je svugdje. '

On pomisli: »Sada će me sigurno pitati da li sam bio u ratu. Ti starci to uvijek pitaju.«

No, general Macarthur nije spominjao rat.

2

Popeli su se strmom cestom na brežuljak i spustili krivudavim puteljkom do Sticklehavana - nekoliko kućica i po koja barka privezana uz obalu.

Konačno su vidjeli i Nigger Island kakro, obasjan suncem na zalasku, strši iz mora.

Vera se začudi:

- Jako je daleko.

Drugačije ga je zamišljala - bliže obali, pre . . . punog lijepih bijelih kuća. No, nije se nazirala nijedna kuća; samo ponosna silueta stijene koja je pomalo naiikovala na glavu crnca. Bilo je ne iseg kobnog u njemu. Lagano je zadrhtala.

Ispred male gostionice »Sadazn zvijezdacc, sje ~ dilo je troje ljudi. Zgrbljeni stari sudac, ušprav ~;°_

25

na gospoQica, Brent i treći - visok, srdačan čovjek koji im odmah pride i predstavi se.

- Mislio sam da je zgodnije da vas pričekamo. Balje je da idemo svi zajedno. Dopustite da se predstavim. Zovem se Davis. Natal, Južna Afrika, to je moja postojbina, ha, ha!

- Bučno se smijao.

Sudac Wargrave pogleda mrko. Ni gospodica Brent nije baš bila, sigurna da voli te kolonijalce. - Da li je netko možda za čašicu prije nego

što se ukrca,mo? - zapita gospo_ din Davis gostoljubivo.

Budući da nitko nije potvrdno odgovorio, Da: v~is se okrenu i m~ahnuvši rukom reče:

- ~nda, krenimo. Naši damaćini nas sigurno očekuju. . .

Primijetio je kako je čudna smetenost obu. zela ostale goste. Kao da i~h je spomii~,janje Owe r novih paraliziralo.

. Davis opet mahnu rukom, na što se od obli~ njegov odličiji neki čovjek i priHe im. S obzirom na to da se njihao pri hodu odavao je čovjeka s mora. Lice mu je bilo išibano vjetrom, a oči su imale neki čudan izraz. Govorio je mekim dev~on~ki~n naglaskom.

-- Jeste li spremni, dame i gospodo? č~ac čeka. Još dvojica dolaze kolima,, ali gospodin Owen nije naxedio da ih čekamo, jer se ne zna kada s~tižu. . . _ _

Grupa je krenula. Vodič ih je gveo duž 3nalog pristaništa gdje je stajao privezan čama~c. Emily Brent primijeti s negodovanjem:

- Čarnac je vrlo rraalen.

~::~: '

Vlasnik uvjerljivo odgovori:

, - Dobar je to brodić gos'do. Može on sve do ~lymoutha, k'o od ša.le!

Sudac Wargrave će zabrinuto: - Imma na~s zaista miwgo:

- NZože on primiti još toliko, gospodine. Vedri i u.godni glas Ph~ilipa Lombards sve ih umiri:

- Sve će biti u redu. Vrijeme je divno, ne~ ma problema.

Dosta opre~no gospoQica Brent ude u ča~nac. Ostali su s~lijedili njen primjer. Atmosiera je još bila u:siljena.~Kao da je za svakog onaj drugi bio nerazrješiva zagonetka.

Upravo htjedo~e krenuti, kad vodiL zastane. Niz strmi put koji je vodio u selo dolazio je automobil. Snažan m,otor, prekrasna linija - izgledao je kao privedenje. Za volanom je sjedio mladić, čiju je kosu mrsio vjeta,r. Pri večernjem svjetlu izgledao je ne kao čovjek već poput mladog herojskog božanstva iz neke sjewernjačke ~,ge,

Fantastičan trenutak! Anthony Mars~ton bio je nalik na neko nadzemaljsko biće. Kasnije više se njih prisjetilo toga trenuika.

3

Fred Narracott je sjedio za kormilom razmi,

šljajući o toj čucinoj grupi. Zamišlj~ ih je sasvim drugačije, nešto mnogo otmjenije; lijepo

27

obučeme žene, muškarc3 u ~ za jedre~je, sve sami bogštaši i utjecajni ljudi.

Ovi se nisu mogli ni usporediti s, recimo, društvom gospodina. Elmera R,obsona. Sjetivši se ' gostiju tog miii;junaša, x~asmija se. To je bilo drn.štvo - a o piču da i ne govoriino!

. C~osp~odin Owen mora da je st~svim drugačiji _ tip. Čucliw, mislio je Fred, nikada još nije vidio ni Owena ni njegovu gospogu. Nije još bio kod njih. Sve naloge i plaćanja ~ima~o je preko sebe gospodin Morris. Naredbe su uvijek~ bile jasne, plaća redovita, no ipak sve je to bilo čudno. U nov~inama je pisalo da je nešto tajanstveno u ve.zi s Owenom. Gospodirl Narracott se suglasi s time.

. Možda je, konačno, ipak go~spodica Gabrielle Z`url kupila otok. No, tu pretpostavku odmah odbaci, baeivš~i pogled na svoje supu~tnike. Ne ovdje nitko ni izdaleka nije bio nalik na filmsku ~ij~du:

Ravnodušno ih ocijeni:

Stara usidjelica,, zagrižljiva, znao je on ~takve.

Prava zmija, mogao se okladiti. Stari gospodin vojničkog izgleda, _to se vidjela po svakom pokretu. ~godna mlađa žena,, pa ipek, sasvim prosječna, ništa na.ročita. Ne baš holivudski tip. Onaj dobroćudni veseljak, taj zacijelo nije pravi gospodin. Možda je trgovac u fniravini; da, vrlo vjerojatno, mislio je Fred Narracatt. Drugi go

~ sp~odin; mršav, pohlepna izraza i žt~strih očiju, taj je zaista čuda~n. Nije isključeno da radi nešto na filmu.

28

` - Zapravo ga nijedan putnik nije zadovoljava.o. Jedino možda onaj koji je posljednji stigao automobilom - i to kakvim automobiliom! Takav još nikada nije vidio u Stickleha,venu. Sigurno stoji milijune. Taj je bio pravi. Roden za život u visokom društvu. Kad bi svi bili ka~o on . . . još bi i razumio . . .

Čudan posao, kad malo bolje razmjsli - či-tava stvar bila je ču,dn~, - čak, vrlo išudna . . .

4

Čamac se ljuljao oko stijena. Sada se konačno vidjela i kuća,, Južna strana otoka izgledata je posve drugačija. Blago se spuštala d~o mora. Kuća s pogledom na jug - niska, četvrtasia, moderna zgrada, okruglih prozora koji su propuštali mn,ogo svjetla.

Uzbudljiva kuća, mnogo je obećavala!

Fred Narracott tada ugasi motor i brodić tiho uplovi u malo pristanište između stijena.

- M~ora da je teško ovdje pristati po lošem vremenu - zaključio Philip Lombard na što će Fred Narracott veselo:

- Ne možete pristati na Nigger Island kada puše jugnistočni vjetar. Ponekad je tjednima odsječen od obale. .

nKa.ko je onda s opskrbom?<c pomisli Vera Cla,ythorne: nTo je najgori problem na obocima, kao i sve što je u vezi s kuc~nstvom.cc

Grebući trupom o stijenu, čamac pristane. Frad Narracott iskoči i zajedno s Lombardom

29

... , - . . . . .

Immogne ~ialima, da se iskrcaju. Narracott pri veže čamac za abalu i povede ih strmim stepeni_ , ~a y~e~ u kamenu.

- Izvršno mjesto! - reče general Macarthur.

No, osjećao se nelagodno. Vraški čuđiw mjesio.

čim su se popeli uz stepenice i izašli na gornju terasu, raspoloženje .je poraslo. Na vratima kuće čexao ih je sluga čije je ozbiljno držanje ohrabrivalo. A i sama kuća bila je privlačna, pogled s terase prekrasan . . .

Sluga priqe uz lagani poklon, Visok i vitak đovjek, sijed i vrlo otmjena držanja.

- Hoćete li poći ovuda, molim.

U veliko j sali pića su već bila spre~nna. či tavi redovi boca. Anthony Marston odmah se ' udobrovoljio.

R,azmišljao je upravo; kakva je to

čudna predstava. Bez stila! što je to stari Ba.d _ ger mislio kad ga je poslao ovam4? No, barem ima dobrog pića, a ni leđa

ne manjka.

što je ono sluga govorio?

- Gospodim Owen - na ža.iost spriječen - ne mflže d,oci nego tek sutra. Naredbe - sve što žele - da li bi htjeli ~pogledati sobe .r . večera je u osam . .

5

Vera je pošla za gospodom Rogers uza stepe_ l nice. žena je otvorila posljednja vrata u hodniku

i Vera uqe u prekrasnu spavaonicu s velikim

30

prozorom -na more i još jednim na istočnoj strani. Uzviknu od zad.ovoljstva. .

- Nadam se da imate sve što vam treba, go- ~spodiće? - reče gospoqa R,ogers.

Vera se osvrnu. Njena prtljaga bila je već u sobi i kovčez i raspakirani. Na drugoj strani sobe vrata su otkrivala dio svijetloplavo popločene kupaoalice.

- Da, sve je u redu, hvala - brzo odvrati gospodi R,ogers.

- Pozvonite ako vam nešto za,treba.

Gospoda R,ogers govorila je jednoličnim, monotonim glasom. Vera sa zanimanjem pogleda tu blijeđu, sablasno beskrvnu ženu - otmjenu, kose začesljane od čela, u crnoj ~hai,jini, čudnih, svijetlih i nemirnih očiju.

Vera pomisli: _

»Izgleda kao da se boji i vlastite sjene.<c Da, tako je - bila je preplašena!

Djeluje kao netko tko stalno žfvi u sinrtnom strahu . . .

Vera osjeti kak~o je .podilazi jeza. Čega li se samo ta žena bojala? .

- Ja sam nova sekretarica gospode Owen. Nadam se da to znate.

- Ne, gospoQice, ništa ne znam. Imam samo popis gospode i gospođa, i koje sobe im treba da:ti.

- Gospoća Owen me nije spominjala?

- Nisam vidjela gospođu Owen - ne još. Ovamo smo došli tek prekjučer.

»Čudni ljudi, ti Owenovia, pomisli Vera, a giasno upita:

31

::

;-

3

- Tko je sve od posluqe ovc~je?

_ ~o ja i R,oger5.

. ~ Vera se namršti. Osmero 1 judi u kući - dese-
, tero zajedno s domaćinima, a samo jedan braćni
k ° par će se brinuti o njima.

f . Na to će govsp~ Rogers:

r - Vrlo sam dobra kuharica, a Rogers se do-

_t

y bro snalazi u kućnim poslovima. Naravno, nisam

Y

. znala da će to biti tako veliko drvštvo,

' - No, snaći ćete se nekako?

, - O, ~, gosPogi~, snaći ću se. Ako će čes~to

biti velikih za.bava, možda će gospoda Owen uzeti
j~, radne snage.

~- Da, vjenijem da hoće.

Gospotta R,ogers se okrenu da ode. Nečujno

.

izaqe iz sobe poput sjer~e.

Vera ode do ~ prozora i sjedne. Bila je malo uznemirena. Sve je nekako čudno. Nema Owenovih, bli jeda, sabbasna gospoqa Rogers . . . 9 gosti! Da, gosti su takoQer bili neobićni. Čudno

.r

-

;

dmštvo.'

_

nSamo da već jednom vidim te Ow~enove . . .

I

Voljela bih znati kakvi su.<c

,

Ustane i nervozno prašeta.

a -Savršena spavaonica, namještena po najnovijoj modi. Bf~eli sagovi na dobro ulaštenom podu, svijetlo obojeni zidovi, duguljasto ogledalo okruženo svjetiljkama. Ka,min je bio bez ukrasa, osim ogromnog mramornog bloka u obliku medvjeda; ~ema skulptura u koju je bio umetnut sat. Iznad njega, u sjajnom kromiranom okviru, bio je komad pergamenta i na njemu - p jesma.

32

Vera. stane ispred kamina i počne čitati. Bila je to stara, dječja pjesmica koje se sjećala iz djetinjstva.

eset malih crnaca pošlo fe u krevet; . Jedan se ugušio i osta ih ~ t.

~ ~D1 malih crnaca bi do kasno tamo; edan xaspi duže i osta ih Q~n samo: ('Osam malih crnaca putovaše u Devon;

3 ~,ledan ne htjede dalje i osta ih ~edam. Sedam malih crnaca pos f eklo f e čitav

, 5 brifest; ednog lupi sjekira i osta ih Sest.

est malih crnaca gZedalo fe pčelin let; čela ubode, fednog i osta ih ~et.

lih crnaca u pravne knff. ~e xaviri; l Jednog pravda preuxe i osta iii Č~.

~ četiri mala crnca - podoše ~ta more

i -l . svi; ~ Jednog proguta crvena haringa ~- i osta #h ~

~ ~ ~ T mala _ crnca po xouu se šetala;

C Medvjed xdrobi fednog i osta ih D_va. ~ ~' ~a mala crnca sunčaju se čitav dan; . ~ :Jednog sprži sunce i osta samo Zed~g.

~, ~ J~ta~. mali crnac osta sam i bifedan; Ode i ob jesi se i ne osta .~eda~n.

Vera se nasmije. Naravno! To je bCmačZ~i otok<c!

Po~ovno sjedne uz prozor koji je gledao na more.

3 Daet malih crnaca

~
~3

f. Kakvo prostranstvo! Kopno se uopće nije vidjelo, samo velika plava površina koja se mreškala na večernjem suncu.

More . . . danas tako mirno - ponekad tako okrutno . . . More koje je vabilo u svoje dubine.

Utopljen . . . naden utopljenik . . . utopljenik u . moru . . . utopljen - utopljenik - utopljenik . . .

; Ne želi se sjećati. . . neće misliti na to!

Sve je već iza nje . . . -

6_

Dr Armstrong je došao na Nigger Island upravo kada je sunce tonulo u more. Putem je čavrlja, o s vozače~rn, znatiželjan da sazna nešto više o vlasnicima Nigger Islanda. No, Narracott je čini se bio ili vrlo loše obaviješten, ili nije htio govoriti. ,

I tako su pričali o vremenu i pecanju.

~ ~ Osjećao je umar nakon duge vožnje. Oči su

~ _

ga boljele. Vozeći prema zapadu, prisiljeni stajati gledati u sunce.

Da, bio je vrlo umoran. More i savršena tišina - to mu je trebalo. Volio bi iskoristiti cijeli dopust. Ali, nije si to mogao~o priuštiti. Mogao je, naravno, materijalno, no nije smio izostati s posla. Danas vas ljudi tako brzo zaboravljaju.

Sada, kada je konačno uspio, mora se čvrsto držati svog položaja. Mislio je:

~Svejedno, večeras ću se pretvarati~ kao da se ne vraćam, da sam raskrstio s Londonom i Harley Streetom.«

Ima nešto magično u samoj riječi otok, nešto što potiče m, a, štu, nešto nedostupno, posebno,

osamljeno. Izgubite vezu sa svijetom, no otok vas odmah uvede u, svoj vlastiti svijet, u svijet . iz kojeg se možda nikada nećete vratiti.

o) »Bježim iz svoje svakidašnjice.«

~' N~ja se i počne praviti planove za budućnost. Uspinjući se kamenim stepenicama još se smijao.

U stolici na terasi sjedio je neki postariji gospodin. Dru Armstrongu se učini strašno poznatim. Gdje li je već vidin to žaboliko lice, taj knrnjačin vrat, tu pogrbljenu priliku i male, blijede, lukave ~či? Naravno - stari Wargrave. Jednom je svjedočio pred njim. Uvijek se činilo kao da napola spava, no kad je bila ri ječ o zakoru, bio je vrlo budan. Govorkalb se da je imao veliki utjecaj na, donošenje odluka. porate, i da mišljenje porotnika xnijenja kad to začeli. Dva ili tri puta izvukao je i neke s~umnjive presude od njih. oSudac koji vješac, na~ivaše ~ga ljudi.

I da ga sretno baš tu - na kraju svijeta!

?

Sudac Wargrave je razmišljao:

oArmstrong? Sjećam ga se s klupe za svjedočenje. Vrlo korektan i oprezan. Svi su ti liječnici prakleie budale. Oni iz Harley ~Streeta su najgori.< I protiv volje sjeti se nedavnog razgovora s jednim ad te ljubazne gospode.

Promrmlja:

3. '

35

- Piće je u precijvorju.

- Moram najprije pozdraviti domaćine. Sudac Wargrave ponovno zatvori oči i reče: - To je nemoguće.

- Z~? - ~prepasti se dr Armstrong.

, - Nema ni doma,ćina ni domaćice. Ovt~je je sve čudno, ne zna se ni 'ko pije ni 'ko~plaEa.

Dr Armstrong se za trer~utak zagleda, u suca. Uvjeren da je starac ve~ za,spao, iznenadi se kad začu njegov glas:

- Poznajete li Constance C~u~hnington? - Hm - ne, ne poznajem.

- Nije važno. Vrlo čudna žena, ima ta,ko ne~ ~op~. Stalno se pitam nisam li d~oša~o na krivo mjesto.

Dr Armstrong odmahnu glavom i uqe u kuću. ' Suc~a,c Wargrave je i dalje razmišljao o Con stanci Culmingt~on. Vrlo

nepo~uztiana baš kao i sve žene.

Pomisli tada na dvi je žene u kući: staru go~poQicu sti~snutih usana i djevojku. Za djevojku nije mario - hladnokrvna drska djevojčura. Ne, tri su žene, ako računa i Rogersovu. čudno stvojenje, izgledala je na smrt preplašena. Dostojanstven par koji je znso svoj posao.

U to se Rogers pojavi na terasi i sudac ga upita:

- Da li se očekuje Lady Constance Culmington?

- Ne, koliko ja znam.

Sudac podiže obrve i nešto prommlja. Pomisli:

»Crnački otok'? I nije mu samo ime crnola

36

8.

Anthony Marston se kupao. Uživao je u vrućoj vodi. Ruke i n~oge bile su mu potpuno ukpčene nakon du~e vožnje. Vrlo je malo raz~nifljao.

Anthony je bio čovjek od instinkta i akcije.

Tad mu se nametne misao: »Moram prestati s tim . . .«, ali ubrzo prekine s tam i oda,gna sve mfsli iz glave.

. Topla voda - umorni udovi - obrijat će se

- koktel - večera.

A poslije . . .? .

9

Gaospodin Blore je vezao kravatu. Nije mu to baš polazilo za rukom.

Da li je dobro izgledao? Nadao se da jest. Nitko nije bio isuviše ljubazan prema nje. mu . . . čudan je bio način na koji su gledali je

dan drugoga - kao da su znali . . .

Sve je ovisilo o njemu. . Nije htio zabrljati.

Pogled mu padne na dječju pjesmicu iznad kamina.

Baš ljubazno što su to stavili.

»Sjećam se tog otoka još iz djetinjstva. Nis~ mogao ni sanjatf da će me posao na.vesti baš ovamo. Dobro je što čovjek ne može predvidjetf što ga čeka.<c

~: .: .: .

37

r ..z: : - - . 10

General Macarthur se namrštio.

DoQavola, sve je . to prokleta čudno! Nije

uopće tako nešto očekiva,o . . .

Izmislit će nešto i otići . . . napustiti sve . . . No, čamac više nije na otoku.

Prisiljen je da ostane.

. . Taj Lombard je vrlo čudan. Nije otvoren. Kladio bi se da nije iskren.

11

Kad je Philip Lombard izaš&.o iz svoje sobe i došao do vrha stepeništa, začu se gong. Kretao se paput pantere, lagano i nečujno: Izgledao je kao prava grabežljiva životinja no, ugodna za oko.

hTasmijao se. ~ Z,jedan~

. Uživat će tih tjedan dana.

12

U svojoj sobi, spremna za večeru i od~evena u crnu svilu, Emily Brent je čitala B,ibliju.

Lagano je micala usnama:

»Pogani su pali u jamu koju su sami iskopali; u mrežu koju su namjestili, saplela se njihova vlastita noga. Bog je poznat po presudi

38

K:

- koju izriče; zli ljua.i uništavaju se vlastitom ru

y koxn. Zli će doći u pakao.a Stisne usne i zatvori Bibliju.

Namjesti na vrat broš od nekoga dragoga kamena i siqe na večeru.

39

~: ~: . . .

,

Treće poglavlje

1

Večera se bližila kraju. . Hrana je bila ukusna, vino izvrsno, a R~ogersovi su odlično posluživali.

Raspoloženje je bilo dobro, razgovor je postajao sve slobodniji i intimniji.

Sudac Wargrave, oma,mljen odličnim portom, za,bavljao je prisutne pomalo zajedljivo. Dr Arm - strong i Tony Marston su

ga slušali. Gospodica, - Brent, čavrljajući s generalom Macarthurom, ot

kri da imaju mnogo zajedničkih prijatelja. Vera Claythome ispitivala je gospodina Davisa o Južnoj Africi. Davis se sasvim dobro snala~zio.

Lombard bi, slušajući njihov razgovor, tu i tamo podigao pogled i oči bi mu se suzile. Lutajući pogledom po stolu, proučavao je ostale.

Anthony Manston će iznenada:

- Zanimljive su ove stvarčice, zagr ne? Na stakle~om postolju u sredini okruglog stola stajale su neke male porculanske figurice.

- Cmci - reče Toni. - Nigger Island - u tome je simbolika!

Vera se nagnu naprijed.

- Sumnjam. Koliko ih je? Deset?

41

r~i

Odjednom uzviknu:

- Baš zgodno! To je onih deset malih crnaca iz dječje pjesmice koja je obješena u mojoj sobi :znad kamina.

Lombard doda: - I u mojoj! - I u mojoj!

- I u mojoj! '

Svi su govorili u zboru.

- Dobra ideja, zar ne? - na to će Vera. Sudac Wargrave samo promrmlja: - Užasno djetinjasta. I natoči još vina.

Emily Brent pogleda Veru Claythorne. Ova: joj uzvratila pogled. žene ustadoše.

Staklena, vrata dnevne sobe bila su otvorena i šum mora koje je udaralo o stijene dopirao je do njih.

Emily Brent primijeti: - Ugodan šum. Vera odvratila: - Mrziri ga.

Gospodica Brent je šaćudeno pogleda. Vera pacrveni.

- Ne vjerujem da je ovo mjesto tako ugodno za vrijeme oluje.

Emily Brent se složi.

- Sigurna sam da kuću zimi zatvaraju. Teško bi našli posluhu koja bi htjela tu biti preko zime. w Vera promrmlja:

- Mora da je i inače teško dobiti posluhu.

-- Gospoda Oliver je sretna što ima ovo dvoje. žena odlično kuha.

očudno kako ti stari ljudi uvijek krivo za. pamte imena, pomisli Vera.

42

~,

,~:~:~.

Da, mi. slim da je gospoda Owen zaisfia

sretna. - Emily Brent izvadi iz torbice mali ručni rad.

Ta-man je htjela navesti iglu, kad zastane. - Owen? Rekli ste Owen?

- Da.

- Nika~3.a u životu nisam sreća nikoga po imenu Owen.

Vera se zabezcknu. - Ali...

Ne dovrši: Vrata se otvoriše i muškarci im se pridružiše. F~,ogers ih je slijedio u sobu n~oseči poslužavnik s kavom.

: Sudac sjedne kraj Emily Brena. Armstrong ode do Vere. Tony Marston stane uz otvoreni prozor. Blore je s naivnim iznenađenjem proučavao brončanu statu pitajući se, možda, da li su njene čudne obline treba, je prikazivati ženu. General Macarthur stajaše leQima okrenut kaminu čupkajući sv~oje male, sijede brkove. Izvrzna večera! Raspoloženje mu je naglo poraslo. Lombard je listao Punch- koji je našao među časopisima.

Rogers je posluživao kavu. Bila, je izvrzna _ crna i vruća.

` Poslije dobre večere, čitavo društvo obuze neko samozadovoljstvo. Kazaljke na satu pokazivale su devet i dvadeset.

. Zavlada tišina, ugodna,, ispunjena tišina.

I tu tišinu povrijedi Glas. Bez upozorenja neljudski, prodorrr . . .

uDa~rte i gospodo! Tišinu molim!cc

43

Svi ustuknuše. Pogledaše o~ sebe, jedan drugoga, na zidove. Tk,o je to govorio?

Gl~s nastavi - vi~okim, jasnim tonam: ~Optuženi ste za ova dieia:

Iđward George Armstrong - 14. ožujka . 1925. uzrokovali ste smrt Louise Mary Clees. EmiZy CaroZine Brent - odgovorni ste za smrt Beatrice TayZor, 5. studenog 1931.

William Henry Blore - uzrokoali ste smrt Jamesa Stephena Landora, 10. Zistopada 1928. Vera ELizabeth Claythorne - 11. kolovoza 1935. ubili ste Cyrila Ogilviea HammiZtona.

_ Philip Lombard - u veljači 1932. bidi ste kri vi za smrt duadeset i jednog čovjeka, pripadni _ ka nekog istočnoafričkog plemena.

John Gordon Macarthur - 14. siječnja 1917. _ nam jemo ste poslati u smrt Arthura Richmonda, t ljubavnika vaše žene.

A~thony James Marston - 14. studenog prošle godine usmrtili ste Johna i Lucy Combes. Thomas Rogers i Ethel Rogers - 6. svibnja

1929. uzrokovali ste smrt Jennijer Brady. Lawrence John Wargrave - 10. lipnja 1930. otjerali ste u smrt Ed:arda Setona.

Optuženi, imate li što reći u svoju obranu?

2 Glas je stao.

Vla~dala je mukla. ti~ina, a tad se.za.ču tresak! R,ogers je ispusti, o poslužavnik s kavom!

- U istom trenutku, iz nepoznatog kuta, zayu se krik i tup udara. c.

44 _

Lom?5ard se prvi . trže. Skoči prema vratima i širom ih otvori. Vani, u strašnom neredu, leža, la je gospoQa R~ogers.

Lombard viknu: - Marston!

Anthony mu priskoči u pomoć. Postaviše ženu između sebe i dovukoše je u sobu.

. Dr Armstrong odmah pride. Pomogne im da je polože na kauč i nagnu se nad nju. Brzo reče: - Nije joj ništa.

Onesvijestila se - to je sve.

Ubrzo će doći k svijesti.

, Loxnbard reče Rogersu:

~' -- Donesi malo korijaka.

- Odmah, gospodine - promuca Rogers bli. . jed kao krpa.

Vera uzviknu:

- Tko je to govorio? Gdje je? Zvučalo je zvučalo je . . .

I gene, ral :Vlcarthur se razljuti:

- što se ovdje događa,? Kakva je to neslana ša, la?

Ramena mu se opustiše, ruke zadržtaše tako da je odjednom izgledao deset godina, stariji. Blore je maramicom brisao oznojeno lice. Jedino su sudac Wargrave i Emily Brent

bili naoko raviwdd, ~ušni. Gospodica Brent sjecnila je uspravno, visoko podigwxte glave. Obrazi su joj bili jako namazani.

Sudae je sjedio u svojoj uobičajenoj pozi - giave sasvim spuštene u vrat. Jednom ru~kom lagano je če~ao uho. Samo oči,

uvijek žive, zbunjemo i oprezno luiale su po sobi. ~r ,

- ~ 45

I opet se Lombard prvi pribere. Budući da je Armstrong 'bio za~okupljen onesvijestenom ženom, Lombard preuze inicijativu.

- Taj glas? Činio se kao da dolazi iz ove v ~ sobe.

Vera je i dalje vikala:

- Tko je to bio? Tko je to? Nije nitko od nas. Ka~o i sučeve, Lombardove oči lutale su po sobd. Pogled mu se

zaustavi na otvorenom pro zoru, no onda odlučno odmahnu glavom. Oči mu iznenada zasvijetliše. Pode prema vratima kraj

kamina ko j a su vodila u drugu so~bu.

Naglim pokretom uhvati kvaku i otvori vra4a. Prode kroz sobu i uzvil~ne:

- A, tu smo dakle!

. Ostali nahrupiše za njim. Jedino gaspocica Brent ostane mirno i uspravno šjediti.

U drugoj sobi, stol je bio postavljen tik uza zid koji je odvajao ovu sobu od dnevne. Na stolu je bio gramofon st~rinskog tipa. Otvor zvučnika bio je okrenut prema zidu, i kada ga Lombard_ odm~aknu, poka, zaše se tri male rupe u zidu.

Lombard stavi iglu na ploču pa se ponoamo začu: mOptuženi ste za ova djela . . .K

Vera povika:

- Isključite ga! Isključite ga! ~a je strašno! Lomba,rd je poslušna.

Dr Armstrong s olakšanjem ~odahrbu. - Besranžna i okrutna šala.

Piskavi glas suca. WaTgravea promrmlja: - Dakle, vi mi~siite da je to šala, zarr ne? Liječnik je zurio u njega.

- A što bi drugo moglo biti?

46

Sudac je zamišljeno trljao bradu.

- Za sada vam jaš ne mogu ništa reći. Tada se uplete i A,nbh~ony Marston:

- čekajte, nešto ste zaboravili. Tko je stavi~o ploču i uključio gramofon?

- Da, to bi trebalo .ispitati, mrmrljao je War

grave. Vratit će se u dnevnu sobu.

Rogers u taj čas uđe s čašicom konjak4. Gospođica Brent nagnula se nad gospođu R,ogers. Rogers dođe do svpje supruge.

- Dopustite mi, gospođo, da razgovaram s njo~n. Ethel, Ethel, sve je u redu. U redu, čuješ 1: me? Saberi se.

Gospođa Rogers počne brže disati. Njene preplašene oči umezvereno su lutale unaokolo. U Rogersovu glasu osjećala se nervoza.

- Saberi se, Ethel!

Dr Armstrong blago reče:

- Bit će vam dobro. Bio je to samo mali šok... .

- Zar sam se onesvijestila? - Da.

- Taj glas, taj strašni glas, kao osuda . . . Đna pozeleni i zatrepta očima.

- Gdje je ta.j konjak?

Rogers ga je stavi.o na, mali stolić i netko doda'čašu doktoru, nc.gnutom na,d jadnu ženu.

- Popij~te ovo, gospođo Rogers. .

Gu~eći se i hvatajući zrak, ona popi nialo. Ko-. njak j~oj vrati boju, i ona reče:

' - Dobro mi je. Sanzo, mali šok. Rogers brzo droda:

47

- Naravno! I ja sam bio šakiran. Čak sa,m . ~p~ p~v~. Opake la~i! Da, laži! Htio bih ~nati . . .

Prekiriuš ga. Začu se samo kašalj, kratak, su hi kašalj, no Rogers se ~tako trže k,ao da je čuo krik. Zurio je u suca

Wargravea, a ova.j ponovno , zakašlje.

- Tko je uključio gramofoa~? Niste li to bili vi, R~ogers?

- Nisa~n zriao što je to. Kunem se da nisam ' znao. Da jesam, ne bih to nikada učinio.

_ Sudac će suho:

- Vjerojatno govorite istinu. No, bolje je da sve objasnite.

Sluga pređe marannicom preko i~la i reče:

- Samo ~sa,m poštiva~o nare~enja, gospodine. To je sve. '

- Čija naredenja? - Gospođina Owena.

- Dajte da to odmah raš~istkno. šbo vam je naredio?

- Trebao sam staviti ploču na gramofon. Na ~ ~ je u la~dici, a rrvja žena,je trebala uklju. - čiti gramofon kada udem

u sobu da ponudim kavu.

Sudac promrmlja:

. - Vrlo zani nljiva priča. Rogers se branio:

- Ali, to je istina. Tako mi boga, istina je! Nisam znao što je io, ~ nisam ni na tren posum_ ; njao. Bio je neki natpis, no misli~o

sazii da je to ~aka l~ompozicija.

Wargrave pogleda L~ombarda.

a 48

- Da li nešto piše na ploči?

Lombard kimnu. Zatim se naceri pokazujući svoje bijele zube, i reče: . - U pravu je. Piše Labudi grijez~ . . .

3

General Macarthur uzvikne uzrt~jano:

- Pa to se protivi svakom zdravom raztunu, besmisleno! Ovako dijeliti optužbe! Nešto se mora učiniti. Taj Owen, ma tko on bio . . .

~ Uplela se i Emily Brent:

- To je baš ono, tko je Owen?

Sudac se uspravi. Bio je to čovjek od autori~ t~ta stečenog dugogodišnjim radom u sudnici. On reče:

- O tame moramo vrlo pažljivo porazgovarati. Predlaže~m da najprije odvedete svoju suprugu u krevet, Rogers. Zatim se vratite.

- Pomoći, ču vam, Rogers - reče dr Arm- ~ strong.

Oslanjajući se na dva muškarca, gospoQa Rogers izade iz sobe. Kada su izašli, Tony Ma: ston reče:

- Ne znam kako vi, ali ja ču nešto popiti. Lombard se pridruži:

- I ja ču!

- Zdem po piće. Marstan izacie iz sobe. Ubrzo se vrati.

- Našao sam boce pripremljene na poslužavniku. Kao da su čekale da ih netko uzme.

d Deset malih crnaca g9

Oprezno odloži svoj dra~gocjeni tšret. Zatim posluži osta.le. General Macaxthur i sudac pili s~a čisti viski. Svi su osjećali da im treba nešto oštro. Jedino Eamily Brent zatraži čašu vode.

Tada se vrati dr Armstrong.

- Dobro joj je. Dao sam joj sred.s~two za ~amirenje. Pijete, vidim? Mogao bih i ja jednu. Nekolicina muš~kazaca por~avx~o napuni čaše.

Malo zatim vrati se i R,ogers.

Sudac Wargra,ve preuze sve u svoje ruke. Soba se pretvori u pravu sudnicu.

Sutiac započne:

- Dakle, Rogers, počnimo ispočetka. Tko je ta j gospodin Owen?

Rogers je zaprepašteno zurio. - Pa, vlasnik kuće.

- ~o mi je poznato. Ono što bih želio čuti jest to da mi kažete sve što znate o r~jemu.

- Ne mogu vam ništa reći. Nikada ga nisam vitlio.

U sobi se začu žaxnor.

Javi se general Macarthur: . - Nikada ga niste vidjeli? Kako to mislite? - Ovdje smo tek tjedan dana. Dobili smo po sa,o preko agencije i pisazna,. The Reg~ina Age~ccy u Plymouthu.

Blore kimnu glavom.

- Stara poznata tvrtka. - Imate li to pismo?

- Misli-te, pismo na ~,emelju kojeg smo ciobili r~axrlještenje? Ne, nisa~n ga sa~čuvao. -rNa~tavite s vašom pričo~n. Dakle, posao ste dobili preko pistna.

50

- Da.. Trebali smo doći ovamo u odreQeno vrijeme. Tako smo i učinili. U kući je sve bilo u redu: Hrane u izobilju, sve je izgieda,lo vrlo lijepo. Trebalo je samo obrisati prašinu.

. - Zatim?

- Ništa, gospod:ine. Dobili smo naređenje, opet u pismu, da priprexnimo sobe za kućnu ža ba.vu, a jucer pogodne dobili smo još jedno pi smo od gospodina Owena. Piše da su an i njego va supruga spriječeni, da damo sve od sebs, i daje upute za večeru i onu gramofonsku ploču. Sudac oštro zapita:

- Sigurno imate barem to pismo? - - Da, gospodine, ovdje je.

Iz džepa izvuče pismo. S~udac ga uze.

- Hm, pisa,no je strojem i adresa je Ritx-Ho: tei.

Blore se odmah našao do njega. - Mogu li samo malo pogledati? Uze sucu pismo iz ruke i preleti takst.

- Poznati tip stroja. Potpuno nov - bez greške. Papir uobičajen, svugdje se upotrebljava. Iz toga nećete mnogo izvući. Možda otiske prstiju, ali sumnjam.

Wargrave ga je promatrao sa zanimanjem. Anthony Marston stane uz Blore a i preko ruke mu zaviri u pismo.

- Kakva ču,dna imena, zar ne? Ulick Norman Owen. Da polomiš jezik!

Stari sudac odjednom živnu.

- Vrlo sam vam zahvalan, gaspodine Mar. ston. Upozorili ste me na čudni i značajni detalj.

' Pogleda astale i, pruža~ući vrat poput bijesne ` kornjače reče:

- Mis>~i:m da je vrijeme da skupimo sve podatke kojime raspolažemo. Bilo bi dobro kad bi svatko od nas iznio sve što zna o vlasniku ove kuće.

- Zas~tade, a za,tim nastavi: - Mi smo njegovi gosti. Korisno bi balo kada bi svatko objasnio zašto je ovdje.

, Našta kratka stanka, a onda Emily Brent odlučno progovori:

= Nešto je vrlo čudno u svenu tome. Dobila sam pismo s vrl~o nečit~kim potpisom. Navodno ga je pisala žena s kojom sam prije nekoliko godina bila na ljetovanju. Činilo mi se da se zove Ogden ili Oliver. Pozna jam, naime, i gospoQicu Ogden i gospodicu Oliver. Sigurna sam, meQutian, da nika~ia nisam ni srela ni upozнала nekoga po imenu Owen.

Sudac upita:

- Imate li to pismo uza se, gospodice Brent? - Da, odmah ću ga donijeti.

Ode i začas se vrata s pismom. Sudac ga pročiči~ta:

- Počinjem polako shvaćati . . . Gospodice Claythorne?

Vera, objasni okolnosti pod koj~ma je došla do mjesta sekretarice gospode Owen.

- Marston?

- Telefonirali su mi. Neki stari prijatelj, Badger Berkeley. Izneaadio sam se kad sam ga čuo jer sam mislio da je ~tari lisac u ovo doba , negdje u Norveškoj. R,ekao mi je da dodem ovamo.

52

Sudac pono~m~o klBrnu glavozn i nastavi: - Dr Armstrong?

. - Ja sam ovdje poslovno.

- A, tako. Znači, niste prethodno po~navali obitelj?

- Ne. U pismu je spamenuto ime moga kolege. .

Sudac doda:

- Da bi što vjernije izgledalo . . . da, itaj vaš kolega, pretpastavljam, moane~alno nije u z~mlji? .

~- Pa . . . u pravlu ste.

Lombard, koji je gledaĐ u Blore a, oc~jednozn - Slušajte, pala mi je na um ideja . . .

Su~dac ga prekine: - Pričekajte.

- Ali ja . . .

- Idemo ~edom, g~spodine Lombard. Upravo razgovaramo o razlozi~na k~oji su nas naveli da smo večeras ovdje zajedno. Generale

Macarthur?

čupkajući brk~ave, general proanm~lja:

- Dobio sam pišm~o od tog Owena. Spominje neke moje stare drugove koji su trebali biti ovc~je. Nada se da mu neću zamjeriti što me ovako neslužbeno poziva. Bojim se da nisam sačuvao pismo.

- Gospodine Lombard?

Lombard je brzo mislio. Da li da se otkrije ili ne? Odlučio je. `

o 53

- Ista stvar. Poziv, spaminjanje zajedničkih . prgjetelja, pa sarn odmah pristao. Poderao sam

p~. . Sudac Wargrave obrati se ta~la Bloreu. Glad:o je gornju usnicu, a glas mu postane opasno ljubez~a.n.

- Nedavno smo svi doživjeli neugodno iskušenje. Neki prividno neutralan glas obratio na.m se poimence i teretio nas teškim optužbama..

Us~koro ćemo i o njima raspraviti. Trenutačno me zanima manje značajni detalj. Među imeni' ma navodi se i William Henry Blore. No,

1@oliko ja znam, ovdje se nitko ta~ko ne zove. Ime Davis nije spomenuto. ~to možete na to reći, gospodine Davis?

Blore, pomalo ljutito, reče:

- Izgleda da se sve otkrilo. Moje ime nije Da,vis.

- Vi ste William Henry Blore? - Točno.

- Dodat ću još jedan podatak - reče Lom bard. Ne samo da. ste se lažno predstavili, ~~eć sam primijeti,o i da ste prvoklasan

lažov, gospo dine Blore. Tvrdite da dolazite iz Natala, iz Juž ne Afrike. Dobro poznajem Južnu Afriku i Natal, ; spreman sam

se-za~kleti da vi nikada u životu ,

niste bili tam~o. .. F

o Sve oči bile su uprte u Blarea. Ljutite, sum; njičave oči.

. Anthony Marston približi mu se stisnutih pes,.

nica. - Tako, svinjo jedna! Irilaš li kakvo objašnjenje? ~ . 54 . ~i

Blore zabaci glavu i reče:

- Gospodo, krivo ste me ocijenili. Ovdje je moja pismena preporuka i svi je m,ožete pogle ' dati. Ja sam bivši namještenik

Odjela za krimi

nalistička i~traživanja. Sada vodim detektivsku z.genciju u Plymautim. Dali su mi ovaj posao. Sudac Wargrave zapita:

- Tko vaan ga je dao?

- Taj Owen. Priložio je navčanu uputnicu na lijepu svotu i dao mi upute što da radim. Trebao sam se priključiti ovoj kuer~oj zabavi, pretvarajući se da sam i sam jedan od g~ostiju. Dobio sam vaša imena. Došao sam da vas držim na, oku.

- Da li je naveden bilo kakav razlog?

- Nakit gospoQe Owen. Dovraga i ta gospoda Owen! Ne vjerujem da ona uopće postoji reče gorko Blore.

Suda,c je i dalje gladio gornju usnicu, ovaj put ~ odobravajući.

- Misim da su vaši zaključci opravdani reče. - Ulick Normaaz Owen! U pismu gospodice . Brent, iak~o je prezime samo nadriano, ime Una,
Nancy jasno se vidi. U oba slučaja riječ je o istim inicijalima. Ulick Norman Owen - Una Nancy ` Owen - oba puta, to jest, U. N. Owen. Ili, s malo mašte UNI~NOWNiI

Vera poviče:

- Pa to je fan~tastično! Ludo! ' Sudac blago kimnu.

- O, da, ni n~ sumnjam da nas je ovam,o pozvao neki luQak; vjerojatno vrlo opasan.

1 Unknown, engZ.: nepoxrsat (op. prev.).

55

1

Četvrto poglavlje

1

Zavlada tišina. Tišina puna strave i zaprepaštenja. Tada pisk,avi sučev glas ponovno sve nadglasa.

- Nastavl jamo našu istragu. No, pri je toga želim dodati još neka obavještenja ovom popisu. Tzvuče iz džepa pismo i siavi ga na ~stol:

- Ovo je navodno pisala moja stara prijateljica, Lady Constance ~. IV'isarn je već godinađna vidio. Otišla je na Ištok. Ovako nejasno i nerazumljivo pisanje upravo je u njenom stilu. Poziva me da joj se ovdje pridružim i -sasvim neodreQeno sporiinje domaćina i doanaćicu. Ista priča, primjećujete li? Spominjem to samo zato što se slaže s ostalim podacima, a iz svega proizla,zi vrlo zariimljiv podatak.. Tko god nas fe namamio ovamo, zna ili se dobro potrudio da saz~z mnogo topa o svakome od nci.s. Ma tko to bio, zna da smo La.dy Constance Culmington i ja prijatelji i dobro mu je poznat njen stil pisa,nja. Također zna ponešto o kolegama dra Armstronga i mjestima gdje se sada nalaze. On zna i na,dimak Marstonova prijatelja i kakve on telegrame šalje. Točno je obaviješten gdje je gos~poQica Brent

57

1

provela, ljetne pra~ike prije dvije godine i koga

. je tamo upoznala. Zna sve o starim ratnim dru;ovima generala Macarthura.

Malo zastane, a onda nastavi: ' - Kako vidite, on zna mnogo toga. Na temelju tih podataka, naprav;io je sasvim određene eptužbe. '

Ove riječi smjesta izazvaše nemir među prisutnima.

General Macarthur zaviče: - Gomila laži! Klevete!

I Vera je vikala:

- To je nepravedno! - Disala je ubrzano. Gnjusno!

Rogers reče pramuklo:

- Laž, opaka laž . . . mi nikada nismo, nitko odnas. . . Anthony Marston zareži:

- Ne znam samo na što je ta pmkleta budala ciljala!~ ' Podignuta ruka suca Wargravea stiša graju. Pažljivo birajući ri,ječi, on započne:

- ~elim reći da m~ naš nepoznati prijatelj optužio za ubojstvo nekog Edwarda Setona. Sječa.m se Setona vrlo dobro. Pojavio se preda mnom na sudu u lipnju 1930. optužen za ubojstvo neke starije žene. Dobrom obranom osta~io je dubok dojam na porotu. Međutim, na temelju činjenica koje su ga teretile, bio je kriv. To sam ista~kao u završnoj riječi i porota ga tada pmglasi krivim. Složivši se s njihov~om odlukom, osudio sam ga na smrt. Uložena žalba, zbog navodno krivi~h uputa koje sam davao poroti, od bijena je. Nad osuđenikom je izvršena smrtna kazna. Želio bih vam samo reći da je moja savjest potpuno čista. Samo sam vršio svoju dužnost. Izrekao sam kaznu s pravom osude~wm ubojici.

Armstrong se sa~da, prisjeti. Slučaj Setonl Presuda je izazvala opće iznenade~je. Sreo je dvorskog savjetx~ika Matthewsna na ručku dok je proc~s jo~ bio u taku. Ovaj je bio pun samopouzdanja. HGotovo sigurno će. ga osloboditi. Nema sumnje o ishodu.cc A kasnije je čuo komentare: oSudac ga ima na zubu. Tako je majstorski obradio poroiu da, su ga proglasili krivim. No, sve je bilo vrlo legadno. Stari Wargrave dobro pozn~je zakon. ~inilo se da sređuje neke lične probleme s.tim čovjekom.«

Sjećanj,e na sve to proleti liječnikovim mislima. Jezik mu pos~ta brži od pameti, pa upit,a:

- Da li ste , uopće pozriawali Setona? Mislim, prfe sudenja. . Reptilske odi sjevnuše ispod kapaka i sretoše

se s njegovim. Jasnim, ledenim glasom, sudac odgovori:

- Nisam znao ništa o Setonu prije suder~ja. Armstrong zaključi u sebi:

nStari Ia~e - znam da laže.c<

2

Vera Claythorne progovori drhtavim glasom: - Htjela bih vam reći - to dijete, Cyril

Hamilton, biia sam njegova nje~ovateljica. Nije

59

' ,

smio plivati daleko. Jednoga dana, dok sam bila zaokupljena nečim drugim, on je otplivao. Krenula sam za njim . . . nisam mogla stići na vrijeme . . . Bilo je strašno . . . ali, nisam bila kriva. Poslije istrage oslobodena sam svake krivice. Djetetova majka bila je tako draga. Ako me čak ni ona nije krivila, zašto, za~što je ova grozota morala biti izrečena? Nepravediw . . . nepravedn~o...

Briznu u grčevit plač.

General Macarthur potapša je po ramenu.

- Hajde, hajde, draga moja. Naravno da to ni je istina. Taj tip je lud. Lud! Ima bubu u glavi! Sve je izopaćio; od početka do kraja.

Uspravi se, a onda, naglo reče:

- Najbolje bi bilo da se uopće ne obaziremo na te gluposti. Ipak, osjećaxn potrebu da vam ka- že~m - ni trunka istine - ni trunka istine nema u orwm što je rekao o mladom Arthuru Richmondu.,Richmond je bio jedan od mojih oficira. Poslao sam ga na dužnost i poginuo je: Normalna stvar u ratno doba. Strašno me vrijeQa ljaga bačena na moju ženu. Najbolja ~ena na svijetu. Apsolutno - Ceza,rova žena!

Sjedne. Drhtavom rukom stan~ čupkati brkove. Ovaj govor bio je za njega veliki napor~

Zatim se javi Lombard. U očima mu se vidjelo da se dobro zabavlja.

- Što se tiče onih domorodaca . . . Marston upade:

- š~o je bil,o s njuna? Lombard se naceri: '

60

r

- Priča je potpuno istinita! Ostavio sam ih! Stvar samoodr~an~ja! Izgubili smo se u džungli. Ja i još nakolicina drugova pokupili šm~o preostalu hranu i - strugnuli.

General Maos.rthur ozbiljno upfta:

- Napustili ste svoje ljude? Ostavili ste ih da umru od gladi?

Lombard odgovori:

- PriznajeTn da to baš nije čin dostojan jednog pukka sahiba. No, samoodržanje je čovjekova prva dužnost. O~si~n toga, domorocima smrt ne pada tako teško, znate. Đni to ne do~živuavaju kao mi Evropljani.

Vera podigne glavu i zaprepašteno reče: - Ostavili ste ih - da umru?

- Ostavio sani ih da umru.

Vadrina u njegovim očima sukobi se s užasom u njenim.

An~thony Marston reče otežući:

- Upravo nešto mislim. John i Lucy Combes. Bit će da su to ona djeca koju sam pregazio u blizini Cambridgea. Prokleta loša sreća!

Sudac kiselu upita: -. Za njih ili za vas?

- Pa, mislim; za mene, ali, naravno, u pravu ste gospodine - bila je to prokleta loša sreća i za njih. Izjurili s~u iz neke kućice, ili tako nešto.

Oduzeta mi je vozačka dozvola na godinu dana. Kakva gnjavaža! .

- Te brzine su nemoguće, nemoguće! Mladi ljudi poput vas opasni su za društvo - gorljivo će dr Armstrong.

An,tho~ny slegnu ramenima.

61

1

- Danas se tako vozi: Naravno, u Eagleskoj su ceste grozne. Čovjek ne može razviti pristojnu brzinu.

Osvrnu se tražeći svoju čašu, uze je sa stola i ode do malog stolića da bi natoLio još jedan viski sa sodom. Preko ramena jo~š dobaci:

- Sad, što se može. Nisam ja kriv. Obična nesreća!

3

° Za to vrijeme Rogers je vlačio usne i grčio prste. Za, tim reče tihim, poniznim glasom:

- Smijem li samo nešto reći? - Samo recite, R,ogers. ,

Rogers pročisti grlo i prede jezikom preko sasušenih usnica,.

- Cospodine, spomenuti smo i ja i moja supruga. I gospošica Brady. U tome nema ni trvnke istine, gaspodizie. Moja Cena i~ ja bili sm~o kod gospostice Brady sve do njene smrti. Uvijek je bila sla; bog zdravlja, govspodine. Te noći bjesnjela je olu~ja, gospodine, te nocSi kada joj je naglo pozlilo. Telefon je bio u kvaru. Nismo mogli doći do liječnika. Pješice saxn išao po x~jega, gospodine. No, stigao je prekasno. Sva~ko će vam to potvrditi. Nikada protiv nas nije izrečena ni riječ. Ni riječ!

Lombard je zamišljeno promatrao lice koje se grčilo, ~suhe usnice, taj strah u očima R,ogersa. Sjeti se treska poslužavnika.

Blore progovori srdačno, ali ipak podru~gli~ro:

62

- Ipak, njenom smrću ste naslijedili neku sitnicu, je li?

Rogers se pribra i hladno reče:

- Gospodica Brady nam je oporukom osta- vila stanovitu sumu u zna~k.za, hvalnosti za vjerno služenje. A zašto i ne bi, pitam vas?

Lombard reče:

- A što je s vama, Blore? ~ - Kako to mislite?

- I vaše se ime nalazilo na popisu. Blore pocrverii.

- Mislite na Landora? Riječ je o pljadki banke - Londonske trgovaLke banke.

Sudac Wargrave se uzvrpolji. On reče:

- Sjećam se. Nije bio moj slučaj, ali sjećam se toga. Landor je bio osuđen na temelju vašeg svjedočenja. Bili ste u to vrijeme policijski inspektor?

- Da. .

- Land,or je osuđen na doživotnu robiju i umro je godinu dana kasnije u Dartmooru. Bio je slabog zdravlja.

- Bio je nitkov! Smaknuo je noćno~g čuvara. Činjenice su ga nedvosmisleno teretile.

Wargrave reče otežući:

~ - Ako se ne varam, tom prilikom ste pohvaljeni_ za vješto vođenje slučaja?

Blore će snuždeno: - Unaprijeden sam. Zatim doda promuklo:

- Samo sam vršio svoju duž,nost. Lombard se nasmije iznenadno i zvonko.

63

- Kako smo svf revni na dužnosti i kako poštuje~no zakon! Izuzimajući mene, naravno. A što je s vama, doktore, i vaš~om si~nom profesio , nalnam ngreškicomc<? Protuzakonita operacija mo~žd.a?

Emily Brent ga pogleda s izrazitim 'negodovanjem.

Savršeno vladajući sobom, dr Armstrong odmahnu dobroćudno glavom.

- Nikako mi cijela stvar ne ide u glavu. Ni ime koje je izgovoreno ništa mi ne znači. Kako li je ono bilo - Clees? Close? Zaista se ne mogu sjeti~ti nijednog pacijenta tog imena, niti da sam na bilo koji način ikada bio umiješan u nečiju smrt. čitav slučaj za mene je prava tajna. Naravno, bilo je to davno. Možda je u pitanju neka moja operacija. Toliki ljudi stignu prekasno, a ~kada pacijent umre, smatra se da je to krivnja li ječnika.

Uzdahnu, odma~hujući glavom. A u sebi pomisli:

uPijan - eto šta je = pijan . . . A operirao sam! Iskidani živci - ruke nesigurne. Ubio sam je, nego što! Jadnica - postarija žena - jednostavan slučaj

- da sam bio trijezan. Sreća moja da u našoj ~rojesiji postoji lojalnost. Sestra je znula - naravno, ali držala je jezik za zubima. Bože, kakav šok!

Jedua sam došao k sebi. No, , tko je to mogao saznati - nakon tolikih gvđina?cc

64

4

U sobi zavlada tišina. Svi su, kriomice ili otvoreno, pogledavali Emily Brent. Prošlo je nekoliko minuta, a onda je postala svjesna njihova

iščekivanja. Obrve na njenom niskom čelu podigoše se i ona se javi:

- Očekujete li da i ja nešto kažem? Nemam što reći.

Sudac upita:

- Ništa, gospošice Brent? - Ništa.

Emily Brent čvrsto stisnu usnice. Sudac pogladi lice i reče blago:

- Us~kraćujete nam svoju obranu? Gospodica Brent hladno odvrati:

- Nema ovdje mjesta obrani. Uvijek sam ra~ dila ono što mi je savj~st nalagala. Nemam sebi što predbaciti.

U zraku se osjeća,lo nezadovoljstvo. Ali Emily Brent se nije dala zavesti javnim mišljenjEU. Bfla je nepopustljiva.

Sudac će na to proči:stivši grlo:

- Naša istraga ovime završava. A sada, R,ogers, tko se još nalazi na otoku osim nas?

- NLt,lw, gospodine. Baš nitko. - Sigurni ste?

- Potpuno siguran, gospodine.

-- Nije mi jo~ sasvim jasno zašto nas je naš nepoznatf domaćin skupio ovdje. Ali, po mom mišljenju, ta osoba, ma tko to bio, nije potpuno zdrava, u uobičajenom smislu te riječi.

s noso` '~'~n ~ 65

- On može biti opasan. Mislim da bi bilo dobro da što prije napustimo otok. Krenim~o još hoćas.

° g,ogers primijeti:

- Oprosti~te, gospodine, ali na oto~ku nema čamaca,.

- Nema nikakvog čamca? - Ne, gospodine.

- A kako saobraćate s kopnom?

- Fred Narracatt dula,zi ~svakog jutra, gospodine. Donos~i kruh, mlijeko i poštu, a preuzima narudžbe.

- Tada mislim da bi bilo dobro da svi napustimo ottyk sutra ujutro kad Narracott s~tigne s čamcem - reče Wargrave.

Svi se jednoglasno složiše, osim jednog. Anthony Marston nije bio uz većinu.

- Zar to ne bi bilo nesportski? Trebalo bi prije odlaska riješiti tajnu. Sve je to poput detektivske priče. Vrlo »uzbudljivo.
Sudac će na to za, jeclljivo:

- U mojim godinama čovjeka napušta svaka želja za »uzbudenjima< takve vrste.

Anthony odvrati iscrivši se:

- Život u okviru zakona postaje pretijesan! Ja sam za zločin! U to ime, dižem ovu čašu! Podiže čašu i iskapi je na dušak.
Isuviše naglo, možda. Zagrcnu se, sav se izobličio i pocrveni. Hvatajući zrak sklizne sa stolice i čaš~ mu ispadne iz ruke.

Peto poglavije

1 Sve se odigralo tako naglo i neočekivano da
svima zastane dah. Tupo su zurili u ukočenu priliku na podu.

Dr Armstrong skoči i kleknu do njega. Podigao je glavu, a u očima mu se očitovao zaprepaštenje.

Obuzet strahom tiho prošapta: - Bože moj! Pa on je mrtav! Ostali nisu shvatili. Ne odmah!

Mrtav? Mrtav? Mladi vil~inški bog u naponu snage i zdravlja? Poko~en u trenu! Zdravi mladi Ijuclli ne umiru tako - ugušeni gutljajem viskija
i~e...

Ne, nisu to mogli shvatiti.

Dr Armstrong zaviri u mrtvačevo lice. Pomirisa poplavjele, iskrivljene usnice, zatim uzme čašu iz koje je pio Anthony Marston.

General Macarthur upita:

- Mrtav? Hoćete reći da se ciečko sa~no tako I zagrcnuo - i umro?

- Nazovite to kako hoćete, ali sigurno je da je umro od gušenja - odgovori liječnik:

5' 67

~r~ je čašu; zati~m umoči prst u ostatak pića i oprezno ga samo liznu vrškom jezila.

Izraz lica smjesta mu se pramijeni. , General Macarthur će mirno:

- Nikad nisam znao da čovjek može samo tako umrijeti - od napadaja kašlja!

Emily Brent doda:

- Usred ~ivota, mi smo u smrti!

Dr Armstrong ustane i grubo odvrati:

- Ne, čovjek ne umire od običnog napadaja =,
kašlja. Marstonova smrt ne bi se mogla nazvati prirodnom.

Vera gatovo prošapta:

- Da li je bilo - n~to - u visliciju? Armstrong kimnu potvrdno.

- Da. Ne mogu točno reći što. Svi su izgledi da je to jedan od cijanida. Ne as~ječš se izraziti , zadah cijanovodične
kisljine, vjerojatno je riječ

o cijankaliju. On djeluje trenuta~n,o. Sudac ozbiljno upita:

- I to. je bilo u njegovoj čaši?

- Da! : Liječnik pride stoliću s pićem. Skinu čep s , boce viskija, pomirisa i malo okusi. Zatim okusi

sodu. Odmahnu glavom. - Oboje je u redu. I~ombard upita:

- Znači li to - da je sam stavio otrov u čašu?

Armstrong potvrdi, ali s čudnim nezadovoljstvom:

- čini se da je tako. Upade Blore:

68

- Samouboj~stvo, je li? Lijepo, bogami. Vera će polako:

- Čovjek nikada ne bi rekao da će se on ubiti. Bio je tako pun života. Tako se dobn bavljao! Dok je večeras silazio niz pa~dinu u onom
sutomobilu, izgledao je - izgledao je o, ne mogu to objasniti!

Ali, svi ~su znali što je mislila. Anthony Marston, pravo oličē~n,je mladosti i muževnosti, izgledao je kao kakvo besmrtno biće. A sada je, zgrčen
i skršen, ležao na podu.

Dr Armstrong upita.:

- Da li postoji još neka mogućnost osim samoubojstva?

Svi ~su polagano odmahnuli glavpm. Vidjeli su ga kad je otišao po piće. Iz toga slijedi da je cijanid mogao dospjeti u čašu samo ruk~om samog
Marstona.

A ipak - zašto bi Anthony Marston počinio samaubojstvo?

Blore reče zamišljeno:

- Znae, doktore, meni tu nešto nije u redu. Ne bih raka,o da je Marston bio tip samoubojice. Armistrdng odgovori:

- Slažem se!

2

Ostalo je na tome. što se još moglo reći? Armstrong i Iambaxd odnijeli su nepokretno
tijelo Anthonyja Marstana u njegovu sobu i polor~ili ga na, krevet, prekrivši ga pokrivačem.

69

Kada su se vratili u dnevnu s~obu, ostali su stajali u grupi i svi su pomaZo drhtali, iako noć
ni je bila hladna.

Emily Brent prekine šutnju:

- Bolje da pociemo na spavanje. Kasno je. Prošla je ponoć. Pametan prijedl~og, pa ipak svi su oklijevali. Kao da je svatko od
njil~ u drugome tražio ohrabrenje.

,Sudac prihvatiti:

- Da, moramo malo odspavati. Rogers primijeti:

- Nisam još raspremio sobu. Lombard će ~asomo:

- Učinite to ujutro. . Armstrong se obrati Rogersu:

- Da li je vašoj ~eni dobro? - Idem pogledati, gospodine. Vрати se za nekoliko minuta. - Lijepo s~pava, nema što.

- Dobro je. Nemojte je uznemiravati - reče Lombard.

- Bez brige, gospodine. Sar~w ču sve spremiti u sobi, ispitati da li su vrata zaključana i odmah idem na spavanje.

Hodnikom je otišao u blagovaonicu.

Ostali se polagano i bezvoljno uputiše stepen'ic~ma.

Da je to koji,m slučajem bila stara kuća s daskama koje škripe, tamnim sjenama i debelo obloženim zidovima, atmo~sfera bi bila jeziva. No,
ova kuća je bila posljednji krik mode. Nije bih~ mračnih kutova, ni skrivenih vrata, bila je pre~plavljena električnim svjetlom, a sve je bilo

70

novo, svijetlo i blistavo. U kući nije bilo ničega skrivenog ili tajnovitog. Bila je posve bez atmosfere.

No, upravo je ta bezličnost zastrašivala . . .

Na vrhu stepeništa poželjeli su jedan drugom laku noć; svatko je otišao u svoju sobu, i svi su, automatski, gotovo nesvjesno, zaključali vrata.

3

U ugodnoj sobi toplih boja, sudac Wargrave se svukao i spremio na spavanje.

Mislilo je na Edwarda Setona.

Vrlo ga se dobro sjećao. Njegove kose, njegovih plavih očiju, navike da gleda čovjeka ravno u oči s nekom ugodnom neposrednošću. Upravo je to i ostavilo tako dobar dojam na porotu.

Llewellyn, zastupnik optužbe, malo je zabrljao stvar. Bio je pregrub i hbio je previše toga dokazati.

S druge strane, Matthews, zastupnik obrane, bio je vrlo dobar. Njegovi argumenti bili su uvjerljivi, unakrsno ispitivanje gotovo ubojstveno.

Potupak ispitivanja, u loži za svjedoke bio je majstorski.

A Seton je izvršno izdržao unakrsno ispitivanje. Nije se previše uzbudio, ni razbjesnio. To je porotu impresioniralo. Matthews se vjerojatno činilo da je presuda još samo puka formalnost.

Sudac pažljivo navije sat i stavi ga uz krevet.

71

Točno se sjećao kako mu je bilo dok je tamo sjedio - slušajući, bilježeci, ocjerijujući sve što je čuo, srećujući do najmarljivijih sitnica sav dokazni materijal protiv zatvorenika.

Uživao je u tom slučaju! Matthewsova završna riječ bila je fenomenalna. Llewellyn, govoreći poslije njega, nije uspio izbrisati dojam koji je ostavila obrana.

A onda da je došla i njegova završna riječ. . . Sudac Wargrave pažljivo izvadi zubnu protezu i stavi je u čašu s vodom. Miltave usnice povukoše se u usnu šupljinu. Sada su to bila okrutna usta - okrutna, i grabežljiva.

Skla, pajući oči, sudac se nasmiješi. Lijepo je skuha, o tog Setona!

Uz la. ko reumatično stenjanje, leže u krevet. i ugasi svjetlo.

4 Dolje u blagovaonici Rogers je zapanjeno stao.

'Zurio je u male porculanske figure na sredini stola.

Proanmlja: . nčudno! Mogao bih se zakleti da to je bilo deset! «

5

General Macasthur vrpoltio se u krevetu. . Nika, ko ni je mogao zaspati.

U mraku je setalno vidio lice Arthura Richmonda.

72

Volio je Arthura, strašno mu je bio drag. Bilo mu je drago što se Leslie svidio.

Leslie je bila tako svojeglava. Bilo je mnogo sasvim pristojnih mladića na koje bi ona samo podigla nos i proglasila ih dosadnim.

HI) OSada!! K Tek tako.

No, Arthur Richmond joj nije bio dosadan. Već od samog početka dobro su se slagali. Pričali bi o kazalištu, muzici, slikarstvu. Zadirivar la bi ga, zbijala s njim šale, upravo ga dražila. A on, Macarthur, bio je oduševljen mislju kako Leslie gaji materinske osjećaje za mladića.

Materinske! Kakva je bio budala da mu nije odmah sinulo kako je Richmond imao dvadeset osam prema Leslienih dvadeset devet godina!

Volio je Leslie. I sada mu je bila pred očima. Njeno srčoliko lice, sive duboke oči, tamna kovčava kosa. Volio je Leslie i imso u nju neograničeno povjerenje.

I tamo, u Francuskoj, usred čitavoga onog pakla, sjeo bi i mislio na nju, vadio njenu sliku iz unutrašnjeg džepa uniforme.

A onda je otkrio sve!

Sve se odigralo upravo onako kako se to zbiva u knjigama: pismo u krivoj omatnici. Pisala je obojci i stavila pismo za Richmonds u otmotnicu adresiranu na svog muža. čak je i sada, nakon toliko godina, osjećao udarac koji mu je time nanijela - onu bol. . .

Bože, kako je to boljelo!

A čitava je stvar trajala prilično dugo. U pismu se sve jasno vidjelo. Vik-di! Richmondov posl jedn ji dopust. . .

73

Leslie - Leslie i Arthur!

Proklet bio taj Arthur! To prokletu nasmijano lice, taj spremni oRazumijemce! Lažov i licemjer! Kradljivac tuđe žene!

Pola, ko se taložio taj ledeni, ubilački bijes. Uspio se pretvarati kao da se ništa nije dogodilo, ništa nije pokazivao. Pokušavao je da njegov odnos prema Richmondu ostane isti.

Da li je uspio? Tako mu se bar činilo. Richmond nije ništa posumnjao. Promjene raspoloženja na frontu su bile razumljive - čovjeku su živci setalno prenapeti.

Jedino ga je mladi Armitage ponekad čudno gledao. Bio je posve mlad, ali dobrog zapažanja. Možda je Armitage i pogodio kako stvari stoje kada je došlo vrijeme?

Svjesno je poslao Richmonda u smrt. Samo ga je čudo moglo spasiti. No, čudo se nije dogodilo. Da, poslao je Richmonda u smrt i nije mu bilo žao. Bilo je to dosta jednostavno. Griješilo se stalno i oficiri su često bili nepotrebno slani u smrt. Vlada je opća pometnja i panika. Ljudi su poslije mogli govoriti. oStari je Macarthur izgubio glavu, počinio neke kapitalne greške i poslao, o u smrt svoje najbolje ljude. cc Više od toga ni, su mogli reći.

Ali mladi Armitage je bio drugačiji. Čudno je gledao svog pretpostavljenog. Možda je znao da je Richmond namjerno poslan u smrt.

(Po završetku rata - da li je Armitage progovorio?)

Leslie nije ništa znala. Plakala je za svojim ljubavnikom (pretpostavljao je), no kad se on

74

vratio u Englesku, oplakivanje je već bilo gotovo. Nika da joj nije rekao da je otkrio njenu vezu. Nastavili su živjeti zajedno, samo nekako više nije bila stvarna. A onda je, tri ili četiri godine kasnije, oboljela od upale pluća i umrla.

Bilo je to davno, ima tome petnaest - šesnaest godina!

Napustio je vojnu službu, nasanio se u Devonu i kupio neki mali posjed kakav je oduvijek želio. Fini susjedi, ugodan kutak. Mogao je pomalo loviti i ribariti. Nedjeljom bi išao u crkvu. (Ali ne onda kada bi se čitalo kako je David poslao Uriaha u prve borbene redove. Nekako to nije mogao podnijeti. Osjećao bi se nelagodno.)

Svi su bili vrlo prijateljski raspoloženi prema njemu. To jest, u početku. Kasnije je imao neugodan osjećaj da, mu govore iza leđa. Nekako su ga drugačije gledali. Kao da su nešto načuli, neka lažna naklapanja. . .

(Armitage? Ako je Armitage progovorio?) Poslije je počeo izbjegavati društvo i potpurv se povukao. Neugodno je osjećati da ljudi raspravljaju o vama.

A sve je to bilo tako davno i sada tako bez svake svrhe. Leslie se izgubila u magli vremena kao i Arthur Richmond. . . Ništa od onog što se dogodilo nije više bilo važno.

Ipak, život mu je bio pust. Počeo je izbjegavati čak i svoje stare ratne drugove.

(Ako je Armitage progovorio, oni su to sigurno znali.)

A sada, večeras, taj skriveni glas objelodanio je njegovu tajnu.

?5

~ ~ ~

Da li se dobro tiržao? Sačuvao prisutnost duha? Pokazao prave osjećaje - negodovanje i prezir, ali nikakav osjećaj krivnje, nika kvu nelagodnost? Bilo je to teško reći.

Bez sumnje, nitko ni je ozbiljno mogao shvatiti tu optužbu. A bila je izrečena i čitava gomila drugih besmislica, isto toliko pretjeranih. Ona šarmantna djevojka - glas ju je optužio da je utopila dijete! Idioterije! Neki ludak se razbacuje optužbama!

Pa i Emily Brent, zapravo nećakinja starog Tomma Brenta iz Regimenta. Optužiti nju za ubojstvo! I slijepac bi vidio da je to krajnje pobožna žena, jedna od onih koje mogu ići ruku pod ruku sa svećenicima.

Sve je to bilo prokletno čudno! Ludo - ništa manje!

Još od samog dolaska ovamo - kad li je to ono bilo? Vidi vruga, pa stigli su tek danas poslijepodne! činilo mu se da je tu već čitavu vječnost.

Mislilo je: »Da mi je znati kada ćemo se izvući odavde.«

Sutra, naravno, kad stigne dečak.

čudno, ali tog trena i nije baš želio otići . . . vratiti se na kopno, natrag u svoju malu kuću, natrag u sve nevolje i brige. Kroz otvoren prozor i - uo je kako valovi udaraju o stijene, sada nešto bučnije nego u predvečerje. Vjetar je jačao.

Pomisli: »Um i mjesto koji mogu samo umiriti . . .«

. 76

! . . . ; v .

Najbolje je na otocima to što dočjek kad jednom na njih stigne - ne može više dalje . . . došao je na kraj svega . . . <

Odjednom je postao sujestan du ne želi nupustiti otok.

6

Vera Claythorne ležala je u krevetu potpuno budna, očiju uprtih u strop.

Svjetiljka na noćnom ormariću bila je upaljena. Bojala se mraka.

Raznišljala je:

»Hugo . . . Hugo . . . zašto večeras osjećam da si mi ta,ko blizu?... Tu negdje, na dohvata ruke . . . <

oGdje je on sada? Ne znam. I nikada neću znati. Jednostavno je otišao, samo tako, otišao iz mog života . . . <

Nije imalo smisla da se prisiljava da ne misli na Huga. Bio joj je tako blizu. Morala je misliti na njega - sjećati se . . .

Cornwall . . .

Crne stijene; meki žuti pijesak. Gospođa Hamilton, punašna i dobroćudna i Cyril - uvijek spreman da zaplače - vuče je za ruku.

oHoću plivati do stijene, gospođice Claythorne. Zašto ne smijem plivati do stijene? <

Podižući pogled, vidi kako Hugo ne skida oči s nje. ,

A onda - večeri poslije Cyrilova odlaska u krevet . . .

79

~aPodimo malo u šetnju, gospođice Claythorne.cc

~aDobra ideja.a

šetnja do obale. Mjesedina - topli zrak Atlantika.

A tada je Hugove ruke objučiše.

~Volim vas. Volim vas. Da znate da vas volim, Vera? <

Znala je.

(Ili je mislila da zna.)

oNe mogu vas zaposliti. Nemam ni prebitne pare. Jedva se i sam izdržavam. čudno je to, znate; jednom sam se čitava tri mjeseca mogao radovati da ću se obogatiti. Cyril se rodio tek tri mjeseca nakon smrti Mauricea. Da je on bio djevojčica . . . <

E, da je on bio djevojčica,, Hugo bi sve naslijedio. Priznao je da, je pomalo razočaran. »Naravno, nisam na tome gradio nikakve planove. Ali ipak, to je bio šok. No, što se može. Cyril je drago dijete. Jako ga volim.a I, zaista ga je volio. Uvijek je bio spreman da se igra sa svojim malim nećakom, i da ga zabavlja. U Hugovoj prirodi nije bilo zavisti.

Cyril baš nije bio najboljeg zdravlja. Osjetljivo dijete bez živотно snage. Jedno od onih koje možda umire prije nego što odraste . . .

A onda . . . ?

NGospođice Claythorne, zašto ne smijem plivati do stijene? <

Plaćljivo ponavljanje već joj je išlo na živce. ~Predaleko je, Cyril.~

~rAZi gospođice Claythorne . . . ~

78

.

: . . . ~ - : ,

Vera us-tane. Ode do toaletnog stolića i popije tri aspirina.

Pomisli: »Kad bih barem imala kakvo dobro sredstvo za spavanje.« ,

»Kada bih se ja odlučila na samoubojstvo, popila bih pretjeranu dozu veronaZa, ili nešto slično ali nikako cijanid! <

~Strese se pri pomisli na Anthonyja Marstona i njegovo zgrčeno crveno lice.

Prolazeći uz kamin, baci pogled na uokvirenu, grubo rimovanu pjesmicu.

oD~eset malih crnaca pošlo je u krevet; Jedan se ugušio i osta ih Devet.cc Pomisli:

»Ovo je grozno - baš kao mi večeras . . . < Zašto bi Anthony Marston želio umrijeti? Ona io nije željela.

Nije mogla ni zamisliti da bi poželjela umrijeti. . .

Smrt je za druge . . .

99

r

. Šesto poglavije

Dr Armstrong je sanjao . . .

U operacionoj dvorani bilo je strašno vruće . . .

Pdora da su pretjerali s grijanje~n! Znoj mu je curio niz lice. Ruke, vlažne i ljepljive, jedva su držale skalpel . . .

Kako je divno o~tar . . .

Bilo bi lako počiniti ubojstvo takvim nožem. A on je, naravno, upravo to i radio . . .

Tijelo žene ~izgledalo je drugačije. Bilo je krupno i ghmazno. Ovo koje je ležalo pred njim bilo je sitno i mršavo. Lice nije vidio od prekrivača.

Tko je bio ta.j koga je morao ubiti?

Nije se mogao sjetiti. Ali on to mora saznati! Da li da pita sestru?

Sestra ga je .gledala. Ne, nju nije mogao pitati. Bila je sumnjičava, to se odmah vidjelo.

Ali, tko je to na operacionom stolu? Nisu smjeli tako prekriti lice . . . : Kad bi barem mogao vidjeti lice . . .

Ah, ta,ko je već bolje. Neki misdi gripovnik skinuo je plahu.

fi Deset malih crnaca 81

~Naravno, Emily Brent. Emily Brent je ta koju mora ubiti. K~;ko su joj zlobne oči! Usne se pokreću. što to govori? ~Usred života, mi smo u smrti . . . <

Sada se smijala. Ne, sestro, ne stavljajte ponovno plahu. Moram je vidjeti. Treba joj dati anesteziju. Gdje je eter? Siguran sam da sam ga donio. što ste učili~nili s eterom, sestro? Ch~;teau Neuf du Pape? Da, dobro će doći i ~stro.

Ondesite plahu, sestro.

Pa jasno! Znao sa~n to čitavo vrijeme! To je Anthony Marston! Lice mu je crveno i zgrčeno. Ali nije mrtav, smije se. Kažem vam, on se smije. Trese operacioni stol.

Lakše, čovječe, lakše! Sestro, umirite ga, umirite' ga! , Dr Arm~strong se trže i probudi. Bilo je jutro. Sunce je ulazilo u sobu. Netko je stajao na~d njim i drmao ga. To je Rogers. Rogers, potpuno blijed u licu, govo~rio mu je: - Doktore, doktore!

Dr Armstrong se potpuno razbudi. Sjedne u krevetu i oštro upita:

- Što je?

- Moja žena, doktore. Ne mogu je probuditi. Moj bože! Ne mogu je probuditi. I' - izgleda vrlo loše.

Dr Armstrong je bio brz i djelotvoran. Obukao je ogrtač i pošao za Rogensom.

Nagnu se nad krevet u kojem je ležala žena. Bila je okrenuta na stranu i potpuno nepomična. Podigne njen, u hladnu rul~u, zatim očne kapke.

82

Poslije nekoliko trenutaka, uspravl se i okrene od kreveta.

Rogers prošapta: - Je li, je li?

Jezikam prege preko suhих usnica. Armstrong ~klimnu.

- Da, gotova je.

Pogled mu se zamišljeno zadrži na čovjeku koji je stajao pred njim. Pregledali su noćni ormarić, umivaonik, a zatim se vratije u sobu. Rogers upita:

- Je li - je li srce, doktore?

Dr ArmStrong -: ne odgovori odmah. Zatim upita:

- _ - Kakvog je inače bila, zdravlja? - Patila je od reume.

- Da li je bila kod liječnika u posljednje vrijeme?

- Liječnika? - zabezeknu se Rogers. - Nismo već godinama bili kod liječnika, ni ona, ni ja. . y

- Imate li razloga sumnjati da je patila od srca?

- Ne, daktore, tako nešto nije mi poznato. Armstrong nastavi aspirivati:

- Da li je patila od nesаницe?

Rogers skrenu pogled, skupi ru,ke i stane ih kršiti. Zatim promuca:

- Nije baš dobro spavala, ne! Doktor strogo upita:

- Da li je uzimala kakva sredstva protiv ne- sanice?

Rogers je iznenaQeno buljio u njega.

s' 83

- Uzimala sredstva? Protiv nesаницe? Koliko ja znam, nije. Siguran sam da nije.

Armstrong ode do umivaonika.

Bilo je tamo nekih bočica; losion za ko,su, lavandino ulje, prašak od kore, krema za ruke, vodica za ispiranje usta, pasta za zube i nešto Ellimanove kreme.

Rogers mu pomogne da isprazni ladice u noćnom ormariću. Pregledaše i komodu. Nigdje ni traga sredstvima za spavanje. Rogers reče:

- Ništa nije uzela sinoć, gospodine, osim onog što ete joj vi dali.

2

Kada je u devet sati zazvonio gong za doručak, svi su već bili na nogama i čekali poziv.

General Macarthur i sudac bili su na terasi, pričajući o politici.

Vera Claythorne i Philip Lombard popeli su se na najviši vrh otoka. Tamo su našli Williama Fienryja Blorea kako zuri prema kopnu.

On prvi prozbori:

- Ni traga od čamca.. Čekam ga,. Vera odgovori smijući se:

- Devon je pospani kraj, sve tu kasni.

Philip Lombard je gledao na drugu stranu, prema otvorenom moru.

- što kažete na vrijeme? Gledajući u nebo, Blore primijeti: - čini mi se da je dobro. Lc,unbard zazviždi:

84

t

r

- Bi~t će oluje još prije mraka. Blore doda:

- Miriši na oluju, zar ne? Od,ozdo se začu poziv na doručak.

- Doručak? Dobro će mi doći, zaključi Lombard.

Dok su se spuštali niza stepenice, Blore će tiho Lombardu:

- Znaite, jako me to pogodilo, zašto se taj mladić htio ubiti! Mučilo me to čitavu noć.

, Vera je bila nešto ispred njih. Iambard malo zastane, a zatim upita:

- Imate li kakvo drugo objašnjenja~je?

- želio bih dokaze. Motiv, za početak. R,ekao bih da je bio imućan.

Iz dnevne sobe izade im u susret Emily Brent. Ona upita:

- Dolazi li čamac?

- Još ne, odgovori Vera.

Ušli su u blagovaonicu. Na stolu je stajala ogromna posuda sa šunkom i jajima, a.uz nju pribor za č.~.j i kavu.

Rogers im pridrži vrata dok su ulazili, a zatim ih zaivori s vanjske strane.

Emily Brent z2,pazi:

- Taj čovjek jutros loše izgleda.

Dr Armstrong, koji je stajao do prozora, pročisti grlo i objasni:

- Jutros mu ne smijete zaxnjeriti - hmnikakve nedostatke. Rogers se morao sam potru

85

diti oko doručka. GospoQa Rogers nije mogla hm - obaviti svoj dio posla. Emily Brent upita:

- što je s tom ženom?

Dr Armstrong blago odgovori:

- Počnimo s doručkom. Jaja će se ohladiti. Ima nekoliko stvari koje bih vam poslije htio reći.

Prihvatili su prijedlog, napunili tanjure, natočili kavu i doručak je počeo.

Razgovor o o~toku proglašen je, po općoj su glasnosti, za tabu. Umjesto toga, nevezano su razgovarali o najnovijim dogaQajima - vijesti iz inozemstva, sport, najnovija pojava čudovišta u jezeru Loch Ness.

Nakon doručka, dr Armstrang malo odmaknu stolicu, značajno pročisti grlo i reče:

- Mislio saa~n da je bolje završiti s doručkom prije nego što vam objavim ~tužnu vijest. Gaspocta Rogers je umrla u snu.

čuli su se za,prepašteni i iznenaHeni povici. Vera uzviknu:

- Kako je ~to strašno! Već dvije smrti na oioku otkako smo došli!

Skupivši oči, sudac Wargrave upita piskutavim glasom:

- Hm, vrlo čudno. A što je uzrok smrti? Armstrong alegnu ramenima.
- Nemoguće je reći ov~a,ko nasumce. - Potrebna je autopsija?
- Ne mogu dati nalaz - to je sigurno. Nemam nikakve podatke o njezinom zdravstvenam stanju.

86

,

Vera reče:

- Izgledala je vrlo nervozno. A sinoč je pretrpjela šok. Možda joj je srce popustilo?

Dr Armstrong suho i pomalo razdraženo do - Sasvim je sigurno da joj je srce prestalo kucati - no što je bio uzrok, još je veliko pitanje.

Emily Brent dobaci: ' - Savjesi!

Njen čvrsti i jaki glas trgn, u ostale. Armstrong joj se obrati:

- što ste time htjeli reći, gospoQice Brent? Exnily Brent, čvrsto sii:snutih usnica, izusti:

- Svi ste čuli, optužena je da je zajedno sa svojim mužem namjerno ubila svoju bivšu paslodavku - neku staricu.

- I vi mislite?

- Mislim da je ta optužba na mjestu. Svi ste je sinĐć vidjeli. Bila je potpunĐ slomljena, čak se i onesvijestila. Svije, st da nĐSi grijeh na duši za nju je bio preveliki ~teret. Ona je doslovce umrla od straha.

Dr Armstrong sumnjičavo zaklima glavom.

- To je moguća teorija - reče on. - No, ne može se prihvatiti dok ne saznamo još neke pojedinosti o njezinu zdravlju. Ako je imala sla'bo erce. . . .

Emily Brent tiho d~oda:

- Ako hoćete, nazovite to voljom božjom. Svi se zaprepastiše. GospĐdin Blore prigoVĐT'1:

- Malo ipak pretjerujete, gospoQice Brent.

87

Ona ga pagleda svojim blistavim pogledom, podiže bradu i reče:

- Vi smatrate da je to nemoguće? Da jednog grešnika smrvi bijes božji! U to sam uvjerena! Sudac je gladio bradu.

Promrmlja pomalo ironično:

- Draga moja gospođo, moje iskustvo sa zločinima uči me da »provicienje<c sav posao oko osude i kažnjavanja ostavlja nama smrtnicima, i taj posao često obiluje poteškoćama. Tu nema xiil~akvih kratica.

Einily Brent slegnu ramenima. Blore će oštro:

- što je jela i pila nakon što je sinoć legla u krevet?

Armstrong odvrti: - Niš~ta.

- Ništa nije uzela? Ni šalicu čaja? Čašu vode? Mogao bih se kladiti da je popila šalicu čaja. Takve uvijek piju čaj.

- Rogers me uvjerava da nije ništa uzela.

- A, tako! - reče Blore. - To se moglo i očekivati!

Rekao je to tako značajnim tonom, da ga liječnik u čudu pogleda.

Lombard upita:

- Dakle, to vi mislite? Blore ljutito odvrti:

- Pa, zašto ne? Svi smo sinoć čuli onu optužbu. Možda je sve to čista izmišljotina! S druge strane, možda i nije tako. Uzmimo, za trenutak da je to istina. Rogers i njegova žena otpremili su staru damu na onaj svijet. Dakle, kuda

88

ri

~,

nas to vodi? Osjećali su se patpuno sre, nirna i bez brige. . . .

Vera ga prekine. Tiho reče:

- Ne vjerujem da se gospoda Rogers ikada osjećala sigurnom i bez brige.

Ova upadica iznervira Bloreu.

»Zenska poslacc, govorio je njegov pogled. On nastavi:

- Možda je i tak, o. U svakom slučaju, nije im prijetila nikakva direktna opasnost, koliko ja znam. A onda, prošle noći, neki nepoznati glas atkrije sve njihove karte. što se dogaQa? ženu to shrva, ona naprosto nestaje. Primijetili ste kako se R,ogers zabrinuo kad je počela dolaziti k svijesti.

Nije io samo obična briga muža, za suprugu! Ne, tako mi svega! Bio je k'o na iglama. Smrtno se uplašio da ona nešto ne oda.

- I, evo kako stvari stoje. Zajedno su počinili ubojstvo i izv~ukli se nekažnjeno. No, ako se sve otkrije, što se događa? Izgledi ds će žena odati tajnu su deset prema jedan. Ona nema živaca da drsko istupi i brani se. Za svoga muža ona je prava opasnost. On je spreman. Vješto će lagati, pa makar se svijet srušio, ali ne može se osloniti na nju! Ako ona ne izdrži, i njegov život visi o koncu! I tako on kriomice ubacuje nešto u njezinu šalicu čaja siguran da poslije neće progovoriti.

Armstrong će polagano:

- Nije bilo nikakve prazne šalice uz njezin krevet, a ni u sobi nije bilo baš ničega. Sve sam pregledao.

Blore zafrkta.

89

u~~ :

- Naravno da nije bilo ničega! Prvo što je učinio, nakon što je ona to popila, bilo je da makne šalicu i tanjurić, i da ih dobn opere.

Nas~ta kratka stanka. Tada general Macarthur sumnjičavo zaključi:

- Možda je tako. Ali ne vjerujem da bi i~vijek tako nešto učinio - svojoj supruzi:

Blore se kratko nasmije.

- Kada je u pi~tanju život, ne misli se mnogo na osjećaje.

4pet nastatajac. Prije nego što je bilo tko mogao progovoriti, otvoriše se vrata i pojavi se Rogers.

Pogledavajući čas jednog, čas drugog, on upita:

- Da li vam je još nešto potrebno?

Sudac Wargrave se malo pomakne u stolici: - Kada običn~ dolazi čamac?

- Između sedam i osam. Neki puia i kasnije. Ne znam što je jutros moglo zadržati Freda Narracotta. Da je bolestan, poslao bi svoga brata.

Philip Lombard upita: - Koliko ~e sa, ti?

- Deset do deset, gaspodine.

Lombard podiže obrve i lagano kimnu glavom.

Rogers još malo pričekava. Odjednom će general Macarthur naglo:

- žao nam je zbog vaše supr~ge, Rogerse. Doktor nas je upravo obavijestio.

Rogers se duboko pokloni.

~Da; gospodine! Hvala, gospodine! Ponovno zavlada tišina.

- r-:

3

Vani na terasi Philip Lombard reče: - što se tiče tog čamca. . . .

Blore ga pogleda, onda zaklimš glavom i tek tada zausti:

- Znam što mi~slike, gospodfne Lombard. I ja se to pitam. Čama.c je trebao stići prije dva sata. Ni je stigao. Zašto?

- Imate li odgovor? - upita Lombard.

- To nije slučajnost - to je sve što mogu reći. To je dio čitavog plana. Sve je povezano. Lombard upita:

- Mislite da neće ni doći?

Jedan mrzovoljan i nes~trpljiv glas javi se iza njihovih leQa:

- Čamac neće doći.

Blore malo okrenu svoja široka ramena i zamišljeno~pagleda govornika.

- I vi misli~te da neće, generale? General Macarthur oš~tro ponovi:

- Naravno da neće doći. Mi računamo da će nas taj čamac odvesti na obalu. O tame se upravo i radi. Nećemo navustiti otok . ~ . Nitko od nas neće ga. nikada napustiti . . . To je kraj, razumijete, kraj svega . . .

Trenutak je oklijevao, a onda doda tihim ali čudnim glasom:

- To je mir, pravi potpuni mir. Doći do krar ja - ne morati ići dalje . . . Dđ, mir . . .

Naglo se okrenu i ode duž terase, a onda nizbrdicom prema moru, poprijeko do kraja o~toka, gdje su stijene slobodno stršile u more.

91

Hodao je malo nesigurno, kao u polusnu. Blore reče:

- Evo još jednog kome nije sve na mjestu! čini se da će na kraju svi poludjeti.

Philip Lombard će na to:

. - Ne vjerujem da će se to i vama dogoditi, Bloxe.

Bivši inspektor se nasmi je.

- Treba mi zaista mnogo pa da izgubim glavu - i zatim suho doda: - No, swnnjam da će se to vama dogoditi, gospodine Lombard.Lombard odgovoi~i:

- Za sada se osjećam potpuno zdrav, hvala!

4

Dr Armstrong izađe na terasu. Stajaše tamo oklijevajući. Slijeva stajaše Blore i Lombard, a desno sudac Wargrave, lagano šetajući gore-dolje, spuštene glave.

Paslije ~trenutka neodlučnosti, Armstrong se okrene prema ovom posljednjem.

No, u taj čas Rogers užurbano izađe iz kuće. - Mogu li s vama n~.čas razgovarati, gospo dine?

Armstrong se okrenu. ~ Zapanjilo ga je ono što je vidio.

Rogersovo lice je podrtavalo. Bio je sivozelene boje. Ruke su mu drhtale.

Bio je to takav kontrast njeg~ovu dosadašnjem suzdržanom ponašanju da se Armstrong užasnut trgnuo.

92

- Molim vas, gospodine, da li bih mogao s

vama razgovarati. Unutra, gospodine. Liječnik pode za Rogersom.

- što je đovječće? Saberite se!

- Unutra, gospodine. Uдите unutra,

Otvori vrata dnevne sobe; Armstrong ude, a Rogers za njim i zatvori vrata.

- No, dobro što je, Rogerse?

Mišići na Rogersovu vra~tu su poigravali. Teško je gutao. Napokon izusti:

- Ovdje se, gospodine, zbivaju stvari koje ne - razumijem.

Armstrong oštro .upita: - Stvari? Kakve stvari?

- Mislit ćete da sam poludio, gospodine. R,eći ćete da to nije ništa. Ali to se mora objasniti, gospodine. Tb se mora objasniti. Jer sve je naprosto neshvatljivo.

- Dobro, čovječće, recite mi konačno o čemu je riječ! Ne govorite u zagonetkama.

Rogers ponovno proguta slinu i započne:

- Riječ je o onim figuricama, gospodine. Na . sredini stola. Porculanske figurice. Bilo . ih je deset. Mogao bih se

zakleti da ih je bilo deset.

Armstrong potvrdi:

- Da, deset. Svi smo ih brojili sinoć za veće

rom. Rogers pride bliže.

- O tome je upravo i riječ, gospodine. Sinoć, dok sam čistio stol, bijlo ih je samo devet. Primijetio sam t.o i bilo mi je čudno. No, mislio sam da to nije ništa. A danas, gospodine, jutros, ni

93

sam ništa primi jetio dok sam posluživao doručak. Bio sam jako uzrujan. No; ka~da sam pošao pospremiti stol, pogledajte saxni ako mi ne vjerujete. Samo ih je osam, gospodine! Samo osam! To nema sriisla, zar ne, samo osam . . .

1

Sedr~o poglavlje

Poslije doručka Emily Brent predloži Veri Claythorne da prošeću do najvišeg vrha otoka, kako bi pogledale da li dolazi~ čamac. Vera pri

stane. Vjetar je postao svježiji. Na moru su se po

javile bijele ovčice. Na pučini se nije vidio ni jedan čamac.

Samo selo Sticklehaven nije se vidjelo, već samo brdo iznad njega; izbočeni crveni greben zaklanjao je mali zaljev.

Emily Brent započne:

- Onaj mladić koji nas je jučer doveo izgledaĐ je dasta pouzda.n. Zaista je čudno da danas toliko kasni.

Vera je šutjela. Nastojala je savladati panični strah koji ju je abuzimao.

Pomisli: oSmiri se. To ti nikako ne pris~taje. Uvijek si znala sačuva~ti živce.<c

Glasno odvratil:

- Kad bi samo došao. Ja, ja svakako želim otići odavde.

95

95 Emily Brent suho primijeti:

- Sasvim sam sigurna da svi to želimo. Vera će na to:

- Sve je tako čudno . . . nema - sve to nema nikakva smisla.

Postarija žena uz nju odgovori:

- Ljuta sam na ~ sebe što sam se dala tako lako prevariti. Kad čavjek bolje razmisli, ono pismo je posve apsurdno. Ali, u to vrijeme, nisam ništa sumnjala, ba;š ništa.

Vera prommlja mehanički: - Vjerujem da niste.

- čovjek isuviše uzima zdravo za gotovo reče Emily Brent.

Vera dubako uzdahnu:

- Da li zaista mislite ono, ono što ste rekli za doručkom?

- Budite malo jasniji, draga moja. Ns što zapravo ciljate?

Vera, tiho odvratila:

- Da li zaista mislite da su Rogers i njegova žena to učinili stariji?

Emily Brent je zamišljeno gledala u more. Zatim odgovori:

- Ja sam potpuno sigurna da je to tako. Sto vi mislite?

- Ne znam što da mislim.

- Sve ide u prilog tom objašnjenju. Način na koji se žena onesvijestila, a, sjećate se, on je ispustio poslužavnik s kavom. A onda, način na koji je govorio o tome; jednostavno nije zvučilo istinito. Da, bojim se da su oni to zaista učinili.

96

r

- Njen pogled; plašila se vlastite sjene! Nikad nisam vidjela tako preplašenu ženu . . . Bit će da ju je to ~stalno progono . . . - reče Ve~ra.,

GospoQica Brent promrmlja:

- Sjećam se tek: sta koji je visio u mojoj dječjoj sobici. Budi siguran da će te tvoji grifesi odati. To je živa istina. Budi siguran da će te tvoji grifesi odati.

Vera najednom skoči.

- Ali, gospodice Brent, g^ospodice Bren~t, tada . . .

- Da, draga mo j a?

- Ostali? što je s ostalima? , - Ne razumijem vas sasvim.

- Sve ostale optužbe, ane, one nisu istinite? Ali, ako je istina ovo za Rogersove . . . - Ona zastane, nesposobna da sredi zbrkane misli.

Čelo Emily Brent, do tada namršteno zbog zbunjenosti, sada se razvedri.

- A, sada vas razumijem. Pa, tu je taj gospodin Lombard, koji priznaje da je ostavio dvadesetoro ljudi da umru.

Vera reče:

- Ali, to su bili domoroci . . . Emily Brent će oštro:

- Bijeli ili crni, oni su naša braća. Vera pomisli:

uNaša crn~, braća - naša crna braća! Puknut ću od smijeha! Postajem histerična. Potpuno sam izvan sebe . . . <

Emily Brent zamišlja~o nastavi:

- Naravno, neke su optužbe posve ~pretjerane i smiješne. Na prix~jer, ona protiv suca,

a ne, ec m~ ~a 97

koji je jednostavno vrši~o svoju dužnost. Pa i ona protiv bivšeg in.s~pelDtora Scotland yarda. A i protiv mene.

Zastade, a onda nasijavi:

- Prirodno, uzevši u obzir sve okoln~sti, ni~sam sinoć htjela ništa reći. Tema je takva da nije o njoj zgodno raspra, vljati pred gospodom. - Ne?

Vera je sa zanimanjem sluša, ls., ~ Gospodica Brent produži nekako svečano:

- Beatrice Taylor bila je u mojoj službi. To nije bila dobra djevojka, no to sam prekasno sa, znala. Jako sam se prevarila u njoj. Lijepo se ponaša, la, bila je čista, i radina. Naravno, sve je to bila samo obična hipokrizija! Bilš je to djevojka sumnjiva morala. Odvratno! Trebalo mi je dugo da shvatim kako je oria - kako se to kaže - ou nevolji~. - Zastane, a njen fini nos se nai~ra u znak odvratnosti. - Bio je to pravi šok! Njeni roditelji bili su pristojni ljudi, strogo su je odgajali. Drago mi je što nisu odobrali njeno ponašanje.

Napeto p;omatrajući gospodicu Brent, Vera upita:

- I, što se dogodilo?

- Jasno, nisam je više nijednog časa drža, la pod svojim krovom. Nitko ne može reći da sam ikada podržavala ne~čiji nemoral.

. Vera tiho upita:

- A što se zbilo s njom?

- Napušteno s~tvorenje, nezadovoljno samo jadnim grijehom, počinilo je još teži. Oduzela je sebi život.

98

” ”

Vera užasnuto prošapta: - Ubila se?

- Da, bacila se u rijeku. Vera se strese.

Netremice je promatrala mimi, fini profil gospoQice Brent.

- Kako ste se osjećali kad ste to sa~ali? Nije li vam bilo žao? Niste li sebe krivili?

Emily Br~t se is~pra, vi.

- Sebe? Ja sebi nemam što predbacivati.

- Ali, ako ju je vaša okrutnost na. vela na takav čin?

, Emily Brent će oštro:

- Njezini vlastiti postupci, njezin grijeh naveo ju je na to. Da je bila pristojna, skromna djevojka, to joj se ne bi dogodilo.

Okrenula se prema Veri. Nije bilo nikakva samopriekora, nikakve nelagodnosti u tim očima. Bile su neumoljive i odavale svijest o ispravnosti vlastit' l'h misli. Emily , Brent sjedila je na najvišoj točki Nigger Islanda,, za~tićena neprobojnim oklopom svoje krijeposti.

Sitna, postarija usidjelica Veri nije bila više ni najmanje smiješna.

Napro~tiv, odjednom je po~staZa - strašna!

2

Dr Armstrong izade iz blagovaonice i opet se naQe na terasi.

Sudac je sada sjedio u stolici, spokojno gledajući u more.

" 99

Lijevo od njega Lombard i Blore su pušili šuteći.

Kao i prije, liječnik je malo oklijevao. Njegov ispitivački pogled zadržao se na, sucu Wargraveu. želio se s nekim posavjetovati. Bio je svjestan logičnog, izoštrenog sučeva rasuQivanja, no ipak je oklijevao. Sudac Wargrave možda i i~na bistru glavu, ali godine su tu. U ovom trenutku, Armstrong je osjećao da mu treba čovjek od akcije. Napokon se odlučio.

- LoXnbard, mogu li načas s vama razgovarati?

Philip se trže. - Naravno.

Njih dvojica napustiše ter~su. Odoše niz padinu d~o mora. Kada je bio siguran da ih više nitko ne može čuti, Arm~strong započne:

- Želim se posavje~tovati. Lombard podiže obrve i reče:

- Dragi prijatelju; ja se u medicinu uopće ne razumijem.

- Ma ne, mislim na opću situaciju. - A, to je već nešto drugo. Armstrong nastavi:

- Recite mi, ali iskreno, što misli, te o položaju u kojim se nalazimo?

Lombard je na trenutak razmišljao, a ontia odgovori:

- Pitanje je dosta sugestivno, zar ne?

- ~to vi mislite o onoj ženi? Prihvaćate li Bl,oreovu teoriju?

Philip otpuhne dim:

- Fotpuno je prihvatljiva - sama za sebe.

100

- Točno.

U Armstrongovu glasu osjeti se olakšanje. Philip Lombard nije bio glup.

Ovaj nastavi:

- To jest, ako prihvatimo pretpostavku da su gospodin i gospođa Rogers u to vrijeme uspješno uspjeli prikriti svoj zločin. A ne vidim razloga zašto im to ne bi uspjelo. što mislite, kako su to izveli? Da li su je otrovali?

Armstrong otežući odgovori:

- Možda je cijela stvar bila još jednostavnija. Jutros sam pitao Rogersa od čega je bolovala gospođica Brady. Njegov odgovor rasvijetlio je mnogo toga. Neću vas opteretiti suvišnim medicinskim detaljima, ali u liječenju nekih srčanih oboljenja upotrebljava se amil nitrit. Kada nastupi napad, razbije se ampula amil nitrita i njen sadržaj se udiše. Ako se lijek ne bi odmah dao, posljedice mogu biti fatalne.

Philip Lombard zamišljeno dodade:

- Znači, to je tako jednostavno. Mora da je iskušenje bilo atraktivno.

Liječnik kimnu glavom.

- Da, nikakva pozitivna akcija. Nikakav arsen koji treba nabaviti i dati, ništa određenog, jednostavno negacija! A Rogers je noću žurio da dovede liječnika i oboje su bili sigurni da to nikada nitko neće saznati.

- A čak i da je nitko znao, ništa se tu ne bi moglo dokazati - dodade Philip Lombard. Najednom se namršti.

- Tako je, to objašnjava mnogo toga. Ne shvaćajući, Armstrong upitao:

101

- Ili?

- Mislim, to objašnjava Nigger Island. Ima zločina koji se njihovim počiniocima ne mogu dokazati. Na primjer, zločin Rogersovih. Pa onda, sudac Wargrave, koji je počinio svoj zločin strogo u okviru zakona.

Armstrong će ozbiljno:

- Vi vjerujete u tu priču? Philip Lombard se nasmije.

- O, da, vjerujem i te kako! Wargrave je lijepo sudio Setona - bilo je to ravno zabijanje noža u leđa! No, pokazao se dovoljno mudar da to učini sa sudačke stolice, u sudačkoj odori i s perikom na glavi. Tako mu nikakvim ubištvenim sredstvima ne možete dokazati njegov mali zločin.

Armstrongu kao murčava sijevne glavom: »Ubojstvo u bolnici. Ubojstvo na operacijskom stolu. Sigurno, potpuno sigurno - da!

Philip Lombard je dalje govorio:

- Tada gospodin Owen, o tuda Nigger Island!

Armstrong duboko uzdahnu.

- Prekome na stvar. Koja je prava svrha našeg okupljanja ovdje?

Lombard upita: - što vi mislite?

Armstrong nervozno odvrati:

- Vratimo se na trenutak posljednjoj smrti. Kaje su moguće tearije? Rogers ju je ubio jer se bojao da će ona sve odati. Druga mogućnost izgubila je živce i odlučila da se na lak način izvuče.

102

...: ,a-:;; ; _

- Samoubojstvo? - Što vi mislite?

- Možda je i tako, da, ali da se nije zbila i Marstonova smrt. Dva samoubojstva u toku jednog dana, malo je ipak previše! A, ako mi kažete da se Anthony Marston, mladi bik bez živaca i bez mozga, prestrašio zato što je pogazio dvoje djece, - namjerno sklonio s patos - takvo misao zaista je smiješno! Napokon, kako je uspio nabaviti otrov? Koliko ja znam, cijankalij se baš rjeđe nosi u džepu. No, to je već vaša domena. Armstrong odgovori:

- Nitko normalan ne nosi cijankalij sa sobom. To bi mogao učiniti samo onaj koji se sprema da uništi osinje gnijezdo.

- Zapravo, kakav retni vrtlar ili ratar. No, nikako Anthony Marston. Sve mi se čini da će se taj cijankalij još morati objasniti. Ili je Anthony Marston odlučio da se ubije prije nego što je došao ovamo - ili . . .

Armstrong ga isprovocira: - Ili?

Lombard se nasmije.

- Zašto ne tjerate da to izgovorim? I vama je već na vrh jezika. Anthony Marston je, naravno, ubijen.

3

Dr Armstrong duboko uzdahnu. - A gospođa Rogers?

Lombard polagano počne iznositi svoje mišljenje:

103

... , ~ ; ;

- Povjerovao bih da je Anthony počinio samoubojstvo (iako, teško, da tu ni je i gospođa Rogers. Povjerovao bih da je gospođa Rogers počinila samoubojstvo (vrlo lako), da tu nije

Anthony Marston. Nadalje, povjerovao bih da se Rogers riješio svoje žene da tu nema i neočekivane smrti Anthonyja Marstona. No, ono što tražimo, to su činjenice na temelju kojih bismo mogli objasniti dvije smrti - jednu za drugom.

Armstrong će na to:

- Možda vam mogu pomoći u traženju tih činjenica. I ispriča mu Rogersovu priču o nestanku porculanskih figurica:

Lombard reče:

- Da, mali crnci od porculana. . . Sinoć ih je sigurno bilo deset. A sada ih je, kažete, osam? Armstrong izrecitira:

Deset mužica crnaca pošlo je u krevet; Jedan se ugušio i ostao ih Devet.

Devet mužica crnaca bi do kasno tamo; Jedan zaspi duže i ostao ih Osam samo.

Pogledaše se. Philip Lombard se naceri i baci cigaretu.

- Sve se proklete dobro slaže! Anthony Marston umire sinoć nakon večere od gušenja, a majčica Rogers se jutros ne probudi!

- I onda? - upita Armstrong. Lombard ga pogleda.

- I otuda jedna druga vrsta crnca - crnac od kojeg ćemo moći da i mi pobjegnemo! Gospodin Owen! U. N. Owen! Nepoznati lučak na slobodi!

104

Armstrong odahnu.

- Hvala bogu, slažemo se. Ali, vidite li što to znači? Rogers se zakleo da osim njega i nas nema nikoga drugog na otoku.

Armstrong odmahnu glavom.

- Ne vjerujem da laže. Strašno je uplašen. Uplašen gotovo do ludila.

Philip Lombard potvrdno klimnu, a zatim dodade:

- Jutros nema čamca. I to se slaže. I tu su upleteni Owenovi prsti. Nigger Island treba ostati izoliran, sve dakle gospodin Owen ne dovodi posao.

Armstrong problijedi.

- S hvaćate li, taj čovjek je potpuno lud!

- No, postoji nešto što je čovjeku promaklo. - što je to?

- Ovaj atak je, uglavnom, obična gola stijena. Začas ćemo ga pretražiti i negdje iščeprkati poštovanog gospodina Owena.

- On će biti opasan. Philip Lombard se nasmije.

- Opasan? Tko se boji vuka još . . .? Ja ću biti opasan kad ga se dočepam!
Zastane, a onda reče:
- Bolje će biti da pridobijemo i Blore. Pravi je čovjek za opasne situacije. ženama bolje da ništa ne govorimo. Što se tiče ostalih, general je već potpuno posenilio, a najjača stvar. a starog Wargravea je majstorska neaktivnost. Trojica su sasvim dovoljna za taj posao.

105

Osmo poglavlje

Blorea nije bilo teško pridobiti. Odmah je prihvatio njihove arg~unente.
- To što ste rekli o porculanskim figuricama, gospodine, mijenja čitav :~aplet. To je ludo, ludo! No, ima još nešto. Zar n.e mislite da je taj Owen mogao doći na ideju da čitav posao obavi preko zastupnika?
- Budite jasniji, čovječe.
- Pa, evo što mi~slim. Poslije sinoćnog buma, mladi Marston se uplašio i otrovao; i Rogers se uplašio i - sredio svoju ženu! Sve po planu U. N. O.!

Armstrong odmahnu glavom. On ponovno spomene cijanid. Blare se složi.
- Da, na to sam potpuno zaboravio, cijanid nije materijal koji čovjek tek tako nosi sa sobom. Ali, kako je do~spio u njegovo piće?
Lombard počne kao za sebe:
- Ra,zmišljao sam o tome. Marston je u toku večeri popio nekoliko čaša. Iamedu njegove posljednje i pretposljednje čaše prošlo je dos~ta vremena. Za to vrijeme čaša je stajala negdje na stolu. Mislim - iako ne mogu tvrditi - da je

107

bila na malom stoliću. Prozor je bio otvoren. Netko je mogao ubaciti dozu cijanida u čašu.

Blore upita sumnjičavo:

- A da ga nitko od nas ne vidi? Lombard će suho:
- Svi smo bili dasta zaakupljeni drugim stvarima.

Armstrong otežući dodaje:

- Istina je. Svi smn bili optuženi. Motali smo se po sobi kao muhe bez glave, raspravljali, negodovali. Mislim da je to bio prikladan trenutak . .

Blore slegnu ramenima;

- Činjenica je da ne može biti drugačije! Nemamo drugog objašnjenja! A sada, gospodo, na posao! Ima li netko slučajno revolver? Vjerojatno ipak previše Qčekujem.

Lombard odgovori:

- Imam ja - i pokaže na džep.

Blore raširi oči i upita go~tavo nehajno: - Uvijek ga imate uz sebe, gospodine? Lombard odvratil:

- Obično, da. Znaite, više puta sam se našao u škripcu.
- No, vjerujem da nikada niste bili u većem škripcu nego što ste sada! Ako se neki manijak skriva na otoku, vjerojano ima uza se čitav arsenal - da o noževima i bodežima i ne govorim!

Armstrong zakašlja.

- Možda se i varate, Blore. Mnogi manijaci-ubojice zapravo su vrlo tihi i skromni ljudi. Divni momci!

108

Blore odvratil:

- Čini mi se, dr Armstrong, da ovaj ne pripada toj vrsti.

2

I njih trojica krenuše u obilazak otoka.

Bio je to neočekivano jednostavan posao. Na sjeverozapadnoj strani, prema~ obali, glatka površina litica rušila se ravno u more.

Ostali dio otoka bio je got~ovo potpuno ogoljen. Tri čovjeka radila su paž~ivo i sistematski, pretražujući svaki kutak, od najviše točke pa sve do mora, svaku i najmanju udubinu koja bi mogla skrivati ulaz u spilju. No, ništa nisu našli.

Na kraju, idući tik uz more;, dodoše do mjesta gdje je sjedio general Macarthur i gledao u more. Bilo je vrlo mrimo; tek tu i tamo čulo se zapljuskivanje valova. Stari general sjedio je ukočeno, očiju uprtih u horizont.

Blore pomisli:

»Izgleda tako neprirodno - kao da je u transu.cc

Pročisti grlo i upita pomalo usiljeno:

- Našli ste lijepo i mrimo mjesto, gospodine?

General se na.mrštil. Baci brzi pogled preko ramena i odgovori:

- Imamo tako malo vremena, tako malo vremena. Zahtijevam da me nitko ne smeta!
- Nećemo vam smetati. Mi samo obilazimo otok. Pitamo se da li se netko možda skriva na n j emu.

109

- Vi ne shvaćate, vi uopće ne shvaćate. Molim vas, idite!

Blore se povuče. Prid,ruživši se onoj dvojici, zamrml j a:

- On je lud . . . Ne vri,jedi s njim razgovarati. Lombard upita znatiželjno:

- Što je rekao?

Blore slegnu ramenima.

- Nešto o tome kal~;o nema vremena i da ne želi biti smetan.

Dr Armstrong se namrštil i promrmlja: - Pitam se, hm . . .

3

Pretraživanje otoka bilo je gotovo završeno. Stajali su na najvišem vr~hu i gledali prema kopnu. Ni jednog~ čamca nije bilo na vidiku. Vjetar je postajao svježiji.

- Nijedan ribarski čamac nije isplivao. Sprema se oluja. Nezgodno je što se odavde ne vidi selo. Inače bismo mogli nešto poduzeti signalizirati možda - reče Lombard.

Blore dodaje:

- Mogli bismo večeras zapaliti veliku vatru. - Vrag je u tome što je vjerojatno sve to predvic~eno.

- Kako to mislite?

- Odakle da ja to znam? Neslana šala, možda. Predviđeno je da budemo odsječeni, kako se nitko ne bi osvrtao na signale i slično. Vjerojat

110

no je u selu objavljeno da je riječ o nekoj okladi; u svakom slučaju, neka prozirna priča.

Blore sumnjičavo primijeti:

- Mislite da bi ljudi na to n.asjeli? Lombard odvratil suho:

- U to je lakše povjerovati nego da su im rekli istinu! Da su u selu rekli kako otok mora biti izoliran sve dok nepoznai; gospodin Owen ne poubija sve svoje goste, mislite li da bi u to povjerovali?

Dr Armstrong odgovori:

- Imamo trenutaka kad ni s~m ne vjerujem u to. A ipa.k . . .

- A ipak - u tome je stvar! Upravo ste to izrekli, doktore! - reče Lombard grizući usnice. Blore se zagleda u more:
- Valjda se nitko nije ovuc~a spustio?
- Sumnjam - reče Armstrong. - Prilično je stmo, a ne bi se mogao ni sakriti.
- Možda postoji neko udubljenje u stijeni. Da imamo čamac, mogli bismo se provozati oko otoka.
- Da imamo čamac, ve~ć bismo bili na pola puta do kopna! - uzvikne Lom.bard.
- Istina, gospodine. Lombard će naglo:
- Možemo ispitati ovu liticu. Ima samo jedno mjesto gdje bi mog~la biti neka spilja - ispod nas, malo udesno. Kada bismo se dočepali kakvog konopca, mogao bih se spustiti dolje i znali bismo na čemu smo.

Blore odvrati:

111

- Mogli bismo je pretražiti, iako to, na prvi pogled, izgleda besmi,sleno. Pobrinit ću se za neki konopac.
Brzo je otišao u kuću.

Lombard je netrem.ice gledao u nebo. Oblaci su se počeli skupljati. Vjetar je jačao.

On pogleda Armstronga i upita:

- Vrlo ste šutljivi, doktore. Što vas muči?

- Razmišljam koliko je taj stari Macarthur zaista lud . . . - polaganp odgovori Armstrong.

4

Vera je čitavo jutro bila nemirna. Izbjegavala je Emily Brent s nekim čudnim strahom.

Gospodica Brent je sjedila u zavjetrini iza kuće i plela.

Svaki put kad bi pomislila na nju, Vera se učinilo da vidi blijedo lice utopljenika, s kosom isprepletanom algama . . . lice koje je jednom bilo lijepo, gotovo drsko lijepo, a koje sada nije izazivalo ni sažaljenje, ni užas.

A Emily Brent, mirna i spokojna, sjedila je i plela.

Na glavnoj terasi, sudac Wargrave sjedio je zavaljen u vratarevoj stolici. Glava mu je posve ušla u ramena.

Pogledavši ga, Vera vidje nekog čovjeka kako stoji ispred optuženičke klupe, mladića plave kose i plavih očiju, zbunjenog, preplašenog pogleda. Edward Seton. Lf mašti vidje stare sučeve

112

ruke kako pola,ko stavljaju na glavu crnu kapu i izriču presudu . . .

IvTakon nekog vremena Vera, ode prema moru. šetajući duž obale, dode do mjesta gdje je stari čovjek sjedio i buljio u horizont.

General Macarthur se uzvipoľjio kad mu je priš2a. On okrenu glavu, pogl~edavši je čudnom m~ešavinom pitanja i razumijevanja. Vera se zaprepasti. Uporno je zurio u nju nekoliko trenutaka.

Ona pomisli:

>>Kako je čudan! Kao da zna . . .cc - Ah, to ste vi! Došli ste . . ." Vera sjedne do njega.

- Volite li ovako sjediti i gaedati u more? On blago klimnu.

- Da - reče - ugodno je. Mislim da je ovo pravo mjesto za čekanje.

- Za čekanje? - upita Vera oštro. - A što vi to čekate?

- Kraj. Ali, ja mislim da vi to znate, zar ne? To je istina, nije li? Mi svi čekamo kraj.

Vera nesigurno upita: - Kako to mislite?

General PjIacarthur će ozbiljno:

Nitko od nas neće napustiti otok. Ta.kav je plan. Vi to, naravno, vrlo dobro znate. Ono što nvožda ne možete raaumjeti, to je osjećaj ola.kšanja!

- Olakšanja? - zapita Vera.

- Da! Naravno, vi ste veoma mladi . . . niste još došli do toga. No, to će doći! Onaj blaženi osjećaj olakšanja kad znate da ste došli do kraja,

R Deset malih crnac, i 113

da vas više nikakav teret ne pritišće. Osjetit ćete to i sami jednoga dana . . .

Vera promuklo primi,jeti: - Ne razumijem vas,

Grčila je prste. Odjednom osjeti strah od tog mirnog starog vojnika.

On zamišljeno nastavi:

- Znate, ja sam volio Leslie. Jako sam je volio . . .

- Leslie, to je vaša sizpruga?

- Da, moja supruga . . . volio sam je i ponosio se njome. Bila je tako~ lijepa i tako vesela.

Na čas zašuti, a onda :nastavi:

- Da, volio sam Lesli:e. Zato sa.cn to i učinio! - Hoćete reći . . . - i. Vera zastane.

General Macarthur bl.ago potvrdi:

- Nema smisla to poricati - sada, kad ćemo ionako svi umrijeti. ,la sanz poslao Rich~zonda u smrt. Pretpostavljam da je to, u neku ruku, ubojstvo. Čudno. Ubojsivo, a uvijek sam ta.ko poštivao zakon! No, tada, mi to nije bilo nalik na ubojstvo. Nisam se kajao. »To je i zaslužiolcć eto, tako sam mislio. Ali kasnije . . .

Vera oporo upita: - Ali kasnije?

On neodređeno zaklima glavom. Izgledao je zbunjeno i pomalo odsutno.

- Ne znam, zaista, ne znam. Znate, sve je bilo drugačije. Ne znam da li je Leslie ikada posvzmnjala . . . ne vjerujem da jest. Ali, vidite, odjednom mi je postala strana. Otišla je nekud daleko. Nisam je više mogao slijediti. A onda je umrla i ja sam ostao sam . . .

114

Vera samo doda:

- Sam, sam - i jeka njenoga glasa vrati joj se od stijena.

- I vama će biti drago kacia dode kraj - nastavi general Macarthur.

Vera se trže i grubo odvrati: - Ne znam na što ciljate!

- Dijete moje, ja znam, ja znam . . . - Ne znate. Ništa vi ne razumijete . . . General Macarthur se ponovno zagleda u more. Činilo se da više nije bi.o svjestan njezine prisutno5ti.

Samo je prošaptao, tiho i nježno: - Leslie . . .?

5

Vrativši se iz kuće, s konopcem oko ruke, Blore je našao Armstronga gdje ga je i ostavio, zagledanog~ u dubinu.

Blore upita zadihano:

- Gdje je gospodin Lomba:rd? Armstrong nemarno odgovori:

- Rekao je da želi ispitati neku svoju teoriju. Odmah će se vratiti. Nego, Blore, zabrinut sam.

- Rekao bih da smo svi zabrinuti. Liječnik nestrpljivo odmahnu rukom.

- Naravno, naravno. Ali, nisam tako mislio. Mislim na starog Macarthura.

- što je s njim, gospodine? Dr Armstrong će smrknuo:

a° 115

- Ono što tražimo, to je neki manijak. KoLiko dajete na Macarthura?

- Mislite da je on ubojica? - zgrozi se Blore.
Armstrong sumnjičavo odgovori:
- Nisam na to prije pomišljao. Ni za trenu. Naravno, ja nisam specijalista za duševne bolesti, čak nisam nikad ni ljudski s njim razgovarao, nikada ga nisaan tako promatrao.
Blore reče sumnjičavo:
- Pa, naravno! Ali ni ja nisam mislio . . . Armstrong ga naglo prekinu:
- Vjerojatno ste u pravu! Dodavola, sigurno se netko krije na otoku! No, evo Lombarda. Namjestili su konop;~c.
Lombard ih uputi:
- Bit ću krajnje oprezan. ~Pripazite na znak koji ću vam dati potezanjem konopca.
Dok su stajali i prc>.-natrali Lombardovo napredovanje, Blore primijeti:
- Vere se kao mačka., zar ne? Glas mu je nekako čudno zvučao. Dr Armstrong odvrati:
- Vjerojatno se nekad bavio planinarenjem. - Možda.
Zavla,da tišina, a onda bivši inspektor reče: - čudan je to momak. Znete na što mislim? - što?
- Nešto tu ne valja. - U' kojem smislu?
- Ne znam točno. No, ne bih imao u njega povjerenja ni koliko je pod noktom crno.
118
- Pretpostavljam da je imao uzbudljiv život?
- Kladam,se da su neke od njegovih avantura morale ostati u velikoj tajnosti. - Zastade, a onda nastavi: - Da, li ste možda ponijeli sa sobom revolver, doktore?
Armstrong se zaprepasti.
- Ja? Ne. A zašto bih to učinio?
- A zašto ga gbspodin Lombard ima? Armstrong oprezno odgovori:
- Vjerojatno iz navike.
Blore prezrivo odmahnu ru:kom.
Odjednom osjete snažan trzaj konopca. Nekoliko trenutaka imali su pune ruke posla. Čim je pritisak popustio, Blore reče:
- Po~stojte navike i navike! Gospodin Lombard nosi revolver kad ide u zabačene krajeve, baš zgodno! A sigurno ima sa sobom i primus, i vreću za spavanje, i zalihu pxaška protiv buha! No, sigurno je da ne bi to sve dovukao ovamo! Samo u knjigama ljudi nose sa. sobom revalvere kao šibice.
Potpuno zbunjen, dr Armstrong zaklima glavom.
Nagnuli su se pre~ko litiče i promatrali Lombardovo napredovanje. Temeljito je sve pretražio, ali posa.o je čini se bio uzaludan. Lombard se popne i obriše znoj sa čela.
- Sad bar znamo na čemu smo. Ako postoji odgovor, treba ga tražiti iskljuivo u kući.
117
6
Kuću nije bilo teško pretražiti. Najprije su pregle~dali onih nekolik.o sporednih zgra.da, a onda su prešli na glavnu. Pomogao im je i drveni metar gospode Rogers, koji su našli u ladici u kuhinji. No, kuća nije skrivala nikakve tajne. Bila je to moderna zgrada, čistih linija, otvorena, lišena svake tajanstvenosti. Najprije su pregledali prizemlje. Popevši se na prvi kat, vidjeli su kroz prozor Rogersa kako na terasu iznosi poslužavnik s koktel.ima.
Philip Lombard vedro primijeti:
- Pravi mali mrav, taj Rogers. Ne da se smesti.
- Rogers je prvokla~ni poslužitelj, mora mu se to priznati! - reče~ Armstrong s odobravanjem.
Blore doda:
- A i žena mu je izvrsno kuhala. Ona sinoćna večera . . .
Ušli su u prvu spavaonicu.
Nakon pet minuta, našli su se opet na odmorištu. Ništa nisu našli - :nikakvo skrovište.
- Ovdje je neko malo stepenište - upozori Blore.
- Vodi u Rogersovi:~ sobu - primijeti dr Armstrong.
- Mora postojati nešto u potkrovlju, neko mjesto za cisterne, rezervoar s vodom, ili iako nešto. To nam je najbolja šansa - i jedina!
I upravo tada, začuše odozgo neki šum. Lombard značajno podigne prst.
118
- Tišina, slušajte!
Ponovno su čuli isti zvuk, netko se šuljao iznad njihovi~h glava.
Armstrong prošapta:
- To je u spavaćoj sobi. U sobi gdje leži gospoda Rogers.
Blore takođerT šapatom odvrati:
- Pa jasno! To je najbolje skrovište koje je mogao pronaći. Mala je vjerojatnost da bi netko došao tu gore. A sada podimo što tiše možemo.
I počеше se šuljati uz stepenice.
Na malom odmorištu, po^ed samim vratima sobe, ponovno zastadoše. Da, netko je bio u sobi. Čulo se lako škripanje.
Blore pošapta: - Sad!
Naglo otvori vrata i uleti u sobu praćen Armstrongom i Lombardam.
Sva trojica stadoše kao ukopani.
Nasred sobe stajao je Rogers, ruku punih od j eće.
7
Blore prvi dode k sebi i još smeten zausti:
- Oprostite, ovaj, Rogers. Čuli smo da netko hoda, pa smo mislili - ovaj . . .
On zastade.
- Žao mi je gospodo - reče Rogers. - Samo sam premještao stvari. Pretpostavljam da nitko neće zamjeriti ako uzmem jednu od slobodnih gostinjskih soba na prvom katu, najmanju sobu.
119
Armstrong je bio taj kome se Rogers abratio, pa mu ovaj i odgovori:
- Naravno. Naravno. Samo izvolite! Nastojao je da ne gleda prekrivenu priliku na krevetu.
- Hvala, gaspodine -- odvrati Rogers.
Izade iz sobe noseći svoje stvari i side na prvi kat.
Armstrong pride krevetu i, podigavši prekrivač, pogleda u smireno lice mrtve žene. Sada na njemu nije bilo straha. Sa~no praznina.
- Kad bih barem imao uza se pribor. Volio bih znati kakva je droga u pitanju.
Zatim se okrenu drugo,j dvojici.
- Dajte da završimo posa.o. Imam osjećaj da ionako nećemo ništa otkriti.
Blore je nešto petljao oko otvora na podzemnom kabelu.

- Taj se tip vraški tiho kreće. Prije nekoliko minuta vidjeli smo ga u vrtu. Nitko od nas nije čuo kad se popeo.

Lombard reče:

- Zato smo valjda i zaključili da se netko nepoznat vrzma po sobi.
- Blore se izgubi u mraku. Lombard upali bateriju i krenu za njim.

Pet minuta kasnije, njih trojica su stajala na gornjem odxonrištu i zbunjeno gledali jedan drugoga. Bili su prljavi i puni paučine, a lica su im bila namrgodena.

Na otoku nije bilo nikoga ~osim njih asmero.

120

Deveto poglavlje

1

Lombard polako zaključí:

- I tako smo čitavo vrijeme bili u zabludi, sve smo krivo povezali! Napr~,vili smo iz buhe slona samo zato što se dvije smrti poklopiše!

Armstrong ozbiljno primijeti:

- Pa ipak, sve činjenice i dalje stoje. Neka sve ide k vragu, ali ja sam liječnik i ipak malo više znam o samoubojstvima. Anthony Marston nije bio tip samoubojice.

Lombard sumnjičavo upita:

- To, pretpostavljam, nije ~bila ni nesreća? Blore prezrivo progunda:
- Vraški čudna onesreća!

Nasta tajac, a zatim Blore nastavi:

- A što se tiče žene . . . - i tu zastane. - Gospode Rogers?
- Da. Možda je, zar ne, to ipak bila nesreća? Philip Lombard upita:
- Nesretan slučaj? Kako to mislite?
- Blore se na čas zbuni. Njegovo crveno lice još više pocxveni. Napokon zausti:
- Čujte, doktore, i sami znate da ste joj dali neko sredstvo za umirenje.

121

Armstrong zinu.

- Sred,stvo za umirenje? Kako to mislite?
- Pa, sinoć. Sami s.te rekli da ste joj dali nešto za spavanje.
- Ah, to da. Savršeno neškodljiv preparat. - Molim vas, budite precizniji.
- Dao sam joj blagu dozu trionala. Potpuno bezopasno sredstvo.

Blore još jače pocrveni.

- Hajde, da ne akolišamo, niste li joj dali preveliku dozu?
- Ne razumijem vas - zaključí Armstrong i jutito.
- Možda ste, zar ne~, pogriješili? To se događa.
- Nisam pogriješio, sigurno! Takva pretpostavka je zaista smiješna..

Armstrong zastane, a onda ironično doda:

- Ili možda hoćete reći da. sam joj namjerno dao preveliku dozu?

Philip Lombard se urriješá:

- Čekajte vas dvojica. Moramo sačuvati prisutnost duha. Nemojte da se počnemo neodgovorno optuživati.
- Sa,mo sam primijetio da je doktor možda pogriješio - reče Blore.
- Dr Armstrong se usiljeno nasmije. Pokazujući svoje bijele zube, u ponešto neveselom osmijehu, odgovori:
- Dragi moj, liječnici si ne mogu priuštiti pogreške takve vrste.

Blore oklijevajući izusti:

122

- Ako se povjeruje onoj gramofonskoj ploči, to vam ne bi bila prva pogreška!

Armstrang probljedi. Lombard naglo i ljutito odvratí Bloreu:

- Kakvog smisla ima to vaše staL~o napadanje? Svi smo u is~tom sosu. Moramo dje,lovarti zajednički. A što je s onim vašim »sitnim« krivokletstvom?
- Blore stisnu šake i povuče ,se malo unatrag: - K vragu i to krivokletsi,yvo! To je čista laž! Uzalud pokušavate da me us:utkate, Lombarde; ima stvari koje želim saznati, a jedna od njih je i vaš slučaj!
- Moj?
- Da, želim znati zašto s~te ponijeli revolver na ovaj bezazleni izlet?
- Jako to želite?
- Da, gorim od želje, gospodine Lombard. Lombard neočekivano primijeti:
- Znae, Blore, vi i niste baš tako blesavi kako izgledate.
- To je sporedno. No, što je s tim revolverom?

Lombard se nasmije.

- Ponio sam ga jer sam očekivao da će mi trebati.

Blore će su,mnjičavo:

- To nam sinoć niste rekl.i. Lombard odmahnu glavom.
- Krili ste to od nas? - navaljivao je Blore. - U neku ruku, jesam.
- Onda nam sada sve lijepo ispričajte. I.~ombard polagano zapoene:

123

- Pustio sam vas sve da mislite kako sam pozvan ovamo slično kao i većina vas. To, međutim, nije sasvim točno. .Zapravo, sa mnom je stupio u vezu neki mali Tidov - mislim da se zove Morris. Ponudio mi je sto gvineja da dodem ovamo i pa,zim kako će događaji teći, jer ka.ka kaže, poznat sam po dobrom snalaženju u teškim situacijama.
- I? - nestrpljivo će :Blore.
- To je sve - odvratí lombard sa smiješkom. Dr Armstrong upita:
- Sigurno je još nešto spomenuo?
- Zašutio je kao riba. MOgaĐ Sanl posao prihvatiti ili odbiti - to su bile njegove riječi. Bio sam u stisci. Pristao sam.

Blore, čini se, nije bio u.vjeren.

- Zašto nam sve to ni"te sinoć rekli?
- Dragi moj . . . - Lombard slegnu ramenima. - Kako sam sinoć mogao znati da se upravo ne odigrava ono na što sam trebao pripaziti?

Postupa,o sam oprezno i ispričao priču koja me ni na što ne obvezuje.

Dr Armstrong mudro upita: - A sada mislite drugačije?

- Lombardovo lice se izmijeni: posta tamnije i grublje.
- Da, sada vjerujem da sam u l~lopci kao i svi vi. Onih sto gvineja bio je samo uspješan mamac gospodina Owena da me dovuče ovamo.

Zatim polagano doda:

- Jer, mi smo zaista ~ klo~ci, mogao bih se zakleti na to! Smrt gospoc~e Rogev^os! Smrt Tonyja Marstona! Nestaja, nje malih crnaca sa stola!

124

Da, da, ruka gospodina awena vrlo je vidljiva. Ali, gdje je, dovraga, sam Ou;en?

Odozdo se začulo zvono za ručak.

2

Rogers je stajao uz vrata blagovaonice. Kad su tri čovjeka sišla niza stepenice, odmakne se u stranu i reče tihim, zabrinutim glasom:

- Nadam se da će ručak biti dobar. Spremio sam hladnu šunku i jezik i skuhao nešto krumpira. Ima sira, slatkiša i konze~rviranog voća.

Lombard uzvrat:

- ~to se mene tiče, sasvim sam zadovoljan. Zaliha ima dosta?

- Hrane ima u izobilju, gospodine, uglavnom konzervirane. Smoćnica je dobro opskrbljena. To je, reka~o bih, vrlo važno na otoku, gdje se čovjeku može dogoditi da ostane duže vremena odsječen od kopna.

Lombard potvrdi.

Rogers mrmljaše prateći ih u blagovaonicu: - Brine me što Fred Narracott danas nije došao. Nesvakidašnja nezgoda, moglo bi se reći.

- Da - odvrat Lombard - to je pravi izraz za naše prilike.

Gospodica, Brent ude u sobu. Upravo je ispustila klupko vune i sada ga je brižljivo namotavala.

Nakon što je sjela za stol, primijeti:

- Vrijeme se mijenja. Vjetar je dosta jak, a na moru se pojavljuju bijele ovčice.

12a

U to ude sudac Wargrave. Kret.ao se polako i odmjereno. Ispod čupavih obrva bacao je munjevite poglede na prisutne.

- Vi ste proveli aktivno prijedpodne? U glasu m~z se osjećala blaga zloba.

Vera Clayborne žurno ude. Bila je zadihana: - Nadam se da me niste čekali. Da li kasnim?

- Niste posljednji - odgovori Emily Brent. - Ni general Macarthur još nije došao.

Sjeli su za stol.

Rogers se obrati gospodici Brent:

- Hoćete li početi, =;ospodo, ili ćete pričekati?

Vera objasni:

- General Macarthur sjedi kraj mora. Ne vjerujem da je čuo zvono. - Oklijevala je. ~ini mi se da je danas nekako čudan.

Rogers se ponudi:

- Idem mu reći da je ručak gotov.

- Poći ću ja - reče dr Armstrong. - Vi počnite.

On napusti sobLi. Za sobom je euo Rogersov jlaS.

- Hoćete li hladni jezik ili šunku, gospo~io?

3

Petero ljudi za stolom s ~ra:how je održa~aio razgovor. Izvana je dopiralo za~~ianje vjetra.

Vera se lagano stresse: - Dola,zi oluja.

126

I Blore je nastojao da oživi razgovor.

- Jučer je u vlaku iz Plymoutha sjedio neki starac. Stalno je ponavljao kako dolazi oluja. Nevjerojatno ka.ko ti stari mo.rski vuci osjećaju promjene vremena.

Rogers je kupio pra,zne tanjzre sa stola. Odjednom, držeći tanjure u. ruci, on zastane, i reče čudnim glasom punim strave:

- Netko ~trči . . .

Svi su to čuli. Netko je trčaa preko terase.

I u tom času su znali, znali, a da im nitko ništa nije rekao . . .

Kao po dogovoru, svi ustadoše. Stajali su gledajući prema vratima.

Dr Armstrong se pojavi sav :zadihan. - Gener al Tnacarthur . . .

- Mrtav! - ote se Veri iz usta. Armstrong potvrdi:

- Da, mr tav je . . .

Nasta tajac - duga tišina.

Sedmero ljudi bez riječi ie zurilo jedno u drugo.

4

Upravo kada su generalovo tijelo unosili u kuću, počela je oluja.

Ostali su stajali u predvorju.

Začu se prasak g~roma i spusti se kiša.

Dok su se Blore i Armstrong uspinjali stepenicama, noseći teški teret, Vera Claythorne se naglo okrenu i vrati u praznu blagovaonicu.

12r

U sobi je sve još bilo netaknuto. Na stolu za posude stajali su slatkiši.

Vera ode do stola. Stajala je tamo neko vrijeme, kad ude Rogers.

Zasta,ne kad je ugleda, a zatim je ispitivački pogleda.

- Gospodice, ja, saano sam htio vidjeti . . . C"xrubim glasom, koji i samu nju iznenadi, Vera zaključi:

- U pravu ste, Rogers. Pogledajte i sami! Samo ih je seda~n . . .

5

Generala Macarthura polože na krevet. Završivši i posljednji pregled, Armstrong

izade iz sobe i side u blagovaonicu. Ostali su se već okupili u dnevnoj sobi.

Gospodica Brent je plela. Vera Claythorne je sta,jala uz prozor i promatrala kišu koja je rominjala. Blore je sjedio držeći ruke na koljenima.

Lombard je nervozno šetao po sobi. U samom kutu, sudac Wargrave sjedio je u staračkom naslonjaču. Oči su mu bile poluzatvorene.

One se otvoriše kad liječnik ude. Sudac upita ja,snim, prodornim glasom:

- Dakle, doktore?

Armstrong je bio blijed kao krpa.

- Nema ni govora o neko j srčano j mani. Macarthur je udaren po potiljku, pojasom za spasavanje ili nekim slič.nim predmetom.

128

Začu se tiho mrmljanje, a onda se sučev glas ponovno izdvoji:

- Da li ste našli upotrijebljeno oružje? - Ne.

- A ipa.k ste sigurni u svoju tvrdnju? - Po~tpuno siguran.

Sudac Wargrave polako zaključi:

- Sada točno znamo na čemu smo!

Nije uopće dolazilo u pitanje tko preuzima glavnu riječ. Tog jutra i~Vargrave je sjedio skutren u stolici na terasi, izbjega.vajući da bilo šio radi. Sada je preuzeo komandu s lakoćom koja se stječe samo dugogodišnjom praksom na odgovornom položaju. On je za;ista predsjedavao sudu.

Pročistivši grlo, ponovno progovori:

- G-ospodo, jutros, dok sam sjedio na terasi, promatrao sam vaše kretanje. Vaša namjera je bila, potpuno jasna. Pretraživali. ste atok u potrazi za nepoznatim ubojicom?

- Tako je, gospodine - reče Philip Lombard.

Sudac nastavi:

- Došli ste, bez sumnje, do istog zaključka kao i ja - naime, da smrti gospode Rogers i Anthony Marstona nisu bile ni nesretan slučaj, nia samoubojstvo. Nema sumnje, zacijelo ste nagal~ali i zašto nas je gospodin Owen namamio ovamo?

Blore će naglo:

- To je ludak! Manijak! Sudac se zakašlja.

9 Deset ma:ih crnaca

- Blizu ste istini! No, to ništa. ne mijenja. Naša glavna briga je kako da sa,čuvamo vlastite živote.

Armstrong izvijesti drlutavim glasom:

- Kažem vam, na otaku nema nikoga. Nikoga!

Sudac pogla,di bradu i blago nastavi:

- U stanovitom smisl~u - nema nikoga. Došao sam jutras do istog zaključka. Mogao sam vam odmah reći da vaš trud neće uroditi plodom. U svakom slučaju, duboko sam uvjeren da »gospodin Owen« (aslovit ćemo ga onako kako se sam nazvao), jest na atoku. I te kako je prisutan! Ako preipo~stavimo čia je posrijedi zamisao da se nad nekim pojedincima zadovolji pravda, ka~znivši ih za djela koja ostaju izvan domašaja zakona - a o tome je čini se riječ - onda postoji samo jedan način na ko~ji ta zamisao može biti oživotvorena. Gospodin O~wen je mogao doći na otak samo na jedan način.

- Sve je potpuno jasno. Gospodin Owen je netko od nas . . .

6

- Oh, ne, ne, ne . . .

Vera je to promucala gotovo kao da stenje. Sudac je oštro pogleda.

- Draga moja mlada gospodice, ovo nije vrijeme da zatvaramo oči pred činjenicama. Svi smo u velikoj opasnosti. Netko od nas je U. N. Owen. A ne znamo tko. ~d deset ljudi koji su došli na ato~k, troje ispada iz igre. Anthony

130

Marston, gospoda Rogers, i general Macarthur ne podliježu našoj sumnji. Ostalo nas je sedam. Od tih sedam, jedan, ako tako mogu reći, igra lažnog malog crnca.

Zastane i pogleda unaokolo.

- Mogu li smatrati da se s ovim do sada slažete?

Armstrong reče:

- To je upravo faritastična! Ali - vjerojatno ste u pravu.

I Blore se javi:

- Nema sumnje. I, ako me~ne pitate, imam dobru ideju . . .

Naglim pokretom ruke, sudac ga prekinu.

- Uskoro ćemo doći do toga. U ovom trenutku želim samo da se svi složimo š činjenicama.

Emily Brent, i dalje pletući, prommlja:

- Vaše zaključivanje zvuči dosta logično. Potpuno se slažem s tim da je netko od nas opčinjen Qavlom.

Vera se nikako nije mogla smiriti:

- Ne mogu vjerovati . . . ne mogu . . . Wargrave zapita:

- Lombard?

- Slažem se, gospodine, potpuno. Sudac zadovoljno klimnu glavom.

- A sada predimo na činjenice. Najprije, da li netko ima bilo kakav razlog da sumnja na neku određenu osobu? Gospodine Blore, vi ste, čini mi se, htjeli nešto reći.

Blore je ubrzano disa.o.

9" 131

m!~

- Lombard ima revolver. Nije sinoć govorio istinu. Sam to priznaje.

Philip Lombard se p:rezirno nasmije.

- Mislim da je najbolje sve još jednom objasniti.

Tako i učini; njegova priča bila je kratka i jezgrovita.

- Čime se to može ~dokazati? Nema ničeg što bi potkrijepilo vašu priču-opet će Blore.

Sudac se zakašlje:

- Na žalost, svi smo u istom položaju. Možemo samo vjerovati jedan drugom na riječ. Nagnu se napri j ed.

- Čini se da još ne shvaćate koliko je naša situacija jedinstvena. Po mom mišljenju, postoji samo jedan put kojim možemo krenuti. Ima li ovdje ikoga koga može~no definitivno oslobod.iti svake sumnje, i to na temelju materijaZa kojim raspoložemo?

Dr Armstrong brzo u.leti u riječ:

- Ja sam dobro poznat u stručnim krugovima.. I sama pomisao da bih mogao biti osumnjičen . . .

I opet sudac pokretom ruke grekinu svog sugovornika.

- I ja sam vrlo ugledna ličnost! Ali, dragi moj gospodine, to ne dokazuje baš ništa! Liječnici su i prije znali poludjeti; sucima se zna:o pomračiti tun; a i policajcima! - reče on gledajući Blore.

Lambard upita,;

- U svakom slučaju, pretpostavljam da ćete barem žene isključiti?

132

Sudac podiže obrve. Svojim čuvenim zajedljivim tonom, tako dobro poznatim u sudnici, on nastavi:

- Da li možda želite reći kako žene nisu sklone ubijanju?

Lombard nervozno odvrati:

- Naravno da ne želim. No, ipa.k, teško je povjerovati . . .

On zastane. Sudac Wargrave se istim ciničnim glasom obraai Armstrongu:

- Doktore Armstrong, pretpostavljam da bi neka žena fizički mogla zadati udarac koji je usmrtio jadnog Macarthura?

Liječnik mirno odgovori:

- Patpuno ste u pravu, pod uvjetam da raspoláže potrebnim oružjem - gumenom palicom ili batinom.

- Ne bi li to zahtijevalo neki poseban napor?

- Nikako!

Sudac Wargrave istegnu svoj kornjačin vrat i reče:

- Druge dvije smrti nastupile su kao posljedica trovanja. Mislim da ćete se svi složiti kako za ubacivanje oirova u čašu nije potrebna posebna fizička snaga.

Vera ljutito uzviknu: - Vi ste poludjeli!

Njegove oči polako se okrenuše i zaustaviše na njoj. Bio je to hladni, uporni pogled čovjeka koji je navikao da ljude drži na kušnji. Vera pomisli:

133

»Gleda me kao da sa~n zamorče. I ...«, ova misao je zaista iznenadi. »Ne vidam mu se baš previše! u

Odmjerenim tonom, sudac nastavi:

- Draga mlada gospodice, pokušajte kontrolirati svoje osjećaje. Ja vas ne optužujem. - On se nakloni gospodici Brent. - Gospodice Brent, nadam se da vas ne vrijeda moje insistiranje na tome da smo svi pod jedna, kom stunnjom?

Emily Brent je još plela. Nije ni podigla pogled. Hladnim glasom o~dgovori:

- Ideja da bih ja mogla ubiti svog bližnjeg - da i ne govorimo o troje bližnjih - krajnje je apsurdna svakome tko zna nešto o mojem karakteru.

No, potpuno shv. ačam činjenicu da smo mi svi jedno drugom strana, nci, i da, u ovim okolnostima, nitko ne može biti lišen sumnje bez najpotpunijih dokaza. Kao što rekoh, među nama je davo.

- Znači slažemo se: nikakvi~h iznimaka ne može biti, bilo na temelju karaktera, ili položaja.

Lombard zapita:

- A što je s Rogerso~n? Po mom mišljenju, njega bismo mirne duše mogli isključiti.

Sudac ga pogleda ne trepnuvši. - A na temelju čega, molim vas?

Lombard objasni:

- Kao prvo, on nije dovoljno mudar za tako nešto. A, kao drugo, njegova žena je jedna od žrtava.

Sudac još jednom podignu obrve.

134

- Mla,diću, u moje vrijeme je dosta ljudi dovedeno pred sud, optuženih da su ubili svoje žene i svi su bili krivi.

- O - s tim se slažem. Ubojstvo žene je sasvim moguće, gotovo prirodno, moglo bi se reći! Ali ne ovdje! Mogu povjerovati da je Rogers ubio svoju ženu, jer se bojao da će ona progovoriti i odati ga, ili možda zato što mu se više nije sviQala, ili se želio vezati s nekom mnogo ljepšom i mladom ženom. Ali, ne mogu povjerovati da je o~n ludi gospodin Owen koji dijeli ludačku pravdu i nasrće na vlastitu ženu zbog zločina koji su zajednički počinili!

Sudac advrati:

- Vi uzimate puke glasine kao dokazni materijal. Mi ne znamo da li su Rogers i njegova žena skovali plan da ubiju svoju gazdaxicu. Možda je tb la.ž,na tvrdnja, iznesena zato da Rogersa prikaže u istom svjexlu kao i sve nas. Užasnutost gospode Rogers sinoć, možda je bila posljedica spoznaje da joj je r.nuž duševno poremećen. .

Lombard prihvati:

- Neka bude po vašem. U. N. Owen je netko od nas. Nema iznimaka. Svi ulazimo u igru. Sudac nastavi:

- Ono što bih htio dokazati jest to da nema iznimaka na temelju karakterr~, položaja iLi vjerojatnosti. Sada moramo ispitati mogućnost isključivanja jedne ili više osoba, na temelju činjenica. Da pojedno~stavnim stvar, ima li među nama jedna ili više osoba koje nisu nikako mogle uliti cijanid u čašu Anthonyja Marstona,

135

ili dati prejaku dozu tableta za spavanje gospodi Rogers, ili udariti po glavi generala Macarthuru?

Bloreovo natmureno lice odjednom sinu. Nagnu se naprijed.

- To je prava riječ! To je ono! Na posao! što se tiče mladog iViarst~ona, ne vjerujem da se mnogo toga može učiniti. Već je pala ideja da je netko izvana ulio otrov u njegovu čašu, prije nego ju je on zadnji put napunio. Netko iz sobe, mogao je to još lakše učv~iti. Ne sjećam se da li je Rogers bio u sobi, ali, bio to ma tko mogao je to učiniti.

Malo zastane, a zatim r,~astavi:

- PreCtimo na gospoCtu Rogers. Kraj nje su muž i liječnik. I jedan i ~drugi mogli su to vrlo lako učiniti.

Armstrong skoči. Sav se tresao.

- Protestiram, to je zaista previše! Kunem se da nisam dao preveliku dozu . . .

- Dr Armstrong!

Piskutavi glas nije trpio prigovora. Liječnik se zaustavi usred rečenice. Tanki, ledeni glas nastavi:

- Vaše negodovanje je sasvim prirodno. Međutim morate priznati da činjenicama valja pogledati u oči. Vi i Rogers bili ste u idealnoj prilici da date ženi tu fatalnu dozu. Prisjetimo se sada gdje su stajali ostali. Kakvu smo priliku ima,li ja, inspektor Blore, gospociica Brent, gospodica Claythorne i gospodin Lombard? Može li itko od nas biti potpuno isključen? - Zastane. - Mislim da ne može.

Vera se ljutito uplete:

~36

I

- Nisam uopće bila ni blizu žene! Svi se možete zakleti na to.

Sudac Wargrave malo pri<:eka, a zatim nastavi:

- Koliko me pamćenje služi, evo kako stoje činjenice - molim da me ispravite ako pogriješim. Anthony Marston i gospodin Rogers položili su gospodu Rogers na kauč i dr Armstrong je došao do nje. Poslao je Rogers;~, po konjak. Tada netko postavlja pitanje porijekla glasa koji smo čuli. Svi odlazimo u drugu sobu, osim gospoc~ice Brent, koja ostaje sama s onesviještenom ženom.

Obrazi gospodice Brent lsvgano se zarumenješe. Ona presta plesti i reče:

- Kakva drskost!

Neumoljivi piskavi glas je nastavljao:

- Kada smo se vratili u sobu, vi ste, gospo dice Brent, bili nagnuti nad g~ospoc~om Rogers. - Da li je pokazivanje osjećaja protuza,ko nito?

Sudac Wargrave odvrti:

- Samo konstatiram činjenice. Tada Rogers ulazi u sobu s bocom konjaka, koju je, naravno, mogao otrovati prije nego je ~ušao. žena popije konjak i, malo zatim, njen muž i dr Armstrong je vode u krevet i dr Armstrong joj daje sredstvo za spavanje.

Blore reče:

- Upravo je tako bilo. Bez pogovora. I to isključuje suca, gospodina Lombarda, mene i gospodicu Claythorne. - Glas mu je zvučao zvonko i pobjedonosno. Ledeno ga pogledavši, Wargrave prommlja:

137

- Isključuje? Mi moramo uzeti u obzir svaku mogućnost.

Blore stade začuden. - Ne shvaćam vas.

- Gore u sobi leži gospoda Rogers. Tablete koje joj je liječnik dao, počinju djelovati. Pospana je i mamurna.. Reclmo da u taj čas netko zakuca na vrata i ude, noseći tabletu ili neki napitak, s porukom oliječnik kaže da to popijete<c. Možete li zamisliti da ona to ne bi poslušno progutala istog časa, bez razmišljanja?

Nasta tišina. Blore se pomakne i namršti. Philip Lombard reče:

- U tu priču ne mogu ni za trenutak povjerovati. A, osim toga, nitko od nas nije satima napuštao sobu nakon tog dogaQaja. Dogodilo se ono s Marstonom, i sve ostalo.

Sudac mirmo odvrti:

- Netko je moga.o izaći iz svoje spava.onice - kasnije.

Lombard se usproltni:

- Ali, onda bi veći Rogers bio gore. Dr Armstrong se promeškolji.

- Ne - reče on - Rogers je ostao dolje da raspremi bla.govaonicu i smočnicu. Bilo tko je mogao, otići u sobu gospođe Rogers, a da ne bude vic~en.

Emily Brent primijeti:

- No, doktore, žena je već sigurno tvrdo spavala pod djelovanjem sredstva koje ste joj dali?

- Po svoj prilici, to se trebalo dogoditi. Ali to nije sigurno. Sve dok pacijentu više puta ne

138

date lijek, ne znate kako on na njega reagira. Ponekad prođe dosta vremena dok lijek ne počne djelovati. To je posve individualno.

Lombard za jedlivo uskoči:

- Nikakvo čudo da tako govorite, doktore. To tjera vodu na vaš mlin, zar ne?

Armstrong ponovno potamni od bijesa.

I opet ga onaj bezosjećajni u tanki glas presiječe, a da još nije ni zaustio.

- Protuoptužbama nećemo daleko dojerati. Treba se pozabaviti činjenicama. Mislim da smo ustanovili kako postoji mogućnost da se sve odigralo onako kako sam to uk:ratko izložio. Slažem se da je sve zajedno malo nevjerojatno. Sve ovisi o tome o kojoj je osobi riječ. Da se, recimo, pojavila gospođica Brent ili gospođica Claythorne, pacijentica se vjerojatno ne bi iznenadila. Slažem se da bi moja pojava, ili pojava Blore, ili Lombarda, bila u najmanju ruku - neobična, ali još smatram da ta, kav po.5jet ne bi izazvao neku posebnu sumnju.

Blore reče:

- I do čega nas io dovodi?

7

Gladeći bradu i izgledajući posve neljudski, bezosjećajan, sudac Wargrave reče:

- Sada smo razmotrili drugo ubojstvo i ustanovili da nitko ne može biti potpuno lišen sumnje.

Napravi kratku stanku, a zatim nastavi:

139

- Dolazimo do smrti generala Macarthura. To se odigralo jutros. Molim da svatko tko misli da ima alibi, kaže to u nekoliko riječi. Odmah kaže da ja nemam dabar alibi. Čitavo jutro proveo sam sjedeći na terasi i razmišljajući o izuzetnoj situaciji u kojoj se nalazimo.

- Sjedio sam na terasi čitavo priepodne, sve dok nisam čuo zvono za ručak. No, mislim da je tog jutra bilo trenutaka kada sam bio potpuno neprimijećen, i mogao sam sići do mora, ubiti generala Macarthura i vratiti se na terasu. Imate samo moju riječ da nisam napuštao terasu. U ovim okolnostima, to nije dovoljno. Mora postojati dokaz.

Blore izvijesti.

- Ja sam čitavo jutro bio s gospodinom Lombardom i doktorom Armstrongom. Oni će to potvrditi.

Dr Armstrong doda:

- Otišli ste u kuću po konopac.

- Naravno da jesam. Otišao sam ravno u kuću i ravno natrag. I sami znate da je tako bilo. - Dugo ste se zadržali . . .

Blore pocrveni.

- ~to, dovraga, želite time reći? Armstrong ponovi:

- Samo sam rekao da ste se dugo zadržali. - Pa, morao sam ga pronaći, nisam li? čovjek ne može u sekundi pronaći smotuljak konopca!

Sudac Wargrave upita:

- Da li ste vas dvojica bili zajedno dok je Blore bio odsutan?

140

Armstrong gorljivo objasni:

- Naravno. To jest, Lombard je otišao na nekoliko minuta, a ja sam ostao čekati.

Lombard reče sa smiješkom:

- Htio sam ispitati da li postoji mogućnost da se signalizira na kopno sunčevim zrakama. ~elio sam pronaći najbolje mjesto. Bio sam odsutan minutu - dvi je.

Armstrong potvrdi:

- To je točno. Uvjeravam vas, gospodine, ne toliko dugo da bi se počinilo ubojstvo.

- Da li je netko od vas slučajno pogledao na sat?

- Pa, ne.

Philip Lombard reče: - Nisam ga ni imao.

Sudac će jednoličnim glasom:

- Minuta - dvije, to je vrlo neodrećeno. Okrenu glavu prema uspravnoj prilici u čijem krilu je ležalo pletivo.

- Gospođice Brent? Emily Brent odvratila:

- Prošetala sam s gospođicom Claybhorne do najviše točke otoka. Nakon toga sjedila sam na terasi i sunčala se.

Sudac primijeti:

- Ne sjećam se da, sam vas tamo vidio.

- Niste ni mogli. Bila sam na istočnoj strani, u zavjetrini.

- I tamo ste sjedili sve do ručka? - Da.

- Gospođice Claythorne? Vera odgovori spremno i jašno:

141

- Rano ujutro bila sam s gospođicom Brent. Nakon toga sam malo šetala unaokolo, a onda sam sišla na obalu i razgovarala s generalom Macarthurom.

Sudac Wargrave je prekinu: - Koliko je tada bilo sati? Vera se zbuni i neodređeno reče:

- Ne znam - otprilike - sat prije ručka, mislim. Možda i manje.

Blore zapita:

- Da li je to bilo prije; ili poslije našeg razgovora s njim?

- Ne znam. Bio je - bio je taako čudan. Ona zatirhti.

- Kako to mislite - čudan? - upita suda,c. - Govorio je da ćemo svi umrijeti, rekao je da očekuje kraj. On, on me uplašio . . .

Sudac klimnu glavom. - ~to ste zatim učinili?

- Vratila sam se u kuću. Onda sam, prije samog ručka, ponovno izašla iz kuće. Bila sam strašno nemirna čitav dan.

Sudac je gladio bradu.

- Ostaje još Rogers, iako sumnjam da će nam njegovo svjedočenje mnogo pomoći.

Pozvan pred sud, Rogers nije imao gotovo ništa reći. Bio je čitavo jutro zabavljen kućnim poslovima i pripremanjem ručka. Prije ručka odnio je kokele na terasu, a zatim se popeo na tavan da prebaci svoje stvari u drugu sobu. Čitavog jutra nije čak ni jednom pogledao kroz prozor i nije vidio ništa, što bi objasnilo smrt generala Macarthura. Kune se da je na stolu

142

bilo osam porculanskih figurica kada je postavljao stol za ručak.

Na kraju Rogersova svjedo~Xenja zavlada tišina.

Sudac Wargrave pročisti grlo. Lombard prišapnu Veri:

- Sada dolazi na red završna riječ suca. I Wargrave počne:

- Ispitati smo, što smo na, bolje mogli, sve okolnosti pod kojima su se ~dogodile sve tri smrti. Iako bi vjerojatnosti u nf~kim slučajevima nalagale da se neke osobe isključe, ipak ne možemo odlučno tvrditi da se bilo tko može smatrati oslobodenim svake krivice. Opet ponavljam svoje čvrsto uvjerenje da je jedna od sedam ovdje prisutnih osoba, opasa~ i po svoj prilici umno poremećen zločinac. Nema dokaza na temelju kojih bismo mogli znati tko je to. Sve što sada možemo učiniti jest to da, razmotrimo što valja poduzeti kako bi se uspostavila veza s kopnom, a ako pomoć ne može stići (što je lako moguće s obzirom na vremenske prilike), što treba poduzeti da očuvamo vlastitu sigurnost.

- Molio bih vas da o tome pažljivo razmislite i iznesete svoje prijedloge. U međuvremenu, svakoga upozoravam da bude krajnje oprezan. Do sa, da je ubojica imao lak posao jer njegove žrtve nisu ništa sumnjale. Od sada pa nadalje, dužnost je svakog od nas da sumnja na drugoga. Upozoreni je u prednosti. Ništa ne odbacujte kao nevažno, i dobro otvorite oči. To je sve.

Philip Lombard promrmlja u bradu: - Sud se sada povlači . . .

143

Deseto poglavlje

,

- Vjerujete li vi u sve ovo? -- upita Vera. Ona i Philip Lombard sjedili su na prozor skoju dasci u dnevnoj sobi. Vani je lijevala kiša, a vjetar je u silnim naletima udarao o prozorska okna.

Prije no što će odgovoriti, Philip Lombard malo nakrivi glavu. Tada reče:

- Mislite, da li vjerujem su~cu kada kaže da je io netko od nas?

- Da.

Lombard će oprezno:

- Teško je reći. Logički, on je u pravu. A ipak...

- A ipak je to tako nevjerojatno! Lombard napravi grimasu.

- Čitava stvar je nevjerojatna! No, nakon Macarthurove smrti, jedno je sigurno - nema više ni govora o nesretnim slučajevima ili samoubojstvima. To je sigurno ubojstvo. Tri ubojstva do sada.

Vera zadržati.

- Kao ružan san. Sta. Ino imam os jeća j da se takve stvari ne mogu dogoditi!

IO Deset malih crnaca 14rj

Lombard prihvati s razumijevanjem:

- Shvaćam vas. Za koji čas čut će se kuca nje na vratima i donijet će vam popodnevni čaj. - Oh, kad bi se to bare, 2m dogodilo!

Lombard ozbiljno nastavi:

- Da, ali neće. Svi srno mi u tom snu! I od sada se moramo dobro čuvati.

Vera će tiše:

- Ako - ako to jest jed an od njih - o kome se radi, što mislite?

Philip Lombard se najednom nasmije.

- Vi izgleda isključujete nas dvoje? To mi je drago. Ja vrlo dobro znam da nisam ubojica, a ni vi mi ne izgledate k. a.o osoba koja je izgubila pamet, Vera. Čini mi se da ste jedna od najzdravijih i najstaloženijih osoba koju sam ikad upoznao. Spreman sam staviti i svoj dobar glas na vašu razboritost.

Uz ponešto kiseli osmi~eh, Vera će na to: - Hvala.

- No, gospo Qice Vera Claythorne, nećete li mi uzvratiti komplimentom?

Vera na trenutak oklijevaše, a zatim počne: - Vi ste, znate, priznali da za vas ljudski ži vot nije baš neka svetinja, ali ipak vas ne mogu zamisliti kao . . . kao čovjeka koji je diktirao onu gramofonsku ploču.

- Sasvim točno. Kad bih ja počinio jedno ili više ubojstava, bilo bi to isključivo iz koristoljublja. (wakva masovna čistka nije u mom stilu.

Dobro - isključujemo nas dvoje i porazmislimo 0 ostalim zarobljenicima. Tko je od njih

146

U. N. Owen? Pa, onako nasumce, bez ikakvih argumenata, glasam za Wargravea!

- Oh! - Vera se zaprepa:~ti. Malo razmislila, a onda upita: - Zašto?

- Teško je reći zašto. No, kao prvo, on je već dosta star i godinama je predsjedavao sudom. Drugim riječima, svake godine je po nekoliko mjeseci igrao Svemoguće~g. To mora da čovjeku prijede u krv. Navikao se da stalno bude glavni i gospodari životom i smrti - i sasvim je moguće da mu jednog dana razum popusti i poželi da ode još korak dalje - da bude Izvršitelj saxnog Suda božjeg.

Vera reče polaga, no:

- Da, pretpostavljam da je to moguće . . . - Na koga vi ciljate?

Bez oklijevanja Vera odvrati: - Dr Armstrong.

Lombard za~zviždi.

- Doktor, je li? Ja bih ga. stavio na posljednje mjesto.

Vera odmahnu glavom.

- A, ne! U dva slučaja smrt je iza. zvana otrovanjem. To prilično upućuje na liječnika. Isto tako, ne može se zanemariti i injenica da jedino što pouzdano znamo o smrti gaspode Rogers jest da je uzela lijek koji joj je dao Armstrong. Lombard prizna:

- Da, to je istina. Vera je insistirala:

- Ka, da liječnik poludi, treba dosta vremena da se to otkrije. A liječnici mnogo rade i stalno su napeti.

'o' 147

- Da, ali sumnjam da je mogao ubiti Macarthura. Nije imao dovoljno vremena koliko je ostao sam. Jedino da je odjurio tamo i natrag kao zec, ali sumnjam da je u tako dobroj kondiciji da se ne bi zamijetili umor ili zapuhanost.

- Nije to učinio tada - reče Vera. - Imao je kasnije za to priliku.

- Kada?

- Kad je otišao pozvati generala na ručak. Philip ponovno zazviždi.

- Znači, mislite da je to tada učinio? Za to treba imati čelične živce!

Vera nestrpljivo objasni:

- Kakav je rizik postojao? On se ovdje jedini razumije u medicinu. Može se zakleta da je čovjek mrtav već jedan sat, i tko će mu protusloviti?

Philip zamišljeno pogleda.

- Znate, ta va, m ideja nije loša. Ne znam ni

sam...

2

- Tko je taj, gospodine Blore? To hoću znati. Tko je taj?

Mišići na Rogersovu licu su poigravali. Prstima je grčevito držao kožnu krpu za čišćenje. Bivši inspektor Blore odgovori:

- E, moj mladiću, to je pitanje koje nas sve muči!

- Netko od nas, reklo je njegovo gospodstvo. Ali tko? To bih htio znati. Tko je taj Qavo u ljudskoj spodobiti?

148

- To nas sve muči. Rogers će lukavo:

- Ali, vi imate neku ideju~, gospodine Blore. Vi zacijelo na nekoga sumnjate, zar ne?
- Možda je i imam, ali to je još daleko od istine. Možda se varam. Sve i~to mogu reći jest to da je ta osoba, ako sam u pravu, vrlo drska ptičica, vrlo drska ptičica.

Robers obriše znoj sa čela. - Sve je to kao ružan san.

Blore upita, gledajući ga po~dozrivo: - Imate li vi neku ideju, Rogers?

Poslužitelj odmahnu glavom, l~a odgovori promuklo:

- Ne znadn, zaista ne zna.m. I to je ono što me smrtno plaši: nemam pojma i ništa ne znam . . .

3

Dr Armstrong planu:

- Moramo otići odavde, moramo, moramo! Pod svaku cijenu!

Sudac Wargrave zamišljeno je gledao kroz prozor. Igrao se svojim naočalima. On reče:

- Ne smatram se, naravno, meteorologom, ali rekao bih da je malo vjerojatno da će neki čamac stići do nas - čak i da zna za našu nevolju - prije dvadeset i četiri sata, a i onda samo ako se vjeter stiša.

Dr Armstrong zagnjuri glavu u ruke i zastenje.

149

- A do tada možemo svi biti umoreni u vlastitom krevetu?

- Nadam se da nećemo. Poduzet ću sve mjere opreza da se to ne dogodi.

Ar~rnstrong pomisli kako su stariji ljudi mnogo osjetljiviji kada je u pitanju smrt. Uvijek se na poslu divio toj činjenici. Sjedio je tu, mnogo mladi od suca, a opet, s~ neusporedivo manjim smi.slom za samoodržanje.

Sudac Wargrave pomisli:

»Ubijeni u krevetu! Svi su liječnici isti - bez mašte. Siromaštvo duha.c<

- Ne zaboravite da su do sada pale već tri žrtve - upozori Armstrong.

- Znaan, znam. Ali ni vi ne zaboravite da oni nisu,očekivali napad. Mi smo upozoreni! Ar~rnstrong gorko odvrat:

- I što nam to vrijedi? Prije ili kasnije . . .

- Mislim da ima nekoliko stvari koje možemo učiniti.

- čak nemamo ni pojma tko bi to mogao biti . . .

Sudac pogladi bradu i reče:

- Pa, ja ne bih baš tako rekao. - Hoćete li reći da vi znate?

- ~to se tiče činjeničnog znanja kakvo je potrebno na sudu, tako neću, priznajem, ne posjedujem. No, čini se, dok Sređujem u glavi čitavo zbivanje da se jedna osoba dosta jasno izdvaja. Da, tako mi se čini.

Armstrong je zurio u njega: - Ne razumijem.

150

4

Gospoc~ica Brent bila je u svojoj sobi. Uze Bibliju i sjedne do prozora.

Otvori knjigu. Onda je, paslije kraćeg oklijevanja, odloži i pride stolu. Iz ladice izvadi mali crni notes, otvori ga i počne pisati:

y3Dogodilo se nešto strašno. General Macarthur je mrtav. (Njegov roc~ak je oženio Elsie MacPherson.) Nema sumnje -- ubijen je. Poslije ručka, sudac je održao neobič~xo zanimljiv govor. Uvjeren je da je ubojica netko od nas. To znači da je u nekog od nas ušao c~avo. Već sam i prije na to pomišljala. Tko je taj? Svi se pitaju. Jedino ja znam . . .cc

Neko je vrijeme sjedila potpuno nepomična. Oči joj se zamagliše. Olovka ~le počela. nekontrolira,no poigravati. Drhtavam, neravnomjermim slovima, ona napisala:

»IME UBOJICE JE BEATRICE TAYLOR . . .cc Zatim sklopi oči.

Trže se. Pogleda u no.tes. Uz ljutići povik precrta nejasno naškrabana slova posljednje reč.e nice, i tiho reče:

- Zar saQn ja to napisala? Ja? Mora da sam poludjela . . .

s

Oluja je bjesnjela. Vje~tar je urlao razbijajući se o zidove kuće.

Svi su bili u dnevnoj sobi. Sjedili su, mlita,vo zbijeni, i krišom pogledavali jedan drugog.

151

Ka.d je Rogers unio poslužavnik sa čajem, svi skočiše. On upita:

- Da navučem zavjese? To će unijeti malo vedrine.

Dobivši dozvolu, navu.če zavjese i upali svjetlo. Soba posta vedrijom. Tamne sjene se rasplinuše. Do sutra će oluja sigurno proći i netko će doći, neki čamac . . .

Vera Claythorne upita:

- Hoćete li vi paslužiti čaj, gospodice Bren~? Starija žena odgovori:

- Ne, učinite to vi. ~ajnik je jako težak. Izgubila sam dva klupka sive vune. Kakva nezgoda!

Vera pride čajnom stoliću. Čuo se ugodan zveKet porculana. Načas je sve opet izgledalo normalno.

Čaj! Neka je blagoslovljen taj obični, svakodnevn, popodnevni čaj! Philip Lombard nešto veselo primijeti; Blore mu uzvrat; dr Armstrong ispriča neku šalu; sudac Wargrave srkao je s odobravanjem čaj, koji je ina.č mrzio.

U ovu ugodnu atmosferu upade Rogers. Uznemiren i nervozan upita:

- Oprostite, gospodo, da li netko zna gdje je zavjesa iz kupaonice?

Lombard se trže:

- Zavjesa iz kupaonice? ~to, dovruga, hoćete time reći, Rogers?

- Nema je, gospodine. Naprosto je nestala. Išao sam po kući i navlačio zavjese, kad tamo one u klo - kupaonici, nema.

Sudac Wargrave upita:

152

r

- Je li jutros bila tamo? - Da, gospodine.

Blore promrsi:

- Kakva je to zavjesa?

- Grimizna zavjesa od nepromočivog platna. Pristajala je uz pločice grimizle boje.

- I - nema je? - zapita i~om'aard. - Nema, gospodine.

Svi se u čudu pogledaše. Blore reče:

- Pa - što onda? Luda stvar, ali sve je tu Iudo. Uosta.Iom, i nije tako ~važno. Ne može se nitko ubiti zavjesom od nepromočivog platna!

Zabo:avimo na nju.

- Da, gospodine. Hvala, gospodine. Ragers izide i zalupi vratima.

U sobi opet zavlada panika.

I dalje su se kriomice pogledavali.

6

Večera je stigla. Poslije jela, stol je raspoređen. Obrok sasvim običan -- uglavnom iz konzerva..

Kasnije, u dnevnoj sobi, napetost se tako pojačala da se vi' se nije moglo izdržati.

U devet sati Emily Brent ustane. - Idem u krevet.

Vera doda: - Idem i ja.

~ene krenuše stepenicama,, a Lombard i Blore podu za njima. Stojeći na vrhu stepeništa, .njih

153

dvojica su gledali kako one ulaze u sobe i zatvaraju vrata. čuli su kako navlače zasun i okreću ključ u bravi.

Blore se naceri:

- Ne treba ih ni upozoravati na zaključavanje vrata!

Lombard zaključa:

- No, one su bar za noćas sigurne! Opet side, a Blore krenu za njim.

7

Muškarci su pošli na spavanje sat kasnije. Zajedno su se popeli uza stepenice. Iz blagovaonice, u kojoj je postavljao stol za doručak, Rogers ih je vidio kako se penju. čuo je kako su stali na gornjem odmorštu.

Sudac progovori:

- Gospodo, mislim da vas ne trebam posebno upozoravati da zaključate vrata.

Blore doda:

- Štoviše, postavite stolicu na vrata, ispod kvake. Naime, ima, načina da se brava izvana okrene.

Lombard promrmlja:

- Dragi moj Blore, nesreća je što vi previše toga znate!

Sudac će ozbiljno:

- Laku noć, gospodo. Nadajmo se da ćemo se ujutro svi okupiti, zdravi i čili!

154

I I I

Rogers izade iz blagovaonice i došulja se do stepeništa. Vidio ih je kako ulaze u sobe, čuo je okretanje ključeva u bravi i: navlačenje zasuna.

Zadovoljno klimnu glavom. - To je u redu, promrmlja..

Vrati se u blagovaonicu. Da, sve je bilo spremno za doručak. Pogled mu zastane na ukras~ nam ogledalu sa sedam porculanskih figurica, nti sredi.ni stola.

Odjednom mu se usne ra.z;ruku i lice izobliča. On promrsi:

- Pobrinut ću se da barem noćas nitko ne zbija neslane šale!

Prešavši preko sobe, za~ljuča vrata smoonice. Zatim izlazeći kroz druga vrata, u predvorje, zatvori i njih, zaključa i ključ spremi u džep.

Pogasivši sva svje~tla, požuri uza stepenice i ude u svoju sobu.

U r~joj je postojalo samo jedno mjesto gdje se, eventualno, netko s~krivao - visoki ormar. Odmah ga pregleda, zaključa vrata, povuLe zasun i leže u krevet.

U sebi još reče:

oNoćas nitko neće zbijati šale s onim malim crmcima. Za to sam se pabrinuo . . .«

155

Jedanaesto poglavlje

1

Philip Lombard običavao se buditi u osvit zore. Tako je bilo i ovog jutra. Podigao se na lakat i osluškivao. Vjeta,r se nešto st;išao, ali je još puhao. šum kiše vi:še se nije čuo . . .

U osam sati vjeiar je ponovno ojačao, ali ga Lombard nije čuo. Opet je zaspao.

U pola deset sjedio je na krevetu i gledao na sat. Stavi ga na uho. Onda mu se usne razvuku u onaj vučji osmijeh, za njega toliko karakterističan.

Tiho prošapta:

- Vrijeme je da se nešto poduzme.

U dvadeset pet do deset kucao je na zatvorena vrata Bloreove sobe.

Blore mu oprezno otvori. Kosa mu je bila razbarušena, a oči još sanjive.

Lombard reče veselo:

- Spavate čitavih dvanaest sati? No, to dokazuje da imate čistu savjest.

Blore će kratko: - što se dogada?

- Da li vas je netko zvao? Ili vam možda donio čaj u krevet? Znate li koliko je sati?

157

Blore pogleda preko ramena na mali sat uz krevet.

- Dvadeset pet do deset! Ne mogu vjerovati da sam toliko spavao. Gdje je Rogers?

- Gdje - ta mi riječ već zvuči kao jeka! - ~to želite time reći?

- Rogersa nema. Nema ga u sobi. Lonac za čaj nije pristavljen, a vatra u kuhinji nije čak ni potpal j ena. .

Blore opsuje sebi u bradu.

- Gdje bi samo moaao biti, dovraga? Negdje na otoku? Pričekajte da se obučem. Vidjet ćemo da li os~tali nešto znaju.

Philip Lombard klimnu glavom. Krenu prema nizu zatvorenih vrata.

Armstrong je već bio gotovo obučen. Suca Wargravea, kao i Blorea, trebalo je probuditi. Vera je bila obučena. Soba Emily Brent bila je prazna.

Mala grupa krenu u obilazak kuće. Kako je Lombard već prije ustanovio, Rogersova soba bila je prazna. Na krevetu se vidjelo da je netko spavao, ~, britva i spužva bili su vlažni.

Lombard zaključa:

- Jutros je ustao, to se vidi.

Vera upita tihim glasom koji je trebao zvučati odlučno i odrešito:

- Ne mislite li da se negdje krije u zasjedi?

- Draga djevojko, više ni u što nisam siguran. Savjetujem vam da se držimo

zajedno dok ga ne pronademo.

- Mora da je negdje na otoku - zaključa Armstrong.

158

Covjekov život od rođenja do starosti, neki krizni irenuci u njemu: stres, tjeskoba, ovisnosti, teme su ovih priručnika koji se pojavljuju pod zajedničkim naslovom ObiteljskisanjeMik.1 o je sc: rija od devet bogato Ilustriranih knjiga koje su najbolji stručnjaci za pojedina područja napisali jednostavnim i tečnim jezikom.

1. Leonore Tiefer: Spolnost

2. C. Macy, F. Falkner: Trudnoća i porodaj 3. Martin Richards: Najranije djetinjstvo

4. S. White, B. Noikin White: Djetinjstvo S. John Conger: Mladenaštvo

6. Marjorie Fiske: Srednja dob 7. Robert Kastenbaum: Starenje

8. Charles Spielberger: Stres i tjeskoba

9. J. Jaffe, R. Petersen, R. Hodgson: Ovisnosti ..... ČGP DELO
OOUR GLOBUS ZAGREB, Ilica 12 p. p. 232

NARUDŽBENI~:A Neopozivo naručujem komplet knjiga 0bileijski savjefnik (I-IX), po cijeni 27.000.- din.

Knjige ću platiti (zaokružite način plaćar jaj:

a) u ~otovu-plaćanje prilikom preuzimanja knjiga (pouzećem) uz 20 /o popusta

b) na otplatu (najviše 6 mjeseci, beskamatno, šest rata po 4500.- din.); prva rata se uplaivje prilikom prevzinwnja kej~ga

Ime (ime oca) i prezime ..... Broj osobne karte i mjesto izdavanja ..... Točna
adresa ..... Adresa poduzeća (puni naziv~ ..... Za kupnju na
otplatu žig radne organizacije i potpis odgovorne osobe. Umirovijenici moraju svojoj nan~džbenici priložiti predzadnji poštanski odrezak od
mirovine.

MN

Datum vkostoruen~ polpu

IRO MATICE SRPSKE u Novom Sadu ima odelenje za distribuciju vlastitih i DRUGIH izdanja knjiga pod nazivom: SERVI:i ZA
BIBLIOTEKE, ŠKOLE I KNJIZARE. Servis... nabavlja i isporučuje knjige uz odgovarajući RABAT, svim bibliotekama, školama, knjižarama i
radnim organizacijama.

Uz kompletna izdanja Izdavačke kuće Matice srpske, Servis... poseduje i izdanja DRUGIH izdavačkih kuća.

Se1'VIS

z_a bibliofeke

Klub i'rtalaea

U Servisu za biblioteke, škole i knjižare, svoj knjižni fond može da obogati i svako fizičko lice koje naručuje primerak (primerke) knjige, uz
redovni popust za SVE članove Kluba . . .

Član Kluba čitalaca se postaje prvom narudžbom, odnosno prvom kupovinom odabranog (odabranih) dela; tako da se jedanput godišnje uz
cenu narudžbine plati i peds~set dinara na osnovu članarine Kluba čitalaca za period od godinu
dana.

SVA OBAVEŠTENJA na telefon: ~021 ~ 22-338 ili 26-540

Priključim se i Blore - obučen, ali još uvijek neobrijan.

On upita:

- A gdje je gospodica Brent? To je nova zagonetka.

No, upravo kada su stigli u predvorje, gospodica Brent ude na ulazna vrata. Imala je na sebi kišnu kabanicu.

- More je još uzburkano - reče ona. Ne vjerujem da je ijedan čamaa, danas isplovio. Blore joj se obrati:

- Zar ste sami šetali otokom? Ne shvaćate li kakva je to ludost?

- Uvjeravam vas, gospodi.ne Blore, da sam bila vrlo oprezna.

Blore zagunda:

- Jeste li možda vidjeli Ro,~ersa?

- Rogersa? Nisam ga jutros vidjela. Zašto? Sudac Wargrave, obrijan, abučen i sa svim umjetnim zubima na
mjestu side niza stepenice. Pride otvorenim vratima blagovaonice i reče:

- Koliko vidim, postavio je stol za doručak. Lombard primijeti:

- Mogao je to učiniti još sinoć.

Svi udoše u sobu i pogledaše uredno postavljen stol.

Vera je prva primijetila. Zgrabi suca za ruku, i stisak njenih atletskih prstiju natjera ga da se trgne od bola.

Ona uzviknu:

- Crcil! Pogledajte!

Na sredini stola bilo je samo šest Porculanskih figurica.

11 Deset malih crnaca 161

2

Pronašli su ga malo poslije.

Bio je u praonici na drugoj strani dvorišta, napadnut dok je cijepao drva, spremajući se da patpali vatru u kuhinji. Mala sjekira još mu je bila u
ruci. Neka mnogo veća, mnogo teža, stajala je prislonjena uza zid. Njena oštrica bila je poprskana tamnim mrljama. Dubaka rana na Rogersovu
po~tiljku predobro je pristajala uz oštricu sjekire . . .

3

- Sve je jasno - reče Armstrong. - Mora da mu se ubojica prikrao s leQa i, dok se Rogers saginjao, zamahnuo je sjekiro i jednim udarcem mu
razmrskao potiljak.

Blore je bio zabavljer.~ drškom sjekire i rešetom iz kuhinje.

Sudac Wargrave upita:

- Da li je za to bila potrebna velika snaga, doktore?

Armstrong ozbiljno odgovori:

- I žena je to mogla učiniti, ako ste na to mislili. - On se hitro osvrnu. Vera Claythorne i Emily Brent povukle su se u kuhinju. - Ta mlada
djevojka mogla je to s lakoćom učiniti, ona je pravi sportski tip. S <iruge strane, gospodica Brent je naizgled vrlo slabašna, ali žene njeno5 tipa
često su i te kako žilave i snažne. I još nešto: ne zaboravite da duševno poremećene osobe raspoložu s nevjerojatnom fizičkom snagom.

162

Sudac zamišljeno kimnu glavom. Blore se s uzdahom diže na koljena.

- Nema otisaka prstiju. Džška je naknadno obrisana.

Odjednom se začu zvonki s.mijeh. Svi se naglo okrenuše. Vera Claythorne stajala je u dvorištu i vikala visokim, kreštavi~n glasom, tresući se
od smijeha koji ju je sp~apadao u divljim naletima.:

- Da li na ovom otoku dr;~e pčele? Odgovor rite mi. Gdje ćemo nabaviti rmeda? Ha, ha, ha! Ostali su zurili u nju, ne
shvaćajući. Činilo se

da je ta razumna i staložena djevojka pred njihovim očima poludjela.

Ona produži istim neprirod~im glasom:

- Ne buljite tako! Mislite da sam poludjela? Moje pitanje je posve zdravo i razumno. Pčele, košnice, pčele! Zar još ne shvaćate? Niste li čitali
onu idiotsku pjesmicu? Ona se nala,zi u svim spavaonicama, stavljena ,je tamo da je malo proučite! Da smo pametniji, mogli smo odmah doći
ovamo. Sedam malih crncxa posjeklo je čitav brijest. A onda, slijedeći stih. Znam sve napamet! Šest malih cr~zaca gle~alo je ~čelin let. I zato
vas pitam - ima li na otoku pčela? Zar ovo nije smiješno? Zar to nije ludački smiješno?

I opet se stane divljački smijati. Dr Armstrong joj pride, podiže ruku i pošteno je ošamari.

Ona zadahta, zagrcnu se i - proguta. Nekoliko trenutaka stajala je nepomično, a zatim reče:

m: 163

- Hvala vam . . . , sa,d mi je dobro. Glas joj je opet bio rniran i pribran.

Ona se okrenu i pod:e preko dvorišta u kuhinju, rekavši:

- Gospodica Brent i ja ćemo vam pripremiti doručak. Hoćete li nam donijeti malo drva da potpalimo vatru?

Na obrazu se još crvenio otisak Armstrongovih prstiju.
Kada je otišla u kuhinju, Blore prizna: - To ste dobro sredili, doktore. Armstrong odvrat: - o da se ispričava:
- Morao sam! Još nam samo treba histerija u takvoj situaciji!

Philip Lombard primijeti:

- Ona nije tip histerične osobe. Armstrong se složi:

- Nisam to ni mislio. Vera je dobra, zdrava i razumna djevojka. To je bio samo šok. To se svakom može dogoditi.

Rogers je već nacijepao nešto drva, prije nego što je ubijen. Sakupiše drva i odnesoše ih u kuhinju. Vera i Emily Brent imale su pune ruke posla. Gospodica Brent potpaljivala je vatru u peći, a Vera je skidala kožu sa slanine.

Emily Brent upozori:

- Hvala vam. Nastojat ćemo biti što brže. Recimo - doručkovat ćemo za pola do tričetvrt sata. Voda mora zakipjeti.

164

4 Bivši inspektor Blore obrati se Lombardu tihim, promuklim glasom:

- Zna li što mislim?

- Nema potrebe da pogadam kad ćete mi ionako to sami reći.

Blore je bio preazbiljan da bi ga ova blaga ironija mogla smesiti. On nastavi:

- Sjećam se jednog slučaja u Americi. Starac i njegova žena - oboje ubijeni sjekirama. Usred bijela dana. U kući nikoga osim kćeri i služavke. Za služavku je dokazano da to nije mogla učiniti. Kćer je bila časna usidjelica, srednjih godina. Sve je izgledalo nevjerovatno. Slučaj nije nikada objašnjen. - On zastane. - Sjetio sam se toga kad sam vidio sjekiru i kad sam kasnije ušao u kuhinju i ugledao je. Bila je tako mima i uredna, spokojna i ledena! Onu djevojku je spapala histerija, to je normalno, ta, ko se nešto može očekivati, zar nije tako?

Philip Lombard će lakonski: - Može biti.

Blore nastavi:

- Ali ona druga! Tako dotjerana i uredna, u pregači - pregači gospode Rogers, pretpostavljam, i kaže: oDoručak će biti gotov za kojih pola sata. cc Ako mene pitate, ta žena je skroz naskroz luda! To se događa s mnogim usidjelicama - ne mislim da počnu redom ubijati, ali totalno pošasave! Na nesreću, kod nje je to poprimilo najgori oblik. Religiozna manija - za

165

mišlja da je poslanik božji na zemlji, ili tako nešto! Znae, sjedi u sobi i čita Bibliju.

Lombard uzdahnu:

- To bi se teško moglo nazvati sigurnim dokazom poremećenog uma, Blore.

Ali, Blore je bio uporan:

- A onda, bila je vani u kabanici da vidi kakvo je more!

Lombard odmahnu gl~vom.

- Rogers je ubijen dak je cijepao drva, znači čim je ustao. Gospodici Brent nije bilo potrebno da još satima šeće unao~kolo. Ako mene pitate, Rogersov ubojica bi dobro pazio da bude zatečen kako mirno hrće u kr~evetu.

- Vi ne shvaćate u čemu je bit, gospodine Lombard. Da je žena nevinna, bila bi isuviše uplašena da sama šeće otokom. Učinila bi to jedino kad bi bila sigurna da joj se ništa ne može dogoditi. ~to će reći, ako je ona sama ubojica.

- Taj vam zaključal~; nije loš . . . da, na to nisam pomišljao.

Lombard nastavi sa smiješkom:

- Drago mi je da više ne sumnjate u mene. Blore pomalo sramežljivo odvrat:

- Pa, moram priznati da ste vi prvi na koga sam posumnjao. Taj revolver, pa i ona čudna priča koju ste ispričali, ili bolje, koju niste ispričali.

No, sada shvaćam da bi to bilo isuviše očito. - On zastane, a zatim nastavi: - Nadam se da i vi na mene slično gledate.

Philip reče zamišljeno:

- Možda se i varam. ali osjećam da vi nemate dovoljno mašte za takav posao. Mogu samo

166

reći ovo: ako ste vi ubojica, onda nevjerovatno dobro glumite i - divim vam se.

Nastavi tiše:

- U povjerenju, Blore, s obzirom na to da ćemo vjerovatno obojica biti leševi prije isteka dana, je li da ste ipak bili umiješani u ono krivokletstvo?

- Sada to zaista više ni je važno. No, pa evo onda: Landor je zaista bio nevin. Banda me priklijestila, pa smo ga zajedni~kim snagama uklonili na neko vrijeme. Znaite da ovo ne bih nikad priznao . . .

- Da ima svjedoka - završi Lombard nacerivši se. - To ostaje među nama. Nadam se da, ste bar nešto izvukli iz toga.

- Ne onoliko koliko sar~trebao dobiti. Podlo društvo - ta Purcellova banda. Ipak, unapredjenje mi nije izmaklo.

- A Landor je osuđen na tešku robiju i umro je u zatvoru.

- Nisam mogao znati da će umrijeti u zatvoru, zar ne? - usprotivi se Elore.

- Ne, u tome i leži vaša nesreća. - Moja nesreća? Valjda njegova!

- I vaša. Jer, zbog toga izgleda da ni vi nećete dugo!

- Ja? - prestravi se Blore. - Zar mislite da ću završiti kao Rogers i ostali? Ne ja, uvjeravam vas! čuvam se ja dobro, bez brige!

- Pa, ja se baš ne bih kladio. Osim toga, od mrtvaca čovjek ne može naplatiti dobivenu okladu.

Is~

- Čujte, gospodine Lombard, kako vi to mislite?

- Mislim, dragi Blore, da za vas nema spasa!

- Što?

- Vaš nedostatak ma,šte učinit će vas idealnom metom. Zločinac s maštom jednog U. N. Owena, može se poigrati s vama kad god to zaželi.

Blore pocrveni. Ljutito zapita: - A što je onda s vama?

Na Lombardovu licu pojavi se okrutna, zloslutna grimasa.

- Ni ja baš nisam bE~ mašte. Bio sam već i prije u škripcu - i sretni~ se izvukao! Mislim ne mogu tvrditi - ali mislim da ću se i ovaj put izvuci.

5

Jaja su bila u tavi. Ve~ra je, pržeći kruh, razmišljala:

»Što mi je samo trebalo da napravim onakvu histeričnu budalu od sebe? Bila je to greška. Smiri se, draga moja, smiri se. cc

Napokon, uvijek se ponosila svojom staloženošću!

3~Gospor~ica Claythorne bila je divna - nije
je prošlo - pro

šlo . . . Cyril je nestao mnogo prije nego što se ona dočepala stijene. Osjetila je kako je zahvaća struja i odvlači je prema pućini. Pustila je da je

168

nosi, tiho je plivala, plutala sve dok čamac konačno nije stigao . . .

Svi su hvalili njenu hrab~ost i hladnokrvnost . . .

Ali ne i Hugo. Hugo ju je samo - gledao . . . Bože, kako je to boljelo - čak i sada - ta pomisao na Huga . . .

Gdje li je on? što radi? Da li je zaručen? Oženjen?

Emily Brent oštro primijeti: - Vera, kruh gori.

- Oprostite, gospodice Brent, baš sam glupa! Emily Brent izvadi i posljednje jaje iz masti koja je cvrčala.
 Stavljajući novu krišku kruha na viljušku za prženje, Vera reče s neskrivenim čuđenjem:
 - Vi ste začudno mirni, go~.podice Brent. Emily Brent skupi usne i objasni:
 - Odgojena sam tako da nikada ne gubim glavu i nikada ne gnjavim druge.
 Vera je mehanički razmišljala:
 »Represija u djetinjstvu . . . To ima velike posljedice . . .<c
 Ona upita:
 - Zar se ne bojite? Zastane, a zatim dodaje:
 - Ili vam je možda svejelizo da li ćete umrijeti ili ne?
 Smrt! Kao da je kakvo oštro svrdlo probolo čvrstu, zgrušanu masu mozga Emily Brent. Smrt? Pa njoj smrt ne prijete! Ostali će umrijeti - to da - ali ne ona - Emily Brent. Ova djevojka ne shvaća! Emily Brent se nije bojala, na
 169
 ravno - nitko od Brentovih nije se ničeg bojao. Svi njeni bili su vajnici; nepokolebljivo su gledali smrti u oči. U životu su uvijek bili ispravni baš kao i ona . . . Nikada nije učinila nešto čega bi se morala stidjeti . . . I zato, prirodno, njoj smrt ne prijete . . .
 oGospod bdi je nad svojim stodom.cc oNe boj se strahote noći, ni strijele koja leti danju . . .cc Sada je bio dan - nikakve strahote nema. Nitko od nas neće napustiti. otok. Tko je bo rekao? Naravno, general Macartlur, čiji je rodak oženio Elsie MacPherson. Njem. u je čini se bilo svejedno. Kao da je odobravao tu zamisao! Neki ljudi toliko potcjenjuju smrt čta si sami oduzimaju život. Beatrice Taylor . . . Prošle noći je sanjala Beatrice, sanjala je da je: ona vani, da upire lice u prozor i jeca, moleći je da je pusti unutra. Ali, Emily Brent nije htjela papustiti. Jer, da je to učinila, nešto strašno bi se dogodilo . . .
 Emily se trže. Ta djevojka je vrlo čudno promatra.
 Gospoc~ica Brent žustro reče:
 - Sve je spremno, zar ne? Poslužit ćemo doručak.
 6
 Doručak je proteka, o u čudnoj atmosferi. Svi su bili isuviše ljubazni.
 - Mogu li vam uliti jaš malo kave, gospodice Brent?
 - Gospodice Claythorne, još malo šunke? - Još jednu prženicu?
 170
 a .
 Šestoro ljt:di - svi naizgled pribrani i nor
 malni. A pravo stanje? Misli su se rojile: ošto sada? ,što sada? Tko? Koji?cc
 oDa li bi uspjelo? Sumnjam. Vrijedi pokušati. ' Ako bude vremena. Bože, ako bude vremena . . .cc oReligiozna manija - to je ono . . . A, ipak,
 gledajući je, čovjek bi jedva vovjerovao . . . Možda griješim . . . cc
 ' oTo je ludo - sve je ludo. Ja ludim. Vuna nestaje - crvena zavjesa - sv~e to nema nikakva smisla. Ne mogu to sh,vatiti . . . cc
 oBudala jedna, povjerovao je svaku svoju ri ječ. Bilo je lako . . . Ivak, moram biti oprezan , vrlo oprezan.cc
 West vorculanskih figurica . . . samo šest ' koliko će ih ostati do večeras? . . . u
 i - Tko želi posljednje jaje? ' - Marmelade?
 I - Hvala. Mogu li vam odrezati još malo kruha?
 ~estoro ljudi normalnog ponašanja za doručkom...
 171
 Dvanaesto poglavije
 1
 Doručak je za,vršan.
 Sudac Wargrave pročisti ga lo i piskav o ali zapovjednički naredi:
 - Mislim da bi bilo pamet,no da se sastanemo i razmotrimo situaciju. Rc:cimo, za pola sata u dnevnoj sobi?
 Svi su nešto promrmjali ~u znak suglasnosti. Vera počne kupiti tanjure.
 - Pospremit ću stol i oprati sucie. Lombard reče:
 - Mi ćemo vam odnijeti hranu u smočnicu. - Hvala.
 Emily Brent ustane, zatirn ponovno sjedne i promuca:
 - Oh, bože. Sudac upita:
 - Nešto nije u redu, gospodice Brent? Emily Brent odgovori, ispričavajući se:
 - žao mi je. Htjela bih pomoći gospodici Claythorne, ali osjećam laku r~esvjesticu.
 - Nesvjesticu? - dr Armstrong joj pride. To je prirodno - zakašnjela reakcija na preživjeli šak. Mogu vam dati nešto za . . .
 173
 - Ne!
 Riječ joj izleti iz usta poput eksplozije.
 Svi su bili zatečeni. Dr Armstrong se zacrveni. Stra.h i sumnja na njenom licu dopuštali su samo jedno objašnjenje.
 On procijedi kroza zube:
 - Kako hoćete, gospodice Brent.
 - Ne želim ništa, ba:~ ništa. Malo ću sjesti, dok me nesvjesticu ne prode.
 Kad su završili raspremanje stola, Blore reče: - Ja se razumijem u kućne poslove. Pomoći ću vam, gospotlice
 Claythorne.
 - Hvala.
 Emily Brent je ostala sama u dnevnoj sobi. Neko vrijeme čula je žamor iz kuhinje. Nesvjesticu je prolazila. Osjećala se mamur nom, kao da bi svaki čas mosla zaspati.
 U ušima je osjećala nsko zujanje - ili je to zaista nešto zujalo u sobi?
 Razmišljala je:
 »Kao da je - pčela.c<
 Odmah zatim ugleda pčelu. P-azala je po prozorskom oknu.
 Vera Claythorne jutros je pričala o pčelama. O pčelama i medu . . .
 Voljela je med. Med iz saća. Lijepo ga procijediš kroz muslinsku vrećicu, a on kaplje, kaplje, kaplje . . .
 Netko je bio u sobi . . . netko potpuno mokar . . . voda se cijedila s njega . . . Beatrice Taylor je došla iz rijeke . . .
 Samo da malo okrene glavu i mogla bi je vidjeti.
 174
 Ali nije mogla okrenuti glavu . . . Samo da vikne . . .
 Ali nije mogla zavikati . . .
 Nikoga nije bilo u kući. Bila je sama . . .
 čula je korake - meke, pritajene korake, koji su joj se dovukli iza leđa. Nesigurne korake utopljene djevojke . . .

U nosnicama osjeti miris vla.ge . . .
' Na prozorskom oknu zujala je pčela - zujala...
A onda osjeti ubod . . . Ubod pčele u vrat . . .

2

U sobi su svi čekali na Emily Brent. Vera reče:

- Da odem po nju? Blore brzo ubaci:

- Samo ~trenutak.

Vera ponovno sjedne. Svi upitno pogledaše Blore, koji reče:

- Čujte me svi. Mislim da autora ovi~h smrti ne treba tražiti dalje od dnevne sobe. Zakleo bih se da je ta žena onaj koga tra.žimo!

Armstrong upita: - A motiv?

- Religiozna manija. Š~to kažete na to doktore?

- To je sasvim moguće. Ničim to ne mogu osporiti. Ali, nažalost, nemamo dokaza.

Vera objasni:

175

- Dok smo jutros ~u kuhinji pri~remali doručak, bila je vrlo čudna. Te oči . . .

Vera zadržati.

- Ne možete je na temelju toga osuditi reče Lombard. - Svi ~samo već postali pomalo ljudi!

Blore nastavi:

- Ima još jedna st.var: ona nam je jedina uskratila objašnjenje, nakon što smo čuli onu gramofonsku ploču. Za:~to? Zato što nije imala što objasniti.

Vera se uzvrpolji:

- To nije sasvim točno. Meni je ispričala kasnije.

Sudac upita:

- što vam je ispričala, gospodice Claythorne?

Vera ponovi priču o Beatrice Taylor. Sudac primijeti:

- Potpuno dosljedn~i, priča. Prihvatio bih je bez pogovora. Recite, gospodice Claythorne, da li vam se činilo da je osjećala krivnju ili kajanje zbog toga ka,ko se ponijela?

- Ni traga od toga -- odgovori Vera. - Bila je posve indiferentna.

Blore upadne:

- Kao da imaju srce od kamena, te pravedne usidjelice! Zavist - eto što je to!

Sudac Wargrave upozori:

- Sada je pet do jedanaest. Mislim da bi je trebalo pozvati.

Blore zapita:

- Zar nećete ništa poduzeti?

176

- Ne vidim što bi se moglo učiniti. Naše su sumnje za sada ipak - samo sumnje. Ipak, zamolit ću dra Armstronga da posebno pripazi na gospoQicu Brent. Podimo sada iz blagovaonice.

Zatekli su Emily Brent tati-uo gdje su je i ostavili: u stolici, potpuno nepomičnu. S leđa nisu ništa neobično primijetili. Jedino se činilo da ih nije čula kad su ušli.

A onda ugledaše njeno lice -- obliveno krvlju, poplavljenih usnica i ukočena pogleda.

Blore reče:

- Bože moj, pa ona je mrtva!

3

Začu se visoki, tanki glas su~a Wargravea:

- Još je jedan ad nas asloboQen optužbe prekasno!

Armstrong se nagnu nad mrtvu ženu. Pomi

risa joj usne, zavrti glavom i pogleda joj kapke.

Lombard će nestrpljivo:

- Od čega je umrla, doktore? Bila je zdrava kad smo je ostavili!

Armstronga privuče trag na desnoj strani vrata.

On reče:

- To je trag injekcije.

S prozora se čulo zujanje. Vera uzvikne:

- Pogledajte - pčela - bumbar! Sjetite se što sarl vam jutros govorila!

Armstrong zloslutno primijeti:

12 Deset malih crnaca 177

- Nije nju ta pčela ubola! Ljudska ruka je držala injekciju.

Sudac upita:

- Kakav je otrov ubrizgan?

- Onako od oka, jedan od cijanida. Vjerojatno cijankalij, kao i s Anthonyjem Marstonom. Mora da je umrla istog trena, od gušenja.

Vera poviče:

- Ali ta pčela? To ne može biti slučajnost! Lombard mrko primijeti:

- O, ne, nije riječ ni o kakvoj slučajnosti! To je naš ubojica obojio stvar lokalnim bojama! Vali se poigravati. Svidjela mu se ona prokleta pjesmica, pa se njenih rima drži k'o pijan plota!

Prvi put glas mu je zvučao nekontrolirano, gotovo kreštavo. Kao da su njegovi živci, istrošeni dugom karijerom opasnih pothvata, konačno papustili.

On silovito uzviknu:

- To je ludo! Potputio ludo - svi smo mi ludi!

Sudac će mrimo:

- Još posjedujemo, nadam se, moć rasudi vanja. Da li je netko donio u ovu kuću irjekciju? Ispravivši se, dr Armstrong reče

nesigurnim glasom:

- Ja sam donio.

Četiri para očiju prikovaše se za njega. On napregnu svu svoju snagla da bi odolio dubokoj, neprijateljskoj sumnjičavosti tih očiju.

- Uvijek je nosim sa sobom: kad putujem. Većina liječnika to čini.

Sudac Wargrave će mirno:

178

- Razumljivo. Hoćete li nam reći, doktore, gdje se vaša injekcija sada nalazi?

- U kovčegu u mo j o j sobi. - Mogli bismo ispitati.

U tihoj povorci, njih pet~ero poč~uza stepenice.

Kovčeg bi ispražnjen na pod i njegov sadržaj pomno pretražen.

Injekcije nije bilo.

4

Armstrong provali: - Netko ju je uzeo! U sobi nasto muk.

Armstrong je stajao ledima okrenut prozom. i. četiri para očiju netremice g~a je gledalo. Bile su to oči potamnjele od sumnji i optužbi.

Pogledom je išao od Vere do Wargrave, a onda bespomoćno ponovi:

- Kažem vam, netko ju je uzeo. Blore i Lombard se pogledaše. Sudac reče:

- Ima nas pet u sobi. Jedan od nas je ubojica. Ostalima prijeti velika opasnost. Moramo poduzeti sve da spasimo onih četvero koji su nevini. Sada vas pitam, doktore Armstrong, kakve sve lijekove imate kod sebe?

Armstrong odvrati:

- Ovdje imam malu kutiju s lijekovima. Možete pogledati. Pronaći ćete nešto sredstava za uspavlivanje - tablete trionala i sulfonala

12: 179

paket bromida, sodu bikarbonu, aspirine. To je sve. Nemam nikakvih cijanida.

Sudac se pridruži:

- I ja imam nešto tableta za spavanje. Mislim da je to sulfonal. P~etpostavljam da bi bile smrtonosne ako bi se dala previsoka doza. Vi, gospodine Lombard, imate revolver.

Philip Lombard oštro ~upita: - Pa što ako ga imaxr.~?

- Predlažem da se doktorova zalija lijekova, moje sulfonal-tablete, vaš revolver i bilo što drugo što bi moglo poslužiti kao otrov ili vatreno oružje, sakupi na gomilu i pohrani na sigurnom mjestu. Nakon toga, molim da se svatko od nas podvrgne temeljitom pre~ledu, i to i svoje ličnosti, i svoje imovine.

Lombard reče:

- Ne pada mi ni na pamet da vam dam revolver!

Wargrave će oštro:

- Gospodine Lombard, vi ste dobro građeni i prilično ste snažni; ali, ni bivši inspektor Blore nije baš slabašan. Ne znam kakav bi bio ishod vašeg fizičkog obračuna, no, kažem vam samo ovo: na Bloreovoj strani bit ćemo ja, dr Armstrong i gospodica Claythorne. Pomagat ćemo na sve moguće načine. Mislim da ćete se složiti da su vam izgledi - ako se odlučite na borbu - vrlo mali.

Lombard zabaci glavu. Činilo se kao da će svaki čas zarežati.

- Vrlo dobro - kad ste već sve tako lijepo smislili.

180

Sudac zadovoljno klimnu.

- Znao sam da ćete biti razumni. Gdje je taj revolver?

- U ladicici moga noćnog ormarića. Donijet ću ga.

- Mislim da ne bi bilo loše da i mi pocomo s vama.

- Sumnjičavi ste, zar ne?

Podoše duž hodnika do Lombardove sobe. Philip pride noćnom ormariću i nam~lo otvori ladicu.

Onda ustuknu uz psovku.

Ladica noćnog ormarića bila je prazna.

5

- Zadovoljni? - upita Lombard.

Skinuo se do gole kože, na su i on i njegova soba bili temeljito pretraženi. Vera Claythorne stajala je u hodniku. Pretraga je savjesno nastavljena. Jedan za drugim, Armstrong, sudac i Blore, podvrgli su se istom pregledu.

Njih četvorica izadoše iz Bloreove sobe i pridoše Veri. Sudac joj se obrati:

- Nada.m se da razumijete, gospodice Claythorne, da ne možemo praviti iznimke. Revolver se mora naći. Vjerojatno imate sa sobom kupaći kostim?

Vera potvrdno klimne.

- Onda vas molim da odete u svoju sobu i obučete ga, a zatim dodite opet ovamo.

181

Vera ode u sobu i zatvori vrata. Začas se presvuče i pojavi u tijesnom kupaćem kostimu obrubljenom svilenom čipkor.n.

Wargrave s odobravanjem kimne glavom.

- Hvala vam, gospodice Claythorne. A sada ~emo, dok vi budete ovdje, pretražiti vašu sobu. Vera je strpljivo čekala u hodniku dok se ni

su pojavili. Tada ponovno ude u sobu, presvuče se i pridruži im se.

Sudac ozbiljno najavi:

- Sada je barem jedtio sigurno: nitko od nas ne posjeduje ni vatreno oružje, ni otrov. Bar je to dobra okolnost. Sada ćemo spremiti lijekove na sigurno mjesto. Ivlislim da u smočnici postoji srebrni kovčežić.

- Sve je to lijepo i dobro, reče Blore, ali, t.ko će imati ključ? Vi, pred>ostavljam.

Sudac ne odgovori.

Onda side u smočnicu, a ostali za njim. Tamo se nalazio mali kovčežić za srebrninu. Prema sućevim uputama, svi lijekovi stavljeni su unutra, a kovčeg je potom zaključan. Zatim su, prema daljnjim sućevim uputama, kovčeg stavili u ormarić sa srebrnim posudom i zaključali ga. Sudac dade ključ od kovčega ~ombardu, a ključ od ormarića Bloreu, uz objašnjenje:

- Vas dvojica ste fizički najsnažniji. I jednom i drugom bit će vrlo teško da se dočepa onoga drugoga ključa. Nijednom od nas troje to ne bi pošlo za rukom. Provaljivanje brave bio bi teža.k i bučan posao, i sumnjam da bi ga itko obavio tako čia ne privuče pažnju ostalih.

Zastane, a zatim nastavi:

182

- No, pred nama je još zagonetka: što se dogodilo s Lombardovi~n revolverom?

Blore reče:

- Njegov će vlasnik to najbolje znati. Nosnice Philipa Lombarda raširiše se od bijesa.

- Baš ste glupi! Kažem vam da je ukraden! Wargrave upita:

- Kada ste ga posljednji put vidjeli?

- Sinoć. Bio~ je u ladicici kada sam legao, spreman za svaki slučaj.

- Bit će da je ukraden jutros, u onoj gwžvi oko traženja Rogersa; ili možda nakon što je pronaden leš, zaključa sudac.

Vera primijeti:

- Sigurno je skriven negc~je u kući. Treba ga potražiti.

Wargrave pogladi bradu.

- Sum.nja.m da bi naša potraga urodila plodom. Naš ubojica je imao dovoljno vremena da pronade dobro skrovište. Ne vjerujem da ćemo tako lako pronaći taj revolver.

Blore će silovito:

- Ne znam gdje je revolver, ali se kladim da znam gdje je nešto drugo - injekcija. Slijedite me.

Otvori ulazna vrata i povede ih iza kuće.

Vrlo blizu prozora blagorvaonice, pronade injekciju. Uz nju bila je smrskana porculanska figurica - šesti ra,zbijeni mali crnac.
 - Jedino mjesto gdje se mogla nalaziti - pobjedonosno će Blore. - Poslije ubojstva, ubojica

183

je otvorio prozor, bacio injekciju, zatim dohvatio figuricu sa stola, pa i xiju bacio.

Na injekciji nije bilo otisaka prstiju. Bili su pažljivo obrisani.

Vera će odlučno:

- A sada - potražimo revolver. Sudac Wargrave prihvatit:

- Svakako. Ali dobro pripazimo da se ne razdvajamo. Ne zaboravite, svako odvajanje je šansa za ubojicu.

Pretražili su kuću od podruma do tavana, ali bez uspjeha. Revolvera ni;dje nije bilo.

184

f

Trinaesto poglavlje

1

aJedan od nas . . . jedan od: nas . . . , jedan od

nas...cc

Tri riječi panavljane u nedogled, svakim su satom sve dublje ulazile u njihovu svijest.

Petoro ljudi - petoro preplašenih ljudi. Nikakva uobičajenog razgovora koji bi mogao uljepšati atmosferu. Bili su neprijatelji, vezani isključivo nagonom za samoodržanjem.

Odjednom su počeli sve m;anje nalikovati na ljudska bića. Polako su poprinali životinjski izgled. Kao kakva oprezna, stara kornjača, sudac Wargrave sjedio je sav zguren, nepomičan, budna oka i pronicljiva pogled;~. Bivši inspektor Blore djelovao je još sirovije i :rezgrapnije. Gegao se poput kakve spore životinje. Oči su mu bile zakrvavljene, a pogled mu je odavao mješavinu bijesa i tuposti. Bio je nalik životinji natjeranoj u stupicu, spremnoj da se baci na svoje goniocce. S druge strane, osj~tla Philipa Lombarda kao da su se još više izoštrila. Uši su mu reagirale na svaki i najmanji šum. Korak mu je bio lakši i brži, tijelo gipko i graciozno. Često

185

se smiješio, pokazujući pri tom svoje dugačke bijele zube.

Vera Claythorne bila je vrlo tiha. Sjedeći u stolici, tupo je zurila pred.a se. Izgle~dala je ošamućeno, poput ptičice kad naleti glavom na prozorsko staklo, pa je pokupi ljudska ruka i ostavi skutrenu, preplašenu, nepomičnu, u nadi da će je spasiti njena nepomično~st.

Armstrongovi su živci bili u jadnom stanju. Trzao se, a ruke su mu drltzale. Palio je cigaretu za cigaretom i odmah ih zatim gasio. ~inilo se da ga to pri;silno mirovanje muči više od ostalih. Više puta provalila bi iz n.jega bujica nesuvislih iskidanih riječi.

- Ne, ne bismo smjeli samo sjediti i ništa ne poduzimati! Mora posto jati nešto, sigurno ima nešto što možemo učiniti! A da zapalimo veliku vatru?

Blore ga presiječe:

- Po takvom vrem~nu'

Kiša je opet pljuštala. '~Tjetar je nailazio u silovitim naletima. Nlonotonom rominjanje kiše djelovalo je depresivno, te i~h dovodilo do ludila.

Prešutnim sporazumno:n prihvatitše borbeni plan. Svi su sjedili u velikoj dnevnoj sobi. Izlazili su sa,mo jedan po jedan. Ostalo četvero čekalo bi da se peti vrati.

Lombard reče:

- Sve je samo pitanje vremena. Ubrzo će se razvedriti. Tada ćemo moći nešto učiniti, signalizirati, paliti vatru, napraviti. splav, nešto!

Armstrang prasne u smijeh.

186

- Pitanje vremena - urijeme! Vremena I ima na bretek! Svi ćemo biti mrtvi . . .

' Sudac Wargrave reče tankim jasnim glasom, punim vldlučnosti:

, - Nećemo ako budemo oprezni. Moramo biti ovrezn i . . .

, Podnevni obrok nije propušten, no prošao je ! bez uobičajenih formalnosti. Otišli su u kuhinju. U smočnici pronađoše veliku zalihu konzervi

' rane hrane. Otvorena je limenka jezika i dvije li menke voća. Jeli su stojeći oko huhinjskog stola. i A onda, pribijeni kao stoka u stadu, zajedno se I vratiše u dnevnu sobu da dalje~ sjede i gledaju jedan drugog.

Misli koje su im prolazile ;glavom, sada su već postale abnormalne, grozničave, bolesne:

, »To je Armstrong . . . Vidio sam kako me poi prijeko po~ledao . . . ludački pogled . . . potpuno a je lud . . . Možda ni nije liječnik . . . Pa da, to je

ono! . . . On je manijak, pobjegao iz neke ludnice, pa se izdaje za liječnika . . . ~iva istina . . . da li da im kažem? . . . Da li da viknem? . . . Ne, time

; bih ga samo upozorio . . . Osim toga, može se do I bro kontrolirati . . . Koliko je sati? . . . Tek tri i četvrt! . . . Oh bože, i sarm ću poludjeti . . .

, Dr Armstrong je taj . . . Upravo me gleda . . . <c oMene se neće dočepati! Ja se znam čuvati . . . Bio sam i prije u škripcu . . . Gdje je, dovraga, taj revolver? . . . Tko ga je uzeo? . . . Kod koga je? . . . Nitko ga nema - to znamo. Svi smo bili

; pretraženi . . . Ali, netko zna gdje: se on nalazi . . . cc »Sve ih obuzima ludilo . . . svi će poludjeti . . . j Boje se smrti . . . Svi se bojimo smrti . . . I ja se

187

bojim . . . Da, ali to ne sprečava smrt da docle po svoje . . . oGospodine, mrtvačka kola su pred vratimacc. Gdje li sam to pročitao? Djevojka . . .

Pazit ću na djevojku . . . Da, pripaziti ću na dje vojku . . .«

»Dvadeset do četiri . . . sa.~no dvadeset do četiri . . . možda je stao sat . . . ne shvaćam - ne, ne shvaćam . . . Ovako nešto ne može se dogoditi . . . ipak se dogacža . . . Zašto se ne probudim? Probudi se - sudnji dan. - ne, samo to ne! Kad bih barem mogla misliti . . . Glava - nešto se događa s mojom glavom -- raspuknut će se - raskolit će se . . . tako nešto ne može se dogoditi . . . koliko je sati? Bože, tek je petnaest do četiri.cc

oNe smijem gubiti glavu . . . moram sačuvati prisebnost . . . Samo da ne izgubim glavu . . . Sve je jasno, sve je razrađeno. Ali nitko ne smije posumnjati. Lako bi moglo upaliti. Mora! A tko? To je pitanje - tko? Mislim - da, svakako mislim - da - o~t.<c

Kad je na satu otkucalo pet, svi skočiše. Vera upita:

- želi li netko čaj?

Na trenutak nastajac, a onda se javi Blore: - Ja bih želio šalicu.

Vera ustane.

- Idem ga pripremiti. Vi možete ostati ovdje.

Sudac će blago:

- Draga moja gospodice, mislim da ćemo svi poći s vama i gledati kako ga pripreanate.

Vera ga pogleda, a onda se stane histerično smijati.

188

- Naravno! Nisam ni stZmnjala!

Petero lj ~di ode u kuhinju. ~:aj je napravljen, i Vera i Blore ga popiše. Ostali su pili viski; otvorili su novu bocu i upotrijebili sodu iz

zakovanog sanduka.

Uz osmijeh koji bi pristajao kakvom gmizavcu, sudac promrmlja:

- MDramo biti vrlo oprezni . . .

Vratiše se natrag u dnevnu sobu. IAYo je bilo ljeto, soba je bila mračna. Lom~bard okrenu prekiđač, ali svjetla nije bilo.

- IWravno, stroj nije stavljen u pogon, jer nije bilo i~ogersa da to učini.

Poslije kraćeg oklijevanja doda:

- Pretpostavljam da možemo izaći i staviti aa u pogon.

Sudac Wargrave reče:

- U smočnici je čitav paket svijeća; vidio sam ih; bolje je da njih upotrije~bimo.

Lombard izaqe. Ostali ostadoše sjediti, motreći jedno na drugo.

Vratio se s kutijom svijeća i l~rpom tanjurića. Zapalili sLt pet svijeća i rasporedili ih po sobi.

Bilo je petnaest do šest.

2

Dvadeset miruta poslije šest, Vera osjeti da joj taj nerad postaje nepodnošljiv. Odluči da ode u sobu i malo se osvježi.

189

Ustane i pode prema vratima. Onda. se dosjeti i vra,ti. Uzme sa stola svijeću, upali je, pusti da vas ak kapne na tanjurić i dobro je pričvrsti.

Zatim izade iz sobe, zatvori vrata i ostavi četiri muškarca unutra. Uspne se stepenicama i pode hodnikom do svoje sobe.

Ot vori vrata i stane kao ukopana. Nosnice joj zadrhtaše.

More . . . miris mo: a u, St. Tredennicku.

Da, to je ano. Nije moglo biti zabune. Naravno, covjek na otoku tiviljek osjeća miris mora, aii ovo je bilo nešto drugo. E~io je to onaj miris hoji se tog dana osjećao na plaži uz oseku i stijene koje su se, prekrivene morsko~. travom, sušile na suncu.

oSmijem li Plivati do stijene, gosPodice Clay3trcme?cc

oZašto ne smijem pliv.nti do otoka?cc

To grozno, plačljivo, razmaženo derište! Da nije bilo njega, Hugo bi bio bogat . . . mogao bi se oženiti djevojkom koju voli . . .

Hugo . . .

Pa to - va to - Hugo stoji uz nju? Ne, čeka je u sobi . . .

Napravi l:orak naprijed. Propuh s prozora zahvati plamen svijeće i ona se ugasi . . .

U mraku je odjednom uhz~ati strah . . .

»Ne budi ludacc, hrabrila je ~era samu sebe. »Sve je u redu. Ostali su dolje. S;~a, četvorica. Nikoga nema ti sobi. Ti to samo uobražavaš, djevojko.«

Ali taj miris, miris plaže u St. Tredennicku . . . to nije nik :!_iva uobrazilja. To je zaista postojalo.

190

I, u sobi je zaista bio netko . . . Nešto je čula - sigurno je nešto čula . . .

A onda, dok je stajala oslu,škujući - hladna, vlažna ruka dotakne joj vrat -- vlažna ruka koja je mirisala na more . . .

3

Vera završiti. Vrištala je i. vrištala, obuzeta neopisivim užasom, puštajući divlje, očajničke krikove.

Nije čula buku iz prizemlja, - biiku prevnutih stolica, otvaranja vrata, ~užurbanih l~:oraka uza stepenice. Jedino čega je bila svjesna, bio je smrtni strah.

Polako je dolazila k sebi, kad plamen svijeće zadrhti i muškarci ujuriše u sobu.

- ~to je, dovraga? Što se~ dogada? Zaboga, što je?

Ona zadrhti, korakne naprijed, a onda se sruši na pod.

Bila je samo napola svjesrla da se netko nagnuo nad nju i da je tjera da sagne glavu meu kol j ena.

Opet je došla k svijesti ka~d je čula uzvik zaprepa.štenja:

- Bože, po !jedajte ovamo! - Ona otvori oči i podiže glavu. I tada ugleda ono u što su zurili ljudi sa svijećama u ruci.

Široki pramen vlažne morske trave visio je sa stropa. Ta ju je trava, znači, zanjihana propuhom, dotakla po vratu, kao vlažna utopljeničlca

29~

ruka uskrsla od mrtvih, da bi iz nje iscijedila život.

Vera se stane histerično smijati i reče:

- Bila je to morska trava - samo morska trava - otud i miris . . .

A onda je ponovno ulhvatil nesvjestica, slabost koja je naila~zila u valovima. I opet joj je netko prihvatio glavu i natjera. je da je stavi među koljena.

Činilo se da je prote>kla čitava vječnost. Nudili su joj da nešto popije, pritiskali joj čušu na usta. Osjeti miris konjaka.

Upravo je htjela sa zahvalnošću iskapiti ponuQeno piće, kad joj zvuk upozorenja - kao alarmno zvonce - zazvoni u svijesti. Ona sjedne i odgurne čašu.

Oštro upita: - Odakle je ovo piće?

- Donio sam ga odozdo - reče Blore, nakon kraćeg okli j evan j a.

- Neću to piti . . . - vikne Vera.

Nasta tišina, a onda se ra;zliježe Lombardov smijeh.

- Bravo Vera! Razum vas nije ostavio, iako ste gotovo umrli od straha. Donijet ću novu, još neotvorenu bocu.

Brzo izade.

Vera će nesigurno:

- Dobro mi je sada. Popit ću malo vode. Armstrong joj pomogne ustati. Ona poc~e do umivaonika teturajući i oslanjajući se na njega. Pusti hladnu vodu i napuni čašu. Blore bijesno primijeti:

192

- Ovaj konjak je sasvim u redu. Armstrong upita:

- Kako zriate? Blore ljutito odvrati:

- Ništa nisam stavio u nje;~a, ako na to mislite.

- Ne tvrdim da jeste. Mogli ste to učiniti vi ili netko drugi - za svaki slučaj.

Lombard se brzim korakom vrati u sobu.

U rukama je nosio novu bocu konjaka i vadičep.

Začepljenu bocu stavi Veri pod nos.

- Evo, draga djevojko. Potpuno je nova. On odstrani tanku limenu prevlakm i izv adi čep. Srećom, u kući ima dova~ljno zaliha alkohola. To je vrlo ljubazno od gospadina Owena.

Vera se strese.

Armstrong pridrži čašu dok je Lombard točio konja.k, pa je posavjetuje:

- Dobro bi bilo da to popijete. Pretrpjeli s~te gadan šok.

Vera malo otpije i odmah joj se vrati boja. Philip Lombard se nasmije.

- Ne, evo prvog ubojstva koje nije ostvareno prema planu!

Vera prozbori gotovo kao šapat:

- Mislite da je to bilo tako zamišljeno? Lombard potvrdno klimne.
 - Očekivao je da ćete ur.nrijeti od straha! Nekima bi se to i dogodilo, zar ne, doktore? Armstrong se izvuče neodređenim odgovorom:

13 Deset mliiz cn:aca 193
 - Hm, nemoguće je ivrditi. Mlada, zdrava osoba, bez srčanih mana, malo vjerojatno; no, s druge strane . . .
 On uze čašu konjaka koju je donio Blore, zamoči prst i lizne oprezno. Lice mu se ne promijeni. Sumnjičavo reče:
 - Hm, čini se da je dobar. Blore ljutito istupi:
 - Ako pokušavate reći da sam nešto stavio u piće, lupit ću vas! '
 Vera, koju je konjak potpuno razbistrio, promijeni temu:
 - Gdje je sudac?
 Trojica muškaraca se pogledaše.
 - Čudno mislio sam da je pošao s nama gore.
 Blore doda:
 - I ja sam to mislio . . . Doktore, vi ste išli iza mene?
 Armstrong odvrati:
 - Mislio sam da je iza mene . . . Naravno, on se sporije kreće jer je ipak dosta star . . . Ponovno se u čudu pogledaše.
 - To je prokletu čudno . . . - naglasi Lombard.
 - Moramo ga potražiti - doda Blore.
 Pode prema vratima. Ostali krenuše za njim. Vera je išla posljednja.
 Dok su silazili niza stepenice, Armstrong reče preko ramena:
 - Naravno, nije isključeno da je ostao u dnevnoj sobi.
 UQoše u predvorje. Armstrong poviče:
 194
 - Wargrave, Wargrave, gdje ste?
 Nije bilo odgovora. Mrtvačka tišina ispuni kuću, narušavana samo rominjanjem kiše.
 A onda, na ulazu u dnevnu sobu, Armstrong stane kao ukopan. Ostali podoše za njim i pogledavaše preko njegova ramena.
 Netko kriknu.
 Sudac Wargrave sjedio je u svojoj stolici s visokim naslonjačem, na kraju ~dnevne sobe. Po jedna svijeća, gorjela mu je sa svake strane. No, ono što je zapanjilo i potreslo promatrače, bilo je to što je sjedio u odori od grimizne boje, sa sudačkom perikom na glavi . . .
 Dr Armstrong da znak ostalima da ostanu na svojim mjestima. Sam krene prema prilici koja je nijemo zurila u njega; u hodu je malo teturao kao da je pijan.
 Nagne se zagledavši se u nepomično lice. A onda naglim pokretom podiže periku. Ona padne na pod, otkrivajući visoko čelo, i, točno u sredini, okruglu mrlju iz koje je nešto kapalo.
 Dr Armstrong podiže bezivotnu ruku i pokuša napipati puls. Onda se okrenu ostalima:
 - Netko je pucao u njega . . . - Glas mu je bio bezizražajan, tup, kao da cilolazi iz daljine. Blore uzviknu:
 - Bože - revolver!
 Liječnik nastavi istim tupixn glasom: - Ravno u čelo. Na mjestu.
 Vera se sa,gne da podigne periku. Glasom koji je podrhtavao od užasa, ona zapazi:
 - Siva vuna koju je izgubila gospodica Brent . . .
 ia· 195
 - I grimizna zavjesa koja je nestala iz kupaonice . . . - doda Blore.
 Vera prošapta:
 - Za to je to, dakle, bilo potrebno . . . Odjednom Lombard prasne u glasni, neprirodni smijeh.
 - Pet malih crnaca u. Pravne knjige zaviri; ~ed vog pruvdix preuze i osi. 'a ih ~etiri. 1 to je kraj Krvavog suca `Vargravea! Nema više izricanja presuda! Nema više navlačenja crnih kapuljača! To je posljednji put da on sjedi u sudnici! Nema više završnih riječi i slanj~ ~ nevinih u smrt!
 Kako bi se Edward Seton smijao da je ovdje! Bože, kako bi se smijao!
 Ostali su bili zaprepašteni, upravo šokirani, njegovim ispadom.
 Vera poviče:
 - A još jutros ste tvrdili da je o~z taj! On će tihim glasom:
 - Znam da sam to rekao . . . E, pa prevario sam se. Evo još jednog čija je nevinost dokazana - Prekasno!
 196
 Četmaesto poglavlje
 n
 Suca Wargravea prenijeli su u njegovu sobu i položili na krevet.
 Onda su opet sišli i zasta,li u predvorju pogledavajući se.
 Blore promrmlja: - A što sad?
 Lombard žustro odvrati:
 - Hajdemo nešto pojesti. Moramo jesti. UtToše u kuhinju. Jeli su mellanički, gotovo ne osjećajući okus hrane.
 - Mislim da više nikada neću jesti je~ik reče Vera.
 Završili su s obrokom. Sjedili su za kuhinjskim stolom, zureći tupo preda se.
 - Samo nas je četvero . . . - započne Blore. - Tko je slijedeći?
 Armstrcng se zagleda u njega, i, goľovo mehanički, reče:
 - Moramo biti veoma oprezni . . . - i zaustavi se.
 Blore klimne.
 - To je i on govorio . . . a sada je mrtav! Armstrong se zapita:
 197
 - Da mi je samo znati kako se to odigralo! Lombard opsuje.
 - Prokletu lukava obmana! Ona, trava postavljena u sobu gospodice Claythorne, izvrsno je poslužila svrsi. Svi srr:~o pojurili gore, misleći da nju ubijaju. I tako - ~u čitavoj zbrci - netko, uspijeva srediti staroga.
 - Kako to da nitko ni je čuo pucanj? Lombard odmahnu glswom.
 - Gospodica Claythorne je vikala, vjetar je zavijao, mi smo trčali naokolo i dozivali se nije se mogao čuti pucanj. - On zastane. - Ali taj mu trik više neće upaliti. Slijedeći put morat će pokušati nešto drugo.
 - U to i ne sumnjam - zaključí Blore.
 Ton kojim je to rekao bio je vrlo neugodan. Njih dvojica se pogledaše.
 Armstrong prekine tajac:
 - Četvero nas je, a ne~ znamo tko . . . - Ja znam . . . - reče Blore.
 - Uopće ne sumnjam . . . - doda Vera.
 - Mislim, da zapravo znam . . . - pridruži se Armstrong.
 - Čini mi se da sam sada zaista siguran . . . - oprezno će Lombard.

I ponovno se pogledaše . . . Vera s naporom ustane.

- Užasno se osjećam. Moram u krevet . . . mrtva sam umorna.

Lombard prihvati:

- Dobra ideja. Nema smisla da tu sjedimo i gledamo se.

Blore se javi:

198

- Nemam ništa protiv . . . Liječnik promrmlja:

- To je najpametnije što možemo učiniti, iako sumnjam da ćemo moći zaspati.

Kreneše prema vratima, a Blore promrmlja: - Pitam se sarrco, gdje li je sada taj revolver?

2

Popeše se uza stepenice.

Slijedeći potez bio je nalik na scenu iz neke komedi je.

Svatko je stajao na vratima svoje sobe, držeći ruku na kvaki. A onda, kao na znak, zakoračiše unutra i lupiše vratima. Začuo se šum brava i zasuha, popraćen bukom pre;mještanja namještaja.

Četvero prestravljenih ljud~ ostalo je zabarikadirano u svojim sobama sve do jutra.

3

Kada je pričvrstio stolicu ispod kvake na vratima, Philip Lombard s olakšanjem odahne.

Pocie do noćnog ormarića.

Pri lelujavoj svjetlosti svijetle radoznalo je promatrao svoje lice.

Tiho reče:

- Da, da, sve ovo malo ti je izmijenilo lični opis.

Njegav vučji osmijeh odjednom zaxnre.

199

Brro se svuče.

Ode do kreveta i položi sat na noćni ormarić. A tada otvori ladicu.

Zastane, zureći u revolver koji se tamo nalazio...

Vera Claythorne ležala. je u krevetu. Kraj nje je još g~orjela svijeća.

Nikako nije imala hrabrosti da je ugasi. Bojala se mraka . . .

Neprestano je u sebi ponavljala: oSve je i~ redu do jutra. Prošle noći ništa se nije dogodilo. Ni ~točas se ništa neće ~biti. Ništa se ne ~nože dogoditi. Zaključana si, zasun je navučer. Nitko ti se ne može približiti . . .cc

Iznena,da po:nišli:

»Pa, naravno! Me~u o:>tati ovdje! Zaključana! Ostati - na sigurnom -- dok ne sti~ne pomoć! Hrana zapravo nije ni v;~žna! Čak i ako to potraje cijeli dan ili, dva . . .c~:

Ostati tu. Ali, da li je mogla ostat.i ovdje? Sat za satom bez ikoga s kirm bi mogla razgovarati; ništa ne raditi - samo ra~:mišljati.

Ponovno bi mislila na Cornw all, na Huga, na ono što je rekla Cyrilu.

Tom nemog~učem, cmizdravom derištu koje ju je stalno gnjavilo . . .

»UosPodace Claythorne, zašto ne smijem plivuti do stijene? Ja znam da mogu.« Da li je to njen glas odřovorio?

»Narazr-no da možeš, Cyril, znam da možeš.cc

200

»Smijem li onda poći, gospodice Claythorne?cc

»Znaš, Cyrile, tvoja majk,~, se jako boji za tebe. Nego, znaš što, sutra rnožeš otplivati do stijene. Ja ću na obali razgovara.rati s tvojom majkom i tako je odvratiti. A onda, kada te počne tražiti, ti ćeš već stajati na st;ijeni i mahati joj. Kakvo će to biti iznenađenje!«

s~Gos~odice Cla~thorne, vi ste divni! Kakva će to biti bomba!cc

Sad je gotovo; više nije imala kuda. Sutra! Hugo ide u Newquay. Kada se vrati, sve će već biti gotovo.

Da, ali što ako ne bude? što a.ho se zamišljeno izjalovi? Cyril bi mogao biti spašen na vrijeme. A onda - onda bi rekao: ~>Gospodica Claythorne je rekla da snziem.<c No, pa što onda? ~ovjek mora nešto riskirati! Ako se doriiod: najgore, postat će drska. oKako scemo možeš iř%ko lagati, C~rile? Jasno da 7zikada tako ne štn nisam rekla!<c Sišurno bi ,joj vjerova.li. Cyril je često izmišljaa. Nije baš bio pretjeraio istinoljubiv. On bi, naravno, znao. Ali, to nije bilo važr_o . . . a, osim toga, stvar neće propasti. Ona će se pretvarati da pliva za n,jim. No - stić će prekasno . . . Nitko neće nikada posumnjati . . .

Da li je Hugo ~osumnjao? Da li ju je za.to tako čudno i odsutno gledao? . . . Da li je Hugo znao?

Da li se zato tako brzo izgubio nakon istrag? Nije odgovorio na pismo koje mu je poslala...

Hugo...

201

Vera se nemirno vrtjela u krevetu. Ne, ne smije misliti na Huga. To ju je previše boljelo! Sve je prošlo, prošlo i svršeno . . . Hugo mora biti zaboravljen.

Zašto je večeras osjetila da je Hugo s njom u sobi?

Zurila je u strop - u veliku crnu kuku . . . Nikada prije nije primijetila tu kuku. Ona trava bila je za nju obješena.

Strese se, sjetivši se Yiladnog vlažnog dodira na vratu.

Nije joj se svidala ta kuka na stropu. Privlačila je pogled, opčinjavala . . . velika crna kuka...

5

Bivši inspektor Blore sjedio je na krevetu. Male oči, crveno uokvi.rene i podlivene krvlju,

budno su provirivale iz čvrste mase njegova lica. Nalikovao je divljem vepru spremnom za napad. Nije mu se spavalo.

Prijetnja je sada bila isuviše blizu . . . ~est od deset!

Unatoč svoj svojoj oštroumnosti i opreznosti sudac je otišao zajedno s ostalima.

Blore zagunda s gotovo divljačkim zadovoljstvom.

Kako li je ono stari lisac govorio? »Moramo biti vrlo oprezni . . .<c

Uobraženi samozadovoljni stari licemjer, koji sjedi u sudnici i misli da je Svemogućil! Taj je dobio svoje . . . Sada više ne mora biti oprezan.

202

I tako, ostalo ih je četvero: djevojka, Lombard, Armstrong i on.

Uskoro će još jedan atiči . . . Ali, to neće biti William Henry Blore. Za to će: se an već pobrinuti.

(No, onaj revolver . . . ~to je s njim? To je loša okolnost, taj revolver!)

Blore je sjedio na krevetu, namrštena čela, stisnutih očiju, i razmišljao o rE>volveru . . .

Bila je takva tišina da je čuo ka.ko dolje otkucavaju satovi.

Po-noć. Malo se opustio - čak i le~gao u krevet. Ali nije se svukao.

Ležao je i razmišljao, anali.r.irajući sve od samag početka: metodično, pornzno, baš kao što je običavao na policiji. Temelji.tost u postupku uvijek se na kraju isplatila.

Svijeća je dogorijevala. Uvjerivši se da su mu šibice nadohvat ruke, ugasi je.

Začudo, mrak je uznemiravao. Činilo se da postoji tisuću iskonskih strahova koji se bore za prevlast u njegovoj glavi. Lica su lebdjela u zraku: sudac, s onom smiješnom sivom vunom, ledeno, mrtvačko lice gospode Rogers, zgrčeno purpurno lice Anthonyja Marstona.

Još jedno lice - blijedo, s naočalima, tankim brčićima boje sijena.

Lice koje je j~dnom vidio - ali kada? Nije to bilo na otoku. Ne, bilo je to mnogo prije. čudno, kako se ne može sjetiti imena . . . Pri glupo lice, zapravo momak koji izgleda kao neki nespretni klipán.

203

Pa jasno!

Konačno se sjetio - i to otkriće ga zaprepasti.

Landor! Pamisao da je zaboravio kako La.ndor izgleda, zaista ga začudi.

Još jučer se trudio da se sjeti njegova lica, no, nije mu to pošlo za rukom.

A sada je bio tu; svaki detalj na njemu jasan i izrazit, kao da ga je jučer vidio.

Landor je bio oženjen sitnom, krhkom ženicom zabrinuta lica. Imali su i dijete, djevojčicu od svojih četnaest godina. Po prvi put, Blore se upita što je bilo s njima.

(R.evolver. Što je s revolveram? To je mnogo važni j e. >

Što je više o tome ra2,mišljao, zagonetka je postajala sve zamršenija . . . To s revolverom nikako nije mogao shvatiti.

Netko u kući ima revolver . . . Dolje je sat otkucao jedan.

Nit Bloreovih misli naglo se prekinu. On sjedne pomno osluškujući. čuo je neki šum, vrlo slab šum negdje ispred vrata.

Netko se kretao po zamračenoj kući.

Čelo mu se orosi. Tko se to ta.ko tiho šulja hodnikom? Taj sigurno ništa dobro ne sprema! Usprkos svojoj težini, on nečujno sklizne s kreveta i u dva koraka nadE~ se uz vrata.

Ali šum se ne ponovi. Ipa.k, Blore je bio siguran da se ne vara. čuo je nečije korake, upravo pred svojim vratima. Kosa na tje,menu lagano mu se nakostriješi. Opet ga obuze s~trah . . .

204

Netko se kriomice vrzmao po kući. Osluškiavao je - no šum se ne ponovi.

A onda dode u veliko isku;;enje. Gorio je od želje da izade i ispita teren. Ka.d bi samo mogao vidjeti tko se to prikrada u mraku!

No, otvoriti vrata bila bi najveća glupost. Vjerojatno je ~onaj drugi sa.m.o na to i čekao. Možda je čak namjerno izazva.o šum, računajući da će Blore čuti i izaći iz znatiželje.

Blore se potpuno ukoči i stane osluškivati. Sada je odasvud čuo šumove, škripanje, šuškanje, tajanstveni šapat - ali po svom zdravo~m razumu, znao je da je sve to s,~mo plod njegove mašte.

A ~nda je najednom čuo nešto što nije bilo privićenje. Koraci - vrlo lagan.i i oprezni, ali dovoljno glasni za uho koje je ta.ko pažljivo osluškivalo, kao što je to radio Blore.

Koraci su se tiho približavali hodnikom. (Lombardova i Armstrongova soba bile su udaljenije od stepeništa nego njegova.) Onda su prošli kraj njegovih vrata, bez zastajkivanja.

Istog trenu Blore donese odluku.

Mora vidjeti tko je to! Bio je siguran da je netko prošao kraj njegove sobe i pošao prema stepeništu. Kamo li je išao taj čovjek?

Kad je Blore bio u akciji, djelovao je vrlo brzo za čovjeka njegovih dimenzija, i naizgled tako tromog i teškog. Na pr.stima se vratio do kreveta, gurnuo šibice u džep, uzeo u ruke svjetiljku, prethodno izvadišvi utikač i namotavši žicu oko nje. Bila je to kromirana svjetiljka s

205

teškim ebonitnim postoljem, i mogla je korisno poslužiti kao borbeno oružje.

Bešumno pretreči preko sobe, makne stolicu ispod kvake, oprezno otključa vrata i skine zasun. Stupi u hodnik. Iz predvorja se čuo lagani šun. Blore, u čarapama, tiho otrči do vrha stepeništa.

Tek tada shvati zašo~o se svaki šum tako ~dobro čuo. Vjetar se potpuno stišao i mora da se razvedrilo. Kroz prozor na odmoristu prodirala je mjesečina i osvjetljavala predvorje.

Blore na trenutak ugleda neku priliku kako izlazi na ulazna vrata.

Sjuri niz stepenice da ga stigne, a onda naglo stane.

Opet mu je malo ned.ostajalo da napravi od sebe budalu! To je možda bila stupica zato da izade iz kuće!

Ali, greška koju je onaj dr^agi napravio, bila je očita - upao je ravno Bloreu u šake!

Jer, od tri naseljene sobe na katu, jedna je sada morala biti pra~na. Sada je morao samo ispitati koja je to soba!

Blore tiho krene duž hodnika.

Najprije stane pred Armstrongovim vratima i zakuca. Nije bilo odgovora.

Pričeka trenutak, a onda ode do Lombardove sobe.

Tu je smjesta dobio, odgovor. - Tko je?

= Blore. Mislim da Armstrong nije u svojoj sobi. Pričekajte časaak.

206

On produži do vrata na kraju hodnika. I tu zakuca.

- Gospodice Claythorne. Gospodice Claythorne.

Verin uplašen glas mu odgovori: - Tko je? Što se dogada?

- Sve je u redu, gospodic~e Claythorne. Pričekajte trenutak, odmah se vraćam.

On požuri do Lombardove sobe. Vrata se odmah otvoriše. Lombard je stajao na njima. U lijevoj ruci držao je svijeću. Navukao je hlače preko pidžame, a desnu je ruku drža,o u džepu. Oštro upita:

- ~to se, dovraga, dogada?

Blore mu na brzinu sve ispriča. Lombardove oči zasvijetliše.

- Armstrong, je li? Dakle on, on je ta ptičica! - Pode do Armstrongovih vrata. - Oprostite, Blore, ali ja više nikome ništa ne vjerujem.

On žestoko pokuca na vrata. - Armstrong, Armstrong. Nije bilo odgovora.

Lombard klekne i proviri kroz ključanicu. Onda pažljivo uvuče mali prst u bravu.

- Ključa nema s unutrašnje strane.

- To znači da je vrata zaključač izvana, a ključ spremio u džep.

Philip potvrdno klimne glavom.

- Uobičajena mjera opreza. Uхватit ćemo ga, Blore . . . Ovaj put je naš! Samo trenutak.

On otrči do Verine sobe. - Vera.

- Da?

20?

- Hvatamo Armstronga. Nema ga u sobi. Ma što da čujete, ne otvarajte vrata. Jeste li me razumjeli?

- Da, jasno mi je.

- Ako naiQe Armstrong i kaže da su t:bili mene ili Blore, nemojt~e vjerovati. Shvaćate? Otvorite vrata jedino kad vam se obratimo i Blore i ja, zajed~zo. Jeste li ra~sumjeli?

- Pa, nisam baš tako ;~lupa. - Vrlo dobro.

Zatim se pridruži Bloreu i reče: - A sada - za njim! Lov počinje! Blore primijeti:

- Budimo oprezni. Ne zaboravite da on ima revolver.

Trčeci niza stepenice, Lombard se naceri.

- E, tu se varate. - Wn otvori ulazna vrata. - Zasun je skinut kako bi se lako mogao vratiti unutra.

Zatim nastavi:

- Revolver je kod mene! - On ga napola izvadi iz džepa i produži: - Nočas sam ga opet našao u ladicu - vraćenog.

Blore se skameni. Licc mu se izmijeni. Lombard, primijetivši to, reče:

- Blore, ne budite tako blesavi! Pa neću vas ubiti! Ako hoćete, vratite se i zabarikadirajte u sobi! Ja idem za Armstrongom.

On krenu na mjesečinu. Poslije kraćeg oklijevanja, Blore pade za njim.

Pomisli: »Ja kao da namjerno izazivam sudbinu. No, na kraju krajeva . . . u

208

Na kraju krajeva, već se i prije obračunavao sa zločincima koji su bili naoružani. Ako ništa drugo, ali hrabrosti mu nije nedostajalo. Pokaži mu opasnost i odmah će navaliti. Nije prezao

j pred otvorenom opasnošću, bojao se samo one mutne, nedokučive opasnosti, obavijene natprirodnim silama.

6

Ostavljena da čeka ishod događaja, Vera ustane i obuče se.

Jednom ili dvaput baci pogled na vrata. Bila su to dobra, čvrsta vrata. Bila su zaključana, zasun navučen, a kvaku je pridržavala stolica, od hrastovine.

Ne bi se mogla silom otvoriti. Pogotovu to ne bi uspjelo dru Armstrongu, koji nije bio pretjerano fizički jak.

Kad bi bila na Armstrongovu mjestu i smjerala novo ubojstvo, pribjela bi lukavstvu a ne sili.

Zabavljala se razmišljanjem o trikovima koji bi se mogli upotrijebiti.

Mogao bi, kao što je Philip nagovijestio, objaviti da je jedan od preostale dvojice mrtav. Ili bi se mogao pretvarati da je ranjen i dovući se stenjući do njenih vrata.

Postoje i druge mogućnosti. Mogao bi joj reći da je kuća u plamenu. Štoviše, mogao bi zaista zapaliti kuću . . . Da, to ne treba odbaciti.

Izmamiti onu dvojicu iz kuće, a onda - pošto bi pret

14 Deset malih cruaca

hodno sve polio benzinom - zapaliti kuću. A ona bi, kao kakav idiot, ostala zaključana u sobi dok ne bi bilo prekasno.

Vera pade do prozora. Nije loše. Za nuždu se može pobjeći. Bio bi to s tsvim pristojan pad no, dolje je bila mekana cvjetna tratina .

Sjedne, uze dnevnik, i počne pisati čistim ispisanim rukopisom.

Treba nekako ubiti vrijeme.

Napregne sluh. Čula je neki šum. Učini joj s kao zvuk razbijenog stakla. Dolazio je odnekud odozdo.

Slušala je napeto, ali šum se ne ponovi.

Onda je čula - ili joj se to samo pričinilo pritajen bat koraka, škripanje stepenica, šušunje odijela; no, sve je bilo toliko neodređeno da je zaključila, kao i malo prije Blore, kako je sve to samo plod njezine mašte.

Odmah zatim začu nešto određenije zvukove: pokrete ljudi u prizemlju, žamor glasova. Potom, potpuno određen zvuk izazvan penjanjem uz stepenice, otvaranje i zatvaranje vrata, korake koji se penju prema tavanu, a onda još više šumova odozgo.

Koraci se najzad začuše i u hodniku. Vera začu Lambardov glas:

- Vera, jeste li dobro? - Da. Što se dogodilo? Tada se javi i Blore:

- Hoćete li nam otvoriti?

Vera pride vratima, ukloni stolicu, skine zasun, otključa vrata i konačno ih otvori. Njih d; o

210

jica ubrzano su disali, a noge i nogavice na hlačama bile su im potpuno mokre.

Ona panovo upita: - što se dogodilo? Lombard odgovori: Armstrong je nestao . . .

7

Vera krikne: - što?

- Jednostavno je ispario s otokom - reče Lombard.

Blore se pridruži:

- Ispario - to je prava riječ! Kao da je riječ o nekom madioničarskom triku!

Vera nestrpljivo uzviknu:

- Glupost! Sigurno se negdje krije! Blore odvrat:

- Ne, ne krije se! Kažem vam da se ovdje čovjek nema gdje sakriti. Sve je kao na dlanu! Vani je mjesečina. Vidi se kao po danu. A njega ni od korova.

Vera upita:

- Možda se tajno vratilo u kuću? Blore odvrat:

- Mislili smo i na to. Pretražili smo čitavu kuću, sigurno ste nas čuli. Kažem vam, njega ovdje nema. Nestao je - odmaglio, propao u zemlju . . .

Vera će s nevjericom:

14 211

- Ne vjerujem u to.

- Ma, to je živa istina, draga moja - uvjeravaše je Lombard.

I, poslije kraće pauze, cioda:

- Ima tu još jedna sitnica koju vrijedi spomenuti: jedno prozorsko staklo u blagovaonici je razbijeno, a na stolu su samo tri mala crnca.

212

Petnaesto poglavlje

1

Troje ljudi sjedilo je u kuhinji i doručkovalo. Vani je sjalo sunce. Dan je bio prekrasan.

Oluja je pripadala prošlosti.

I, s promjenom vremena, promijeni se i raspoloženje zarobljenika na otoku.

Osjećali su kao da se upravo bude iz noćne more. Opasnost je, nema sumnje, još postojala, ali bila je to opasnost pri danjem svjetlu.

Atmosfera straha koja ih je obavijala prošlu noć dok je urlao vjetar, sada je nestala.

Lombard predloži:

- Danas ćemo pokušati signalizirati s pomoću ogledala s najvišeg vrha, otoka. Nadam se da će neki bistri momak, lutajući po obali, prepoznati znak S. O. S. Navečer bismo mogli pokušati s vatrom - no, ovdje nema dosta drva, a osim toga mogli bi pomisliti da je riječ o pjesmi, igri, općem veselju.

Vera primijeti:

- Netko će valjda prepoznati Morzeove znakove. A onda će doći po nas još prije večeri.

- Vrijeme se, doduše, razvedrilo - reče Lombard - ali more je još jako uzburkano. Va

213

lovi su ogromni! Neće im poći za rukom da se čamcem približe otoku do sutra.

- Zar još jedna noć ovdje? - uzvikne Vera. Lombard slegnu ramenima.
 - Zašto da se zavaravamo? Mislim da će dvadeset i četiri ~a.ta biti dovoljno. Ako to izdržimo, spašeni smo.

Blore pročisti grlo i reče:
 - Bolje da stvar odmah istjeramo na čistac: ~što se dogodilo s Armstrox~gom?
 Lombard objasni:
 - Pa, jedan dokaz im~ano. Na stolu su samo tri mala cmca. Izgleda da se i Armstrong smirio. - A zašto onda niate pronašli njegovo tijelo? - upita Vera.

Blore ubaci:
 - To se i ja pitam. Lombard odmahnu glavom.
 - Proketo čudno, naprosto nevjerovatno! Blore će sumnjičavo:
 - Možda je bačen u more.
 - A tko ga je to mogao baciti? - oštro će Lombard. - Vi? Ja? Vidjeli ste ga da izlazi iz kuće. Onda ste došli po mene. Otišli smo ga zajedno potražiti. Ka,d sam to, dovraga, imao vremena da ga ubijem i nosim njegovo tijelo po otoku?
 - Ne znam. Ali znam nešto drugo - odgovori Blore.
 Lombard upita: - A šbo to?

214
 - Revolver - odvrati Blore. - Vaš je. I sad ga imate kod sebe. Ništa ne dokazuje da nije čitavo vrijeme bio kod vas.
 - Koješta, Blore, pa svi smo pretraženi.
 - Da, sakrili ste ga prije, a poslije ste ga jednostavno uzeli natrag.
 - Dragi moj gulpane, ktnem vam se da je netko drugi vratio revolver ia moju ladicu. Kad sam ga tamo našao, to je bil.o najveće iznenađenje u mom životu.
 - I vi očekujete da u to povjerujemo? ~to bi Armstrong, ili bilo tko drtagi, imao od toga da ga opet vrati na mjesto?
 Lombard bespomoćno slet,mu ramenima:
 - Nemam pojma. Sve je ludo. Posljednje što bi čovjek očekivao. Izgleda potptxno besmisleno. Blore se složi.
 - Da, upravo tako izgleda. Mogli ste izmisliti neku bolju priču.
 - Pa to upravo dokazuje da govorim istinu, zar ne?
 - Meni se baš tako ne čini. - Očito.
 - Čujte, Lombard, ako ste tako poštteni kako se predstavljate . . .
 Philip promrmlja:
 - A kada sam ja to tvrdio da sam pošten čovjek? Koliko ja znam, tako nešto nikada nisam rekao.

Blore ~se nije dao smesti.
 - Ako govorite istinu, ima samo jedna stvar koju treba napraviti. Tako dugo dok posjedujete

215
 taj revolver, gospodica Claythorne i ja prepušteni smo vam na milost i nemilast. Jedino bi bilo fer da stavimo revolver zajedno s onim stvarima koje smo zaključa,li - i da i vi i ja zadržimo svaki svoj ključ.
 Lambard zapali cigaretu. - Ne budite ludi.
 - Nećete pristati?
 - Ne, neću. Revolver je moj. Potreba.n mi je da se branim, zato ću ga zadržati.
 - Tada je zaključak - jasan.
 - Da sam ja U. N. Owen? Mislite što hoćete. Ali, ako je tako, zašto va~~ onda sinoć nisam ucmekao? Mogao sam to u.činiti - ne jednom, već dvadeset puta.

Blore zaklima glavom.
 - Ne znam, u tome i jest problem. Sigurno ste imali neki razlog.
 Vera do tog trenutka nije sudjelovala u razgovoru. Sada se i ona javi:
 - Mislim da se ponašate kao dva idiota. Lombard je pogleda.
 - što sada to znači?
 - Zaboravili ste na pjesmicu - reče ona. Zar ne vidite da je tu rješenje?
 I ona izrecitira značajnim glasom:
 Četiri mala crnca - vodoše na more svi; Jednog proguta crvena haringa - i osta ih Tri.

Zatim nastavi:
 - Crvena haringa - to ,je ključ čitave stvari. Armstrong nije mrtav . . . Llzeo je porculansku figuricu da bi nas zavarao. Mislite što hoćete, ali

216
 Armstrong je još na otoku. Njegov nestanak je samo crvena haringa koja treba da nam zamaže oči . . .1

Lombard sjedne:
 - Znete, možda imate pravo! Blore upiia:
 - Da, ali ako je tako, gdje~ je onda? Sve smo pretražili u kući i izvan nje.

Vera prezirno dobaci:
 - I revolver smo svi tras~ili, pa ga ipak nismo našli! A čitavo vrijeme je bio negdje! Lombard promrmlja:
 - Draga moja, postoji ip~k neznatna razlika u veličini, između čovjeka i revolvera.
 - To me se ne tiče, sigu:rna sam da sam u pravu.

Blore reče:
 - Time bi se prilično adao, zar ne? Spo~ninjanjem crvene haringe u pje~smici. Mogao je taj stih malo drugačije sastaviti.

Vera poviče:
 ~Zar ne shvaćate? On je lud! Sve skupa je ludo! Ludo je i to što se stalno pridržava onih stihova! Onako obući suca, ubiti Rogersa dok cijepa drva, otrovati gospodu Rogers da se više ne probudi, ubaciti pčelu u scenu smrti gospodice Brent! Kao kakva jeziva dječja igra - sve se mora slagati!
 - Da, imate pravo - složi se Blore. Na trenutak se zamisli. - U svakorn slučaju, na otoku
 1 To draw a red herring across the path (engl.): odvratiti pažnju, zavarati trag. (op. prev.>

217
 nema zoološkog vrta. Malo će se namučiti da ga dovuče ovamo.
 - Ali, zar ste slijepi' Mi smo taj zoološki vrt . . . Sinoć više nismo ni nalikovali ljudima. Mi smo zoološki vrt . . .

2
 Jutro su proveli na stijeni, naizmjenično šaljući znakove ogledalom prema kopnu.
 Nisu imali osjećaj da :ih je netko primijetio. Nikakvih signala ili odgo~vora nije bilo. Dan je bio lijep; tek tu i tamo xiešto izmaglice. Ispod njih more se lelujalo. 1 Tije se vidio xujedan čamac.
 Prije toga, još su jednom bez uspjeha pretražili otok. Nije bilo ni traša nestalom liječniku. Vera podiže pogled i pogleda prema kući.
 Kad je progovorila, disala je ubrzano:
 - Čovjek se ovdje osjeća sigurnim, na otvorenom . . . Nemojmo se više vraćati u kuću. Lombard se složi.

- Ideja nije loša. Ovdje smo prilično sigurni. Nitko nam se ne može približiti, a da ga mnogo prije ne primijetimo.
- Ostat ćemo ovdje - reče Vera odlučno. Javi se i Blore:
- Negdje moramo prenoćiti. Morai ćemo se vna.iiti u kuću.

Vera zadržti.

- Ne mogu to pc~dnijeti. Ne mogu preživjeti još jednu onakvu noć!

218

I i I

Philip je uvjeri:

- Bit ćete sigurni, zaključa,ni u sobi. - Vjerojatno ste u pravu.

Vera ispruži ruke mrmrljaju.či: - Predivno, opet sunce . . .

A u sebi pomisli:

oKako je to čudno . . . Gotovo sam sre~tna. A ipak, bit će da rni zaista prijeti opasnost . . . Nekako sada izgleda da ništa nije strašno . . . ovako po danu . . . as j ećam se snažnom . . . os j ećam da ne magu umrijeti . . .cc

Blore pogleda na sat.

- Dva sa,ta. Što je s ručko~n? Vera će tvrdoglavo:

- Ja se u kuću ne vraćam. Ostajem ovdje na otvorenom.

- Ne budite dijete, gosl~odice Cla~thorne! Morate jesti!

- Zlo mi je i pri samoj spomislili na jezik iz konzerve! Neću j~sti. Kad su na dijetei, ljudi mogu danima izdržati bez hrane.

Blore ustvrdi:

- Ja moram redovito jesti, A vi, gospodine Lombard?

- Pa, ni ja baš ne plaćem za onim jezikam. Ostat ću ovdje s gospodicom Claythorne.

Blore se kolebao. Vera će na to:

- Ne brinite za mene. Ne vjerujem da će me ubiti čim okreneie leda - ako je to ono što vas muči.

- Kad vi tako kažete, u redu. Ali, dogovorili smo se da se ne razdvajamo.

219

- Pa, vi s~te taj koji inzistira da pode u zmijsko gnijezdo. Poći ću s vama, ako hoćete.

- Ne, hvala. Vi ostajete ~o~vdje. Lombard se nasmije.

- Znač~, još me se bojitate? Pa, mogao bih vas oboje ubiti istog trena, kad bih to želio.

Blore odvrati:

- Da, ali to se ne bi sla~alo s planom. Mora biti jedan po jedan, i to točuo na određen način. - Gle, izgleda da vi znatfe sve o tome.

- S druge strane - nastavi Blore - malo je nezgodno ući sam u kuću . . .

Philip dovrši:

- I zato, hoću li vam vosuditi revolver? Odgovor - neću! To baš nije tako jednostavno. Blore slegnu ramenima i potako krene prema kući.

Lombard tiho reče:

- Vrijeme rucku u zool.oškom vrtu! ~ivotinje su vrlo osjetljive na svoje navike!

Vera će naglo:

- Nije li to što radi vrlo opasno?

- Onako kako vi to mislite - nije! Armstrong nije naoružan, a Blore je ionako dvapu~t jači od njega i vrlo je oprezan. Osim toga, ne vjerujem da se Armstrong nalazi u kući. štoviše, znam da nije tamo.

- Ali, koje nam onda rješenje ostaje? - Ostaje Blore.

- Zar mislite . . . ?

- Slušajte, djevojko. Čuli ste Bloreovu priču. Morate priznati da, ako je ona istinita, ja nikako nisam mogao imati svoje prste zi Armstrongovu 220

nestanku. Njegova priča mene isključuje. Ali ne isključuje njega. Mi imamo jedino njegovu riječ da je čuo korake i vidio neko>> dovjeka kako silazi niza stepenice i izla,zi iz kuće. Sve to skupa možda je čista laž. Mogao je srediti Armstronga mnogo prije.

- Kako?

Lombard slegnu ramenima.

- To ne znamo. No, ako mene pitate, prijeti nam još samo jedna opasnost, a to je Blore. ~to znamo o njemu? Baš ništa! Ci,jela ta priča o bivšem policajcu, možda je puk~~ izmišljotina! On može biti bila tko, ludi milijunaš, šašavi biznismen, bjegunac iz BraudmursH:e ludnice. Ali jedno je sigurno: on je mogao počinuti sve ove zločine.

Vera problijedi. Gubeći dah, upi~ta.: - A što ako se dočepa i - nas?

Pogladivši džep u kojem je bio revolver, Loznbard će tiho:

- Ja ću se pabrinuti da se to ne dogodi. A onda je radoznalo pogleda.

- Vi mi iska.zujete dirljivo povjerenje, Vera! Zar ste sa,svi,m sigurni da vas ne bih ubio?

Vera odvrati:

- čovjek mora nekome vjerovati . . . Zapra.vo, mislim da griješite u pogledu Blorea. Još mislim da je to Armstrong.

Onda se iznenada akrenu p:rema njemu:

- Zar ne osjećate cijelo vrijeme da tu ima nekoga? Da nas netko stalno promatra i vrebba? Lambard polako o~dgori:

- To su samo živci.

221

- Znači, i vi ste osjetili?

Ona se strese i primakne se bliže k njemu.

- Recite, zar ne mislite - ona zastane, pa nastavi: - Čitala sam jednom o dva suca koji su došli u neki mali američki grad iz Vrhovnog su~la.

Oni su dijelili pravdu -- APSOLUTNU PRAVDU. Jer uopće nisu bili s naše planete . . . Lombard se namršti.

- Posjetioci iz svemira, je li? Ne, ja ne vjerujem u natprirodne sile. Ovo ovdje je ljudska ruka.

Vera će tihim glasom:

- Ponkad baš nisam p~osve sigurna . . . Lombard je pogleda.

- To je savjest . . . - Poslije kraće stanke nastavi: - Znači, ipak ste gr~, ubili?

Vera silovito odvrati:

- Nisam! Nisam! Nerrvate pravo tako govoriti!

On se blago nasmije.

- O, jeste, jeste, draga moja! Ne znam sa,mo zašto. Ne mogu ni nagadati. Vjerojatno je bio u pitanju neki muškarac. Jesam li pogodio?

Verino tijelo iznenada obuze malaksalost, strahoviti umor. Ona tupo reče:

- Da, bio je u pitanju muškarac . . . Lombard će blago:

- Hvala. To sam htio znati . . . Vera najednom skoči.

- Što je to? Potres?

- Ne, ne, ipak čudno, neki tupi udar potresao je tlo. A učinilo mi se, niste li čuli neki povik? Ja jesam.

Zurili su prema kući.

- Došlo je odande - reče Lombard. - Bolje bi bilo da odemo i pogledamo.

- Ne, ne, ja ne idem.

- Kako hoćete. Ja idem! - Dobro. Idem i ja!

Popeli su se do kuće. Terasa je na suncu izgledala sasvim mirna i bezazlena. Tu su malo zastali, a onda su, umjesto da uđu na prednja vrata, oprezno zaobišli kuću.

Pronašli su Blore. Ležao je na istočnoj strani kamene terase, smrskane ljalave, unakažene ogromnim m: amornim blokom.

Philip podiže pogled.

- čiji je to prozor, iznad na.5?

Tihim, drhtavim glasom, Ver,~, odgovori:

- Moj - a ovo je sat s ~rzojeg kamina . . . Sada se sjećam. Bio je u obliku medvjeda . . .

Ona ponovi posljednje riječi, drhtavim, isprekidanim glasom:

- Bio je u obliku medvjeda . . .

3

Philip je zgrabi za rame.

On progovori uvjerljivim, zloslutnim glasom: - Sad je sve jasno. Armstrong se skriva ne gdje u kući. Moramo ga pronaći.

Vera ga ščepa za ruku i poviče:

- Ne budite ljudi! Sada smo mi na redu! Mi smo slijedeći! On baš i želi da ga irazimo! On s tim računala!

223

Philip se zaustavi. Onda prihvati zamišljeno: - Ima nešto u tome.

Vera uzviknu:

- Sad barem priznajte da sam bila u pravu. On klimnu glavom~.

- Da, pobijedili ste! Armstrong je naša ptičica. Ali, gdje li se samo krije? Pročesljali smo čitavu kuću.

Vera je bila uporna:

- Ako ga niste pronašli noćas, nećete ga naći ni sada . . . To je logično.

Lombard nevoljko prizna: - Da, ali . . .

- Sigurno je već prihvatio neko skrovište; jasno, to se moglo i očekivati. Zna,te, nešto kao one rupe za svećenika u si;arim veleposjedničkim kućama.

- To ni je takva kuća.

- Vlasnik je mogao tražiti da mu se tako nešto ugradi.

Philip Lombard odmahnu glavom,

- Sve smo pretražili, još ujutro. Zakleo bih so da neiza takvog mjesta.

- Mora postojati . . .

- Volio bih pogledati . . . Vera uzviknu:

- Naravno, voljeli biste pogledati! I on to zna! On je unutra, čeka vas.

Vadeći revolver iz džepa, Lombard reče: - I Ve zaboravite da imam ovo.

- Rekli ste da ne brinete za Blore, jer mu Armstrong nije rava.n. Sve je točno ako gledate fizički, a Blore je uz to bio i oprezan. Ali, izgleda

224

da ne shvaćate da je Armstrong lud! A jedan ludak ima uvijek sve adute u rukama. On je dvaput lukaviji od bilo kojeg normalnog čovjeka.

Lombard spremi revolver i reče: - Onda idemo.

4

Na kraju Lombard upita:

- A što ćemo raditi ka,da s~~ smrači?

Vera nije odgovarala. On produži ispitivačkim tonom:

- Na to niste mislili, je li?

Ona će bespomoćno:

- A što možemo učiniti? Bože, kako se ja bojim . . .

Lombard zamišljeno reče:

- Vrijeme je lijepo. Bit će mjesečine. Moramo pronaći neko dobro mjesto gore, na najvišoj stijeni. Možemo sjediti tamo i čekati jutro. Ne smijemo zas~ati . . . Moramo čita,vo vrijeme biti budni. A ako nam se bilo t:ko približi - ja pucam!

On zastane, a onda primijeti:

- Možda će vam biti hladno u toj tankoj haljinici?

Nasmijavši se teškom mukom, Vera uzvikne: - Hladno? Mrtvoj bi mi bilo još hladnije! Lombard tiho potvrdi:

- Da, to je istina.

Ona se nervozno vrpaljila.

15 Deset malih crnaca 225

- Poludjet ću ako ostanem još ovdje sjediti. Prošetajmo malo.

Polako su šetali gore-dolje, uz rub stijena koje su se izdizale iznad tnora. Sunce je tonulo prema zapadu. Njegovi zraci bili su zlatni i nježni.

Obavijali su ih zlatastir:~ sjajem.

Prasnuvši iznenada u k:ratak nervozni smijeh, Vera reče:

- ~te~ta što se ne možemo okupati . . . Lombard je gleda.o prema pućini. Najednom upita:

- što je ano tamo? Vidite - uz onu veliku stijenu? Ne - malo dalje, izdesno . . .

Vera se zagleda.

- Kao da je nećije odijelo!

- Kupać? - nasmije se Lombard. - Čudno. Vjerojatno samo morska trava.

Vera predloži:

- Iiajde da pogledamo.

- Odijelo jest - reče :Lombard kad su prišli bliže. - Čitav zamotuljak. Evo i jedne čizme. Dodite - provući ćemo se ovuda.

Provukoše se između stijena. Vera odjetnom stane.

- To nije odijelo - to je čovjek . . .

Tijelo je bilo ukliješteno između dvije stijene, bačeno tu u naletu plime, nešto ranije toga dana. Lombard i Vera konačno stiđoše do njega i sagnuše se.

Potamnijelo, purpurno lice - jezivo lice utopljenika . . .

Lombard uzvikne:

- Bože! Pa to je Armstrong . . .

226

i I Šesnaesto poglavlje

Prode čitava vječnost . . . svjetovi se kovitlaše . . . vrijeme je stalo . . . stojeći u mjestu, prohujalo je tisuće vjekova . . .

No, prošla je samo minuta . . . dvije . . . Dvoje ljudi zurilo je u mrtvo tijelo . . .

A onda, polako, vrlo polako, Vera Cla~.~thorne i Philip Lombard podignu gl~e i pogledi im se sretoše . . .

2

Lombard se nasmije.

- Tu smo, dakle, Vera - je li? Vera reče:

- Nikoga nema na otoku - baš nikoga osim nas dvoje . . .

Glas joj nije bio jači ad šapata.

- Upravo tako - potvrdi Lombard. - Sada barem znamo na čemu smo, zar ne?

Vera upita:

- Ka,ko je izveden onaj trik s mramornim medvjedom?

On slegnu ramenima.

is· 227

- Madioničarski trik, draga moja, vrlo dobar . . .

Pogledi im se ponovno sretnu. Vera pomisli:

oZašto nisam nikad Trije bolje pogledala to lice? Vuk - eto što je - ~rava vučja njuška . . . A ti grozni zubi . . .cc

Lombard progovori:

- Ovo je kraj, shvaća,te li? Sada smo došli do istine. 1 to je kraj . . . -- Glas mu je bio opasan, pun prijetnje, kao da reži.

Vera mirno reče: - Shvaćam . . .

Buljila je u more. Gen~~ral Macarthur je isto tako zurio u more - kada, to - jučer? Ili, prekjucher? I on je rekao: oTo je kraj . . .cc

On je to rekao s pomirenjem - gotovo s olakšanjem.

Ali, u Veri se na te riječi nešto pobuni. Ne, to ne mora biti kraj.

Ona pogleda mrtvo tijelo. - Jadni dr Armstrong . . . Lombard posprdno upita:

- što je sad to? ženska samilost?

- A zašto ne? Zar vi nemate samilosti?

- Za vas nemam. Ne očekujte to od mene! Vera ponovno pogleda tijelo.

- Moramo ga izvući odavde i odnijeti u kuću.

- Da bi se pridružio ostalim žrtvama? Da sve bude u redu? što se mene tiče, može ostati i ovdje.

- Dajte da ga barem izvučemo iz vode.

228

Lombard se nasmije: - Ako baš hoćete.

On se sagne i dohvati leš. Vera se osloni na njega, pomažući mu. Vukla ,je i trzala iz sve snage.

Lombard prodahta: - Nije baš ni lako.

Ipak su uspjeli dovući tijelo na obalu. Lombard se uspravi i reče:

- Zadovoljni? - Potpuno!

Njen ton upozori ga na e~pasnost. Hitro se okrene i još prije nego mu je ruka dosegla džep, znao je da će ga naći praznog.

Ona se odmakne na meta~.°-dva i pogleda ga u oči, s revolverom u ruci.

Lombard reče:

- Znači, to je razlog vaše ženske briznosti! Htjeli ste mi isprazniti džep?

Ona potvrdno klimne.

Držala je revolver mirna i adlučna.

Philip Lombard gledao je smrti u oči. Bio je svjestan da joj nikada nije bio tako blizu.

Ipak, nije se još predavao.

On reče zapovjedničkim tonom: - Dajte mi taj revolver.

Vera se nasmije. Lombard ponovi:

- Hajde, dajte mi ga.

Mozak mu je brzo radio. Kako da je riječima pridobije, da je obmanjuje dok joj ne oslabi pažnja, pa da se baci na nju?

229

Cijelog svog vijeka, Philip Lombard je stavljao život na kocku. Učini to i sada.

Govorio~ je polako, gotovo kao da će hipnotizirati:

- Znaite što, draga moja djevojko, slušajte me...

A onda skoči. Strelovito, kao pantera - kao prava prerijska lisica . . .

Automatski, Vera povu~je okidač . . . Lombardovo tijelo zaizstavi se u zraku, a onda tresne na zemlju.

Vera mu oprezno pristupi, još držeći revolver u pripravnosti.

Ali - oprez više nije bio potreban.

Philip Lombard bio je mrtav pogoden ravno u srce . . .

3

Vera osjeti olakšanje - ogromno olakšanje. Konačno je sve bilo gotovo.

Nema više straha, prestao je rat živaca . . . Sada je sama na atoku . . .

Sama s devet leševa . . .

Ali, što onda? Ona je živa . . .

Sjedila je tu, beskrajno ~sretna i beskrajno smirena . . .

Nema više straha . . .

230

4

Sunce je već zalazilo kad se Vera konačno pokrenula. Njena nepokretnost bila je reakcija na protekle događaje. Osjećala se veličanstveno sigurnom.

Sada tek shvati koliko je gladna i pospana. Prvenstveno - pospana. Paželi da se baci na krevet i spava, spava, spava . . .

Možda će sutra netko dc>ći i spasiti je, ali, sada joj to više i nije bilo tako važno. Nije joj smetalo da ostane ovdje . . . " Sada kad je bila sama . . .

.

Oh, blaženi, blaženi mir . . .

Vera ustane i pogleda prezna kući.

Nema se više čega bojati! Nikakav strah više je ne obuzima! Nitko više ne vreba na nju! Obična, dobro sagrađena moderna zgrada. A ipak, još do malo prije, ta ju je kuća ispunjavala stravom i užasom . . .

Strah - kako je to čudna stvar! . . .

No, sada je sve prošlo. Pobjeda! Trijumfalno je savladala najstrašniju opasnost koja joj je ika,d prijetila! Svojom oštroumnosću i okretnošću pokvarila je račune svom potencijalnom ubojici.

Krenula je uzbrdo, prema kući.

Sunce je zalazilo, nebo na zapadu bilo je krvavo. Bilo je tako lijepo i mirno . . .

Vera pomisli:

»Mora da je sve ipak bio samo san . . . <c

Kako je bila umorna, strahovito umorna! Osjećala je bol u svakom djeliću tijela, a otežali

231

očni kapci polako su se spuštali. Nema se više čega bojati . . . Spavati . . . spavati . . . spavati . . . Zaspati bez stra~ha - bila je sama na otoku.

Jedan mali crnac osta sam i bijedan.

Nasmije se.

Uc~e na ulazna vrata. I kizča i sve bilo je mirno i tiho.

Vera pomisli:

»U normalnim prilikama, čovjeku se baš ne bi spavalo u kući gdje goto~ro u svakoj sobi leži po jedan leš!<

Da li da ode u kuhinju i nešto pojedje?

Malo se kolebala, a onda odlučila da to ne učini. Bila je zaista preumorna . . .

Zastane kod vrata blagavaonice. Na sredini stola još su stajale tri porculanske figurice.

Vera se nasmije. Zatim reče:

- Dragi moji, vi ste na repu događaja!

Ona uze dvije figurice i baci ih kroz prozor. Čula je kako su se razbile, udarivši o kamen na terasi.

Zatim uze treću figuricu i zadrži je u ruci, govoreći:

- Mi smo pobijedili, mali moj! Sad možeš sa mnom. Pobijedili smo!

U predvorju je već vlada, o polumrak.

Sa crničem u ruci, Vera se počne penjati uz stepenice. Išla je polako, jer je iznenada osjetila jaki umor u nogama.

»Jedan mali crnac osta s~xm i bijedan.cc Kako se ono završalo? Ah, da! oOde i oženi se i ne osta Nijedan.cc

232

Oženi se . . . Čudno - opet je osjetila da je Hugo u kući . . .

Snažno je to osjećala. Da, Hugo je gore i čeka je.

Reče samoj sebi:

»Ne budi luda. Toliko si urr.~orma da imaš priviđenja . . . <c

Polako uza stepenice . . .

Na vrhu stepenica nešto joj ispadne iz ruku, no, na prostiraču se nije čuo gotovo nikakav zvuk. Nije ni primijetila da je ispustila revolver . . .

Jedino je bila svjesna da čvrsto drži porculansku figuricu.

Kako je kuća bila prazna! Pa ipak, kao da nije bila prazna . . .

Hugo je gore - čeka je . . .

oJedan mali crnac osta sarr: i bijedan.cc Kako je ono glasio posljednji stih? Nešto o vjenčanju - ili, možda nešto drugo?

Stigla je do vrata svoje sobe. Hugo je čeka unutra, bila je potpuno sigurna.

Vera otvori vrata . . . Zastane j o j dah . . .

što je to? što to visi s kuke na stropu? Konopac s omčom, votpuno spreman? 1 stolica ispod njega - stolica koja se može Zako odgurnuti . . .

To, dakle, Hugo želi . . .

I, naravno, to je bio posljednji stih pjesmice. oOde i objesi se i ne osta Nijedan . . .cc Porculanska figurica ispadne joj iz ruke,

otkotrlja se i razbije o ogradu na kaminu.

233

Vera krenu poput automata. To je bio kraj tu, gdje ju je ona ledena vlažna ruka (Cyrilova ruka, naravno > dodirnula po vratu . . .

oSmiješ plivati do stijene, Cyrile . . .u

Eto što je ubojstvo -- tako lako i jednostavno!

Ali, kasnije se toga neprestano sjećao . . .

Ona se popne na stolicu, zureći preda se kao kakva mjesečarka . . . Namjesti omču oko vrata. Hugo je gleda, jer se želi uvjeriti da pravilno postupa.

Ona ocigurne stolicu . . .

234

Epilog

Sir Thomas Legge, pomoćr.~i komesar u Scotland Yardu, ljutito uzvikne:

- Čitava stvar je nevjerovatna!

Inspektor Maine odvratila: ~ dužnim poštovanjem:

- Znam, gospodine. Pomoćni komesar produži:

- Deset leševa na otoku, a nigdje ni žive duše. To je potpuno besmisleno!

Inspektor iVine bio je uporan:

- Ipak, gospodine, sve se to dogodilo. Sir Thomas Legge reče:

- Doc~avola, Maine, pa netko ih je morao ubiti!

- U tome i jest naš problem, gospodine.

- U izvještaju liječnika nema ničeg što bi nam moglo pomoći?

- Ničeg, gospodine. Wargrave i Lombard z~bijeni su iz revólvera, prvi hicem u glavu, a drugi ravno u srce. Gaspodica Brent i Marston umrli su

od otrovanja cijanidom. Gospoda Rogers umrla je od prevelike doze klorala. Rogersu je glava raskoljena. Bloreova glava je smrskana.

Armstrong se ukopio. Macarthuru je glava pukla

235

od udarca u potiljak, a Vera Claythorne je obješena.

Pomoćni komesar se s.tresEe. Zatim reče: - Prljav posao - sve skupa!

Malo razmisli, a onda ljutito upita:

- Hoćete reći da od sta.novnika Sticklehavana niste mogli izvući nikal~av koristan podatak? K vragu, nešto bi morali znati.

Inspektor Maine slegnu ramenima.

- To su obični, priprosti ribari. Znaju da je otok kupio neki čovjek po imenu Owen i - to je sve.

- Tko je opskrbljivao otok i radio oštale poslove?

- Neki Morris. Isaak Morris. - I što on kaže na sve to?

- On ne može ništa reći, gospodine - mrtav je.

Pomoćni komesar se namršti. - Znamo li što o tom Morrisu?

- O, da, gospodine, znamo mi njega. Ne bi se baš moglo reći da je bio osobito ugodan, taj Morris. Bio je umiješan u onu Bennitosovu provalu s akcijama prije tri godine. U to smo sigurni, iako nema dokaza. A imao je svoje prste i u trgovanju drogom. Ni to ne možemo dokazati. Oprezna je to bila ptičica, taj Morris.

- I on je stajao iza ove stvari s otokom?

- Da, gospodine. On je učinio sve oko prodaje - iako je dao do znanja da otok kupuje za neku treću osobu, čije ime nije odao.

- Pa, nešto bi se tu dalo iščačkati, s financijske strane, zar ne?

236

Inspektor Maine se nasmije.

- Poznavajući Morrisa, sumnjam da bi se to ispla~tilo. Taj zna tako dobro računati, da ni najbolji računovoda u zemlji ne bi znao gdje mu je rep, a gdje glava! U to smo se uvjerali u aferi Bennitos. Ne, taj je svom posl<xiavcu zameo trag, u to možete biti sigurni.

Legge uzdahne, a Maine nastavi:

- Morris je uredio sve u Sticklehavenu, predstavljajući se kao zastupnik »Mistera Owena. On je ljudima objasnio da je riječ o nekom eksperimentu, o nekoj okladi u vezi s boravkom na »pustom otoku« čitave sedmice i da se ne osvrću na bilo kakav poziv u pomoć koji bi došao s otoka.

Sir Thomas Legge nelagodno se vrpolio u stolici. On upita:

- I kažete da ti ljudi nisu ništa posumnjali? Čak ni tada?

Maine slegnu ramenima.

- Vi, gospodine, zaboravljate da je Nigger Island prije toga pripadao mladom Amerikancu Elmeru Robsonu. Taj je na njemu priredivao najekstravagantnije zabave. Nimalo ne sumnjam da su stanovnicima sela oči :ispale od čuđenja. No, s vremenom su se navikli i počeli vjerovati da sve što ima veze s Nigger Islandom mora bita neobično. I, kad čovjek zrelo promisli, to je i normalno.

Pomoćni komesar smrknuto prizna da je to moguće.

Maine nastavi:

237

- Fred Narracott - to je čovjek koji je društvo prevezao na atok - ipak je rekao nešto što je bačilo malo svjetla na čitav slučaj. Rekao je da ga je začudio sastav društva. »Ni slično posjetiocima gospodina Robs~ona.<c Vjerujem da ga. je upravo činjenica što su. bili tako tihi i »normalno, na,vela da prekrši 14forrisovo naređenje. Čamcem se prebacio na otok kad je čuo SOS signale.

- Kada su on i ostali kre~nuli?

- Signale je primijetila ~rupa mladih skauta. jedanaestog ujutro. Toga dana nisu mogli krenuti. Pošli su dvanaestog popodne, čim se pružila mogućnost da pristanti na otok. Svi najodlučnije isključuju mogućnost aa je netko napustio otok prije njihova dolaska. More je poslije bure bilo isuviše uzburkano.

- Zar nije netko mogao dophvati do obale? - Do obale ima više od milje. More je bilo uzburkano i ogromni valovi razbijali su se o stijene. A na obali je bilo dosta svijeta - skauta i drugih ljudi - koji su stalno motrili otok.

Pomoćni komesar uzdahne, a onda upita:

- što je s onom gra~nofonskom pločom koju ste pronašli u kući? Zar tu niste mogli ništa pronaći?

Inspektor Maine odgovori:

- I to sam ispitao. Napravi~u, ju je neka kuc;a koja radi takve stvari za kazališne i filmske efekte. Poslana je na adresu Isaaka Morrisa, za U. N. Owena. U obra,zloženju narudžbe navedeno je da je ploča potrebna za amatersko izi~o

238

denje nove drame. Tekst je vraćen zajedno s pločom.

Legge upita:

- A što je sa sadržajem ploče?

- Upravo dolazim na to, gospodine. On pročisti grlo.

- Te optužbe ispitao sam što sam iscrpnij~ mogao. Podimo od Rogersovih, jer oni su prvi stigli na otok. Njih dvoje bili s.u u službi neke gospodice Brady koja je iznenada umrla. Od liječnika koji ju je liječio ne može se doznati ništa određeno. On kaže da je i.sključeno da su je njih dvoje otrovali, ali je uvjeren da je tu ipak bilo nečeg sumnjivog. Ona je, k.aže, umrla zbog njihove nemarnosti. Kaže da je to jedan od onih slučajeva koje je nemoguće dokazati.

- Tu je, zatim, sudac Wargrave. To je u redu. On je izrekao kaznu Setonu.

- Usput rečeno, Seton je bio kriv - neopozivo kriv. Nakon što je obješen, pojavio se novi dokazni materijal koji je njegovu krivicu potpuno dokazao. Ali, u vrijeme suđenja, bilo je mnogo komentara i devedeset posto ljudi vjerovalo je da je Seton nevin i da je presuda bila završna riječ suca.

- Gospodica Claythorne bila je, kako sam ustanovio, odgovateljica u nekoj obitelji u kojoj se dogodila nesreća - utapljanje u moru. Čini se, međutim, da ona s tim nije imala nikakve veze; zapravo, vrlo se dobro ponijela - plivala je za djetetom, pa je i nju struja povukla, tako da je i sama spašena u posljednji čas.

239

- Nastavite - naredi pomoćni inspektor, uzda~hnuvši.

I Maine duboko uzdahnn.

- A sada, dr Armstrong. Poznat čovjek. Imao je ordinaciju u Harley Streetu. Potpuno ispravan i pošten u liječ:ničkoj praksi. Nisam uspio otkriti nikakvu ilegalnu operaciju ili slično. Ipak, istina je da je još 1925. u Leithmoreu, dok je radio u tamošnjoj ~bolnici, operirao neku ženu po imenu Clees. Upala trbušne maramice. Izdahnula je na operacionom stolu. Možda nije bio dovoljno vješt priliko~n operacije - konačno, tada je još bio neiskusn, ali nespretnost nije krivični prekršaj. Sigurno je da nije bilo nikakvih motiva.

- Zatim, gospodica Brent. Djevojka, Beatrice Taylor, bila je u njezirioj službi. Ostala je u drugom stanju i, pošto j~u je gospodica Brent izbacila iz kuće, oduzela je sebi život skočivši u rijeku. Ružan gest - ali opet, nije zločin.

- Čini se da u tom grnu leži zec - ustvrdi pomoćni komesar. - U.IV.Owen pozabavio se slučajevima kojima za.kon ništa ne može.

Maine revno nastavi:

- Mladi Marston bio je vrlo bezobziran vozač - dva puta kažnjavan zbog prebrze vožnje; po mom mišljenju, trebalo mu je oduzeti vozačku dozvolu. To je sve što znamo o njemu. John i Lucy Combes imena su dvoje djece koje je pregazio u blizini Cambridgea. Neki prijatelji svjedočili su u njegovu korist, pa se izvukao s novčanam kaznom.

240

- O generalu Macarthuru ne mogu ništa određeno saznati. Prošlost - čista; služba u ratu - sve u najboljem redu. Arthur Richmond služio je pod njegovom komandom u Francuskoj i poginuo je u akciji. Nije bilo :nikakvih trzavica izmeQu njega i generala; bili ;u, štoviše, dobri prijatelji. U to vrijeme bilo je nekih većih grešaka, pa su oficiri često nepotrebno slani u smrt. Možda je i to bio takav slučaj.

- Možda - prihvati pomoćni komesar.

- A sada - Lombard. Phi.lip Lombard bio je umiješan u neke vrlo sumnji.ve poslove u W ozemstvu. Jednom ili dvaput za dlaku je izmakao slovu zakona. Uživa glas smje~log i ne osobito skrupuloznog čovjeka. Tip koji. bi bio kadar da na nekom mirnom, zabačenom mjestu, počini više ubojstava.

- Na kraju dolazimo do Blore. - Maine je oklijevao. - On je, naravno, bio jedan od naših. Njegov sugovornik se promeškolji.

- Blore - ubaci pomoćni komesar silovito - to je priča za sebe!

- Mislite, gospodine? Pomoćni komesar odvratil:

- Uvijek sam tako mislio. Ali, bio je dovoljno vješt da na vrijeme opere ruke. Uvjeren sam da je počinio krivokletstvo u pogledu Landora. To mi se onda nije nikako sviQalo. Ali, ništa nisam pronašao. Slučaj sam ,povjerio Harrisu, ali ni on nije bio bolje sreće. Ipak, još vjerujem da bi se tu moglo štošta prona,ći da smo samo znali pravilno usmjeriti istragtx. Taj čovjek nije bio ispravan.

16 Deset rnalih cmaca 241

Poslije kraće stanke Thoma,s Legge upita:

- A Isa,a,k Morris je, kažete, mrtav? Kad je umro?

- Mislio sam da ćete to pitati. Isaak Morris umro je u noći asmog kolovoza. Uzeo je prejaku dozu sredstava za spavanje; ni po čemu ne može se utanoviti da li je to nesretni slučaj ili samoubajstvo.

Legge polako upita:

- Zanima li vas što misli, Maine? - Mogu samo nagađati, gospodine. Legge ga presiječe:

- Taj Morris je izabrao pravi trenutak da umre!

Inspektor Maine zaklupa glavom.

- Mislio sam da ćete to reći, gospodine. Pomoćni komesar tresnu šakom po stolu i uzviknu:

- Cijela stvar je fantastična, gotovo nemoguća! Deset ljudi ubijeno, a mi ne znamo ni tko je to učinio, ni kako, ni zašto!

Maine se nakašlje, a zatim reče:

- Pa, nije baš sasvim tako, gospodine. Znamo zašto - barem otprilike. Riječ je o fanatiku s nekim sumanutim idejama o pravdi. Okomio se na ljude kojima zakon nije mogao ništa. Odabrao je deset ljudi - da li zaista krivih ili ne, nije više bilo važno . . .

- Nije bilo važno? A meni se čini . . .

- Ne dovrši rečenicu. Inspektor Maine uljudno pričekava. Legge odmahnu glavom, uzdahnuvši.

242

- Nastavite - reče. - Za trenutak mi se učinilo da sam nešto pronašao. Takoreći, rješenje čitave zagonetke. Ali, ta se nit sada izgubila. Produžite s onim što ste iznosili.

Maine nastavi:

- Bilo je deset ljudi koje je trebalo - pogubiti, da upotrijebimo taj izraz. To je i učinjeno. U. N. (Jwen obavio je svoj zadatak. I onda je jednostavno nestao s otoka.

Pomoćni komesar ironično prekinu inspektora:

- Fantastičan hokus-pokus: sad ga vidiš, sad ga ne vidiš. Ali Maine, neko objašnjenje mora postojati!

Maine upita:

- Hoćete reći da, ako taj čovjek nije bio na otoku, onda ga nije, svakako, mogao ni napustiti - a sudeći po iskazima svih koje smo ispitali, njega tamo zaista nije ni bilo. Ako je tako, onda je jedino moguće objašnjenje da je to bio jedan od desetorice.

Pomoćni komesar kimne glavom. Maine gorljivo nastavi:

- Mislili smo i na tu mogućnost, gospodine. Ispitali smo sve. Kao prvo, tok događaja na Nigger Islandu nije nam sasvim nepoznat. Vera Claythorne vodila je dnevnik. Emily Brent također. Stari Wargrave isto je nešto bilježio pravničko tajno pismo, ali posve jasno pisano. A i Blore je pisao svoje komentare. Sve se bilješke slažu. Ubijeni su ovim redom: Marston, gospoda Rogers, Macarthur, Rogers, gospodica Brent, Wargrave.

Poslije njegove smrti, dnevnik

's' 243

Vere Claythorne navodi samo da je Armstrong napustio kuću u toku noći i da su Blore i Lombard krenuli za njim. Blore ima u svom notesu još jednu bilješku - samo dvije riječi: »Armstrong nestao.«

- Uzevši sve u obzir, učinilo mi se da bih lako mogao riješiti problem. Armstrong se, kako znate, utopio. Ako počemo od pretpostavke da je on bio lud, što ga je moglo spriječiti da poubija ostale i na kraju izvrši samoubojstvo bacivši se sa stijene? Ili, ako nije bilo tako, možda se utopio pokušavajući da dopliva do obale.

- Lijepo rješenje - ali pokazalo se nemogućim. Da, gospodine, nemogućim. Kao prvo, tu je iskaz policijskog liječnika. On je stigao na otok trinaestog kolovoza rano ujutro. Nije nam mogao mnogo reći. Mogao je samo tvrditi da su svi bili mrtvi već najmanje trideset šest sati, a po svoj prilici i znatno duže. Ali, bio je odlučan u pogledu Armstronga. Rekao je da je ovaj sigurno ležao u vodi osam do deset sati prije nego što je bio izbačen na obalu. Iz toga proizlazi da je Armstrong dospio u more negdje u noći sa desetog na jedanaesti - objasniću vam kako. Pronašli smo mjesto gdje je voda izbacila njegov leš; bio je ukliješten između dvije stijene na kojima su ostali tragovi odijela, kose, itd. Mora da ga je tu izbacila plima jedanaestog kolovoza znači, negdje oko 11 sati prije podne. Poslije toga bura se stišala i visoki nivo vode znatno je opao.

- Vi ćete možda reći da je Armstrong mogao smaknuti ostalo troje prije, nego što je te noći dospio u more. Ali ima tu još jedna stvar. Arm

244

strongovo tijelo bilo je izvučeno iznad znaka najvišeg vodostaja. Pronašli smo ga izvan domašaja i najjače plime. Bio je lijepo i uredno položen na zemlju.

- Iz toga proizlazi samo jedno; netko je na otoku bio živ i oslije smrti Armstronga.

On zastane, a zatim nastavi:

- I što onda ostaje? Evo kako stvari stoje jedanaestog rano ujutro. Armstrong je onestao (uto-ljen). Preostaje još troje: Lombard, Blore i Vera Claythorne. Lombard je ubijen iz revolvera; njegovo tijelo pronađeno je na obali - u blizini Armstrongova. Vera Claythorne zatekli smo u njejoj sobi obješenu. Bloreovo tijelo bilo je na terasi. Glava mu je bila smrskana teškim mramornim satom koji je -- kako se može pretpostaviti - pao na njega s prozora.

Pomoćni komesar oštro tptita: - Čijeg prozora?

- Vere Claythorne. A sada, gospodine, pogledajmo svaki od ta tri slučaja posebno. Najprije Philip Lombard. Recimo da je on bacio na Bloreu onu mramornu gromadu, uspavao Veru Claythorne i objesio je, a onda sišao na obalu i ustrijelio se.

- Ali ako je tako bilo, tko mu je onda oduzeo revolver? Jer, taj je revolver pronađen gore, u kući, na pragu vrata na vrhu stepenica, blizu vrata Vjargraveove sobe.

Pomoćni komesar upita:

- Ima li kakvih otisaka :prstiju? - Da, gospodine, Vere Claythorne. - Ali čovječe, pa onda . . .

245

- Znam što ćete reći; da je Vera Claythorne ubila Lombarda, odnijela revolver natrag u kuću, bacila sat na Bloreu, a onda se sama objesila.

- I sve bi to bilo lijepo i dobro - ali samo donekle. U njezinoj sobi nalazi se stolica na čijem su sjedalu otkriveni tragovi morske trave; isti kao i na njenim cipelama. Čini se kao da je tala na tu stolicu, namjestila sebi omču oho vrata i zatim nogom odgurnula stolicu.

- Ali ta stolica nije na Clena odgurnuta. Bila je, kao i sve druge, uredno postavljena. Uza zid. To je učinjeno oslije smrti Vere Claythorne.

Učinio je to netko drugi.

- Ostaje nam još Blore, i ako mi sada kažete da je, pošto je ubio Lombarda i natjerao Veru da se objesi, izišao i sam sebi svalio na glavu onu gromadu mramora time, što je povukao neki konopac - e, to vam jednostavno neću povjerovati. Ljudi se ne ubijaju na tako nemoguć način - a što je još važnije, Blore uopće nije bio takav tip. Mi smo ga bar poznavali; to zaista nije bio čovjek kojeg bi ikad mogli optužiti da je opsjednut sumanutom željom da dijeli nekakvu apstraktnu pravdu.

Pomoćni komesar prihvati:

Slažem se s vama.

Inspektor Maine nastavi:

- I iz toga proizlazi da je netko drugi morao biti na otoku; netko tko je sve opet doveo u red kad je završio posao. Ali, gdje se krio sve vrijeme - i kuda je kasnije nestao? Stanovnici Sticklehavena potpuno su sigurni da nitko nije

246

mogao napustiti otok prije nego što je stigao čamac sa spasiteljima. Ali tada . . .

On zastane.

Pomoćni komesar prihvati:

Tada . . .

Onda duboko uzdahnu, zavrti glavom i nagnu se:

- Ali tada, tko ih je ubio?

Rukopisni dokument vlasnika ribarskog čamca oE~nma Janecc poslan Scotland Yardu.

Još u ranoj mladosti shvatio sam da je moja priroda zapravo skup proturječnosti. Moja prva odlika jest neizlječivo romantična mašta. Bacanje u more boce s nekim važnim dokumentom nešto je što me redovno uzbuđivalo kada sam, kao dijete, čitao pustolovne priče. To me još i danas uzbuđuje i zato sam odabrao ovaj put da saopćim svoju ispovijest, da je, zatvorenu i zapečaćenu, povjerim morskim valovima. Računam da postoje gotovo stopototni izgledi da moja ispovijest bude pronađena i onda će (osim ako time pretjerano ne laskam samom sebi) tajna serije ubojstava, do tada nerazjašnjena, biti odgonetnuta.

Uz romantičnu maštu donio sam na ovaj svijet i druge odlike. Tako mi promatranje ili izazivanje smrti pruža nesumnjivo sadističko zadovoljstvo. Sjećam se eksperimenata sa osama i raznim vrtnim štetocinama . . . Još od najranije mladosti osjećao sam slast ubijanja.

247

No, usporedo s tim, u meni je postojalo i nešto sasvim suprotno - jaki smisao za pravdu. Grozim se i pri samoj pomisli da bi neka nevinna osoba ili neko nedužno stvorenje moglo patiti ili izgubiti život zbog nekoga mog postupka. Oduvijek nezadrživo osjećam da pravda mora pobi j editi.

Mislim da se može razumjeti - neki psiholog bi to vjerujem zacijelo shvatio - da sam zbog takvog duševnog ustrojstva izabrao pravnički poziv. On odgovara gotovo svim mojim nagonima.

Zločin i njegovo kažnjavanje: ne oduvijek su ma oduševljavali. Čitanje kriminalističkih romana svih vrsta za mene je bila prava poslastica. Iz puke zabave smišljao sam najvjestija i najduhovitija ubojstva.

Kada sam s vremenom dospio na položaj predsjednika suda, onaj mo, j drugi patajni nagon došao je u priliku da se nesmetano razvija. Promatrati bijednog zločinca kako se svija na optuženičkoj klupi i gledati kako mu se sudbina nemilosrdno približava, kako grca u mukama prokletih, ispunjavalo me neizrecivim zadovoljstvom. Ali ne zaboravite, promatranje nevinog čovjeka u takvoj situaciji nije za me bilo nikakvo zadovoljstvo. U najmanje dva navrata obustavio sam suđenje kad sam stekao dojam da je optuženi očito nevin, objasnivši poroti da nema što presuditi. Međutim, zahvaljujući ispravnosti i djelotvornosti naših policijskih snaga, većina optuženih, koji su došli pred mene da bi im se sudilo za ubojstvo, bili su zaista krivi.

248

Ovdje iznosim tvrdnju da je to bilo i s ~dwardom Setonom. Njegov izgled i ponašanje zavarali su većinu, a uspio je ostaviti dobar dojam i na porotu. A .i ne samo dokazni materijal koji je bio nedvosmislen, prc~mda preskroman, već i moje poznavanje zločinca, govorili su mi da je on bez sumnje počinio zločin - brutalno ubojstvo starije žene koja je u njega imala neograničeno povjerenje.

Prati me glas da rado šaljem na vješala, ali to zapravo ne zaslužujem. U svojoj završnoj riječi uvijek sam bio strogo pravedan i obziran.

Sve što sam činio bilo je to da porotu zaštitim od utjecaja emocionalnih apela nekih naših osjećajnih branitelja; uvijek s <un upozoravao na stvarni dokazni materijal.

Tma tome već nekoliko godina otkako sam postao svjestan promjene koja se u meni odigrala, zapravo popuštanja kontrole. Spopala me želja da i sam djelujem umjesto da sudim.

Poželio sam - otvoreno to priznajem - da sam ~očinim ubojstvo. U tome sam vidio strasnu želju umjetnika da se izrazi! Bio sam ili sam mogao postati - umjetnik zločina!

Moja mašta, strogo~o obuzdavana mojim pozivom, potajno je nabujala i skrhalo snagu mojeg otpora.

Moram - moram - mor~zm počiniti ubojstvo! Štoviše, to ne smije biti neko obično ubojstvo! Mora to biti fantastičan zločin, nešto čudesno, nešto još nevideno! U iom pogledu mislim da još imam maštu nedoraslog mladića.

Htio sam nešto teatralno i f;otovo nemoguće!

249

Htio sam ubiti . . . Da, htio sam ubiti . . .

Ali - ma koliko se to nekima činilo nevjerojatnim - u toj težnji obuzdavao me i sprečavao moj urođeni smisao za pravdu. Nevini ne smiju stradati!

A onda, sasvim nenadano , došao sam na ide ju - i to poslije čisto slučajne primjedbe u toku nekog običnog razgovora. Sre~o sam nekog liječnika opće prakse, i taj je, onako usput, primijetio da zacijelo ima mrvog zločina koje za .kon nije kadar kazniti.

I naveo je sućibinu nehe svoje pacijentice, neke stare dame koja je nedavno umrla. Rekao je kako je uvjeren da je smrt nastupila zbog toga što joj bračni par l~oji je bio u njenoj službi i njenom smrću došao do znatnog imetka nije davao sreastvo za ovrepu. Tako nešto, objasnio je, potpuno je nemoguće dokazati, no on je sam duboko uvjeren da je to bio u.zrok smrti. Dodao je da se stalno zbivaju slični slučajevi - svjesna ubojt, tva - kojima zakon ne može ništa.

To je bio početak. Odjednom sam pred sobom ugledao otvoren put. I donio sam odluku da počinim, ne jedno, već seriju ubojstava.

Prisjetio sam se neke pjesmice iz djetinjstva, pjesmice o deset malih crnaca. Još kao dvogodišnje dijete bio sam opčinjen njome, neumoljivim opadanjem brojeva, osjećajem neizbježnosti.

I počeo sam potajno prikupljati žrtve . . .

Ne želim zauzimati prostor detaljnim opisivanjem kako sa.m c?olazio do njih. Svaki raz ;ovor usmjeravao bih na odr~edeno polje i - rezul

250

tati su i mene samog zaista iznenadili, Boraveći u nekom oporavilištu, saznao sam za slučaj dra Armstronga; neka bolničarka - veliki trezvenjak - da bi mi dokazala koliko je alkohol štetan - ispriča mi postupak liječnika koji je prije mnogo godina u nekoj bolnici, pod utjecajem alkohola usmrtio pacijenticu koju je operirao. Nekoliko naoko nevažnih pitanja o kojoj je bolnici riječ uskoro mi je prtzžilo potrebne podatke. Nisam imao nikakvih poteškoća da uđem u trag dotičnom liječniku.

Razgovor između dvojice starih vojnika velikih brbljavaca - doveo rrie na trag generala Macarthur. Neki čovjek, koji. se kratko vrijeme prije toga vratio s rijeke Ama~sone, ispričao mi je o neslavnim podvizima nekog Philipa Lombarda. Od neke zlovoljne memsahib s Majorke doznao sam priču o puritanki Emily :Brent i njenoj jednoj sluškinji. Anthonyja Marstona odabrao sam iz velike grupe ljudi koji su počinili slične prekršaje. Zbog njegove krajnje okorjelosti i nesposobnosti da osjeti bilo kakvu odgovornost za živote koje je oduzeo, bio je iu mojim očima tip opasan po zajednicu, čovjek koji ne treba da živi. Bivši inspektor Blore došao mi je pod ruku prirodno - iz raz;govora koje su moji kolege sasvim otvoreno vodili o slučaju Landor. Na njegov prekršaj gledao sam vrlo ozbiljno. Policaicji, kao sluge zakona, moraju uvijek biti do maksimuma ispravni, jer se njihovo~j riječi vjeruje već po samoj prirodi njihova zvan, ja.

Tu je, napokon, i slučaj Vere Claythorne. Bilo je to prilikom prelaska Atlantika. Jedne

251

noći, u salonu za pušače ostali smo jedino ja i neki zgodan mladić po imenu Hugo Hamilton.

Hugo Hamilton bio je nesretan. Da bi ublažio svoju nesreću, ispio je podosta alkohola. Bio je u onom plačljivom stanju kad se čovjek lako povjerava. Ne očekujući nešto posebnog, automatski sam skrenuo razgovor na uobičajenu temu. Odziv me zapanjio. ~Ioš i sad se sjećam njegovih riječi.

»U pravu ste. Ubojstvo ni je ono što ljudi većinom pod tim podrazumijevaju - davanje kom~dića arsena - guranje u provaliju i slično.c< Nagnuo se naprijed i unoseći ~ni se u lice, rekao: »Poznavao sam djevojku ubojicu. Poznavao sam je dobro, kažem vam. ~toviše, bio sam lud za njom . . . Tako mi boga, ponekad~ mi se čini da sam još lud za njom . . . To je pravi pakao, kažem vam, pakao . . . Vidi: e, ona je to učinila takoreći zbog mene . . . Nisam ni sanjao o tome. žene su demoni, pravi demani; ne biste povjerovali da takva djevojka, dobra, vesela i poštena

djevojka, ne biste povjerovali da bi učinila tako nešto, zar ne? Da bi mogla odvesti dijete na more i pustiti ga da se utopi - ne biste povjerovali da bi jedna žena bila sposobna ta,ko nešto učiniti?<

Upitao sam ga:

»Jeste li sigurni da je to učinila?<

Kao da se najednom otrijeznio, odgovori mi: »Sa,svim sam siguran. Nikom drugom to ne bi bilo ni na kraj pameti. Ali ja sam to znao čim sam joj pogledao u oči, po povratku, poslije sve

252

ga . . . Zнала je da ja znam . . . Nije jedino shvatila da sam volio to dijete . . .<

Ništa više nije rekao, no, nije bilo teško rekonstruirati čitavu priču.

Bila mi je potrebna i des~eta žrtva. Izabra.o sam nekog Morrisa, čovječuljka koji se bavio sumnjivim poslovima. Među ostalim, imao je svoje prste u trgovini drogom, a na duši i kćer nekih mojih prijatelja koju je naveo da uzima drogu; jадnica, počinila je sa~noubojstvo u dvadeset i drugoj godini.

U toku traganja za žrtvama, plan je polako sazrijevao u mojoj glavi. Sacta je bio gotov, a razgovor s nekim liječnikom iz Harley Streeta još ga je više učvrstio. Već sam spomenuo da sam se svojedobno podvrg~ao operaciji; taj razgovor u Harley Streetu dao mi je do znanja da bi nova operacija bila beskorisna. Liječnik je to vrlo pažljivo rekao, no navikao sam da u svakoj izjavi pronalazim istinu.

Nisam saopćio liječniku svoju odluku; moja smrt neće biti polagana i mučna, kako bi prirodni tok to zahtijevao. Ne, moja smrt trebala je nastupiti u plamenu uzbuc~enja. Odlučio sam živjeti, prije nego umrem.

A sada prelazim na tehničke pojedinosti zločina na Nigger Islandu. Zakupiti otok, uz pomoć Morrisa koji mi je zameo trag, nije bilo teško. Bio je pravi stručnjak za takve poslove. Sredivši podatke koje sam prikupio o svojim budućim žrtvama, uspio sam za svako; od njih pronaći mamac. Nijedan od mojih planova nije zakazao.

253

Svi gosti stigli su na Nigger Island osmi kolovoza. U toj grupi bio sam i ja,

Morrisa tada više nije x~ilo među živima. Patio je od probavnih smetnji. Prije nego što sam napustio London, dobio je kapsulu s lijekom koji, kako sam mu rekao, ima čudesno djelovanje na moje želučane sokove. Rekao sam mu da lijek uzme neposredno prije spavanja. Uzeo je kapsulu bez oklijevanja. Naime, bio je pomalo hiphondar. Bio sam siguran da neće ostaviti neke kompromitantne doaumente ili bilješke, jer nije bio od te vrste ljudi.

Redosljed smrti na otoku rezultat je pažljivog proučavanja. Došao saan do zaključka da su stupnjevi krivice mojih gostiju različiti. Odlučio sam da oni čija je krivica najmanja umru prvi, kako ne bi morali podnositi onu dugotrajnu napetost i strah koje sam namijenio težim krivicama.

Anthony Marston i gospoda Rogers otišli su prvi - on trenutčno, a ona u mirnom snu. Shvatio sam da je Marston jedan od onih tipova koji se radaju bez osjećaja moralne odgovornosti koji većina nas ima. Bio je amoralan i bezbožan. Gospoda Rogers - u to nisam sumnja.o bila je pod utjecajem svoga muža.

Nije potrebno pobliže objašnjavati kako je ovo dvoje napustilo ovaj svijet. Policija je to sigurno s lakoćom ustanovila. Cijankalij se lako može nabaviti za kućanstvo - za smirivanje pčela. Imao sam manju količinu uza se i nije mi bilo teško da ga ulijem i.n gotovo praznu čašu

254

Anthonyja Marstona za vrijeme opće napetosti nakon puštanja gramofonske ploče.

Moram priznati da sam u to:u »čitanja optužnice pažljivo promatrao lica svojih gostiju i da, oslanjajući se na dugogo~išnje iskustvo, nisa,m ni na tren posumnjao da su svi redom zaista krivi.

Za moje skorašnje napade bola preporučeno mi je specijalno sredstvo za uspavljivanje - klorov hidrat. S lakoćom sam se uzdržavao sve dok nisam uštedio smrtonosnu dozu. Kada je Rogers donio gore čašu vode za svoju. ženu i stavio je na stolić, prolazeći. pokraj njega, ubacio sam otrov u čašu. Bio je to lak pasao, jer tada još nitko nije ništa sumnjao.

Smrt generala Macarthurа bila je posve bezbolna. Nije me čuo kao sam. mu prišao s leđa. Naravno, morao sam s najvećom opexznošću izabrati trenutak kada ću n:apustiti. i terasu, ali sve se uspješno završilo.

Kao što sam i predvidio, otok je pretra.žen i ustanovljeno je da nema nikoga osim nas sedmero. To je odmah stvorilo d.rug~aćiju atmosferu. Javile su se prve sumnje. Znao sa,m da će mi uskoro trebati saveznik. Za tu ulogu izabrao sam dra Armstronga. Lakovjeran čovjek, poznavao me i iz vida, a i po čuvenju, i bilo mu je nezamislivo da bi čovjek mog položaja mogao zapravo biti ubojica! Sve njegove sumnje bile su usmjerene prema Lombardu, a ja sam se pretvarao da i sam tako mislim. Nagovijestio sam mu da sam skovao plan kako da se ubojica uhvati u zamku i sam oda.

255

Ia,ko su sve sobe pretražene, nije se još pristupilo pretraživanju samih g~ostiju. No, i to je ubrzo došlo na red.

Rogersa sam ubio ujutro deseti kolovoza. Cijepao je drva i nije čuo da mu se približavam. U džepu je imao ključ od blagovaonice koju je prethodne noći zaključao.

U gužvi koja je izbila kad je pronađen Rogersov leš, tajno sam ušao u Lombardovu sobu i uzeo revolver. Znao sam da će ga imati, zapravo naredio sam Morrisu da mu to predloži prilikom razgovora s njim.

Za doručkom sam neprimjetno usuo posljednju dozu klorala u kavu gospodice Brent. Osta-, vili smo je u blagovaonici. Malo kasnije uvukao sam se tamo; bila je već gotovo bez svijesti; nije mi bilo teško da joj ub~rizgam jaku dozu cijanida. Igra sa pčelom zais~ja je bila djetinjasta, ali to mi je pričinilo veliko zadovoljstvo. Uživao sam u tome da ostanem što vjerniji svojoj dječjoj pjesmici.

Odmah poslije dogodilo se ono što sam predvidio, zapravo mislim da sam to čak sam predložio. Svi smo se podvrgli strogom pregledu. Prije toga sam pohranio revolver na sigurno mjesto, a klorala više nisam ni imao.

Tada sam nagovijestio ~4rmstrongu da je došlo vrijeme za našu akciju. Plan je bio jednostavan. Trebalo je samo da ja odigram ulogu slijedeće žrtve. To bi možda zбunilo ubojicu objasnio sam mu - a, u svakom slučaju, kao »mrtvac< bih se mogao šuljati po kući i uhoditi nepoznatog ubojicu.

256

Armstrongu se ideja svidjela. Ostvarili smo je još iste večeri. Malo crvene gline na čelo, crvena zavjesa, vuna - i predstava je mogla početi. Svjetlo svijetla bilo je vrlo nesigurno i treperavo, a Armstrong je trebao biti jedini koji će me pregledati.

Trik je upalio i bolje nego što smo mislili. Gospodica Claythorne izbezumljena je završitala naišavši na morsku travu koju sam smišljer~o namjestio u njenoj sobi. Svi su poletjeli uza stepenice, a ja sam mirno :~auzeo pozu nove žrtve.

Kad su me ugMedali, efekt ,je bio upravo onakav kakav sam očekivao. Ar~mstrong je svoju ulogu odigrao gotovo posve poofesionalno. Odnijeli su me uza stepenice i položili na krevet. Nitko više nije brinuo o meni, bili su isuviše prestravljeni i strašno su se bojali jedan drugog.

S Armstrongom sam ugovorio sastana.k u četvrt do dva. Odveo sam ga nešto dalje o~d kuće, na sam rub stijene. Rekao sam mu da s tog mjesta možemo vidjeti svakog tko bi nam se pokušao približiti. Osim toga, nitko iz kuće nije nas mogao vidjeti, jer su spavače sobe gledale na drugu stranu. Još nije ništa siumnjao, iako je trebao biti upozoren, samo da, se sjetio narednog stiha pje~smice. »Jednog proguta crvena haringa . . .cc I, nasjeo je na tu haringu . . .

Bilo je to sasvim lako. Uzviknuo sam, nagnuo se preko ruba, i pozvao ga da pogleda nije li ono ulaz u pećinu? I sam se nagnuo. Snažno sam ga gurnuo, izgubio je ravnotežu i strmoglavio se u zapjenušano more. Vratio sam se u kuću. Ono

17

Deset malih crnaca 257

što je Blore čuo bili su moji koraci. Nekoliko minuta kasnije, ponovno s~rn izašao iz Armstrongove sobe, samo ovaj put namjerno s više buke, kako bi me netko od njih čuo. Stigavši na kraj stepenica, čuo sam kako se otvaraju vrata. Vjerojatno su mi vidjeli leđa dok sam izla.zio iz kuće.

Prošlo je nekoliko minuta prije nego što su krenuli za mnom. Obišao sam kuću i ponovno ušao kroz prozor blagovaonice, koji sam prethodno ostavio otvoren. Zatvorio sam prozor i kasnije razbio staklo. Zatim sam se popeo na stepenice i opet legao u krevet.

Računao sam da će ponovno pretražiti kuću, ali sam se nadao da neće izbliza pogledati nijedan od leževa, već da će samo prekontrolirati da se Armstrong nije kojim slučajem maskirao. Tako je i bilo.

Zaboravih spomenuti da sam vratio revolver u Lombardovu ladicu. Nekoga će možda zanimati gdje je bio skriven za vrijeme pretrage. U smočnici se nalazila velika s;omila konzervirane hrane. Otvorio sam najdonju limenku - mislim da, su u njoj bili keksi - sakrio revolver, a onda je opet oblijepio ljepljivom vrpcom.

S pravom sam predvidio da nikome neće pasti napamet da pretrese čitavu gomilu naizgled netaknutih živežnih namirnica, pogotovu zato što su sve gornje limenke bile zalemljene.

Crvenu zavjesu smotao sam i sakrio ispod navlake jedne od stolica u blagovaonici, a vunu sam, kroz mali otvor koji sam napravio nožem, ugurao u jastuk na njenom sjedalu.

258

Sada je došao dugo očekivani trenutak: troje ljudi koji su se toliko bojali, jedan drugog da se svašta moglo dogoditi - a jedan od njih imao je revolver. Gledao sam ih s prozora kuće. Kad se Blore sam popeo do kuće, iritiran sam već pripremljen veliki mramorni blok. Blore nam ušta pozornicu . . .

S prozora sam vidio kako je Vera Claythorne ubila Lombarda. Odvažna i snalažljiva mlada žena - od uvijek sam smatrao da je ona prava djevojka za njega - i više od taga! Čim se to odigralo, namjestio sam scenu u njenoj sobi.

Bio je to zanimljiv psihološki eksperiment. Da li će svijest o vlastitoj krivici, udružena s nervnom napetosti izvan neposrednim ubojstvom i hipnotičkim djelovanjem okolice, biti dovoljna da je navede na samoubojstvo? Vjerovao sam da hoće. I, pokazalo se da sam imao pravo. Vera Claythorne objesila se na moje oči, dok sam stajao u sjeni njenog ormara.

A sada - posljednja faza. Izašao sam iz zaklona, podigao stolicu i namjestio je uza zid. Potražio sam revolver i našao ga na vrhu stepenica, gdje ga je djevojka ispustila. Pazio sam da na njemu ostanu oasci njenih prstiju.

A što sad?

Završit ću s pisanjem. Stavit ću pismo u bocu, zapečatiti je i baciti u more.

Zašto? Da - zašto?

Moja želja bila je da izbrisim zločin koji će biti itako zagonetan da ga nitko neće uspjeti odgonetnuti.

" 259

Ali sada shvaćam da se nijedan čimbenik ne može zadovoljiti samo svojom umjetnošću. Postoji prirodni nagon za priznanjem i ja ga ne mogu zatamiti.

Obuzima me, dopustite mi: dajte to najponiznije priznam, sažaljenja vrijedna ljudska želja, želja da netko sazna, koliko sam bio pametan i vješt . . .

Polazio sam od pretpostavke da će tajna Nigger Islanda ostati nerasvjetljena. No, može se dogoditi da policija bude oštroumnija nego što sam to mislio. Napokon, postoje tri mogućnosti da se odgonetne tajna: prvo, policija je potpuno svjesna činjenice da je Edward Seton bio kriv. Prema tome, jedan od desetoro ljudi na otoku nije bio ubojica ni u kom smislu te riječi. Iz toga paradoksalno proizlazi da upravo ta osoba logički mora biti zagonetna ubojica. Drugo, rješenje leži u sedmom stihu dječje pjesmice. Armstrongova smrt asocirana je crvenom haringom koju je on zagrizao - ili, bolje rečeno, koja je njega projutala! To znači da je u toj fazi došadaja naznačen neki hokus-pokus i da je Armstrong, zavarano njime, otišao u smrt. To bi mogla biti polazna točka koja mnogo obećava. Jer, u to vrijeme, na životu su osim njega, još samo četiri osobe, a od te četiri osobe ja sam očito jedini za kojeg bi se moglo pretpostaviti da je stekao njegovo povjerenje.

Treća mogućnost je simbolična - način moje smrti - biljeg na čelu - žig sramna na Kainu. Mislim da, još vrlo malo treba reći.

260

Pošto svoju bocu i poruku u njoj predam moru, otići ću u sobu i leći na krevet. Na naočale ću pričvrstiti nešto što izljudi kao fina crna vrpca, to je zapravo elastična vrpca. Težinom svoga tijela pritisnut ću naočale. Vrpca ću prebaciti u obliku omče preko kvake na vratima i pričvrstiti je - ne prečvrsto - za revolver. Mislim da će se dogoditi ovo:

Moja ruka, zaštićena maramicom, povući će oroz; ruka će mi pasti uz tijelo, a revolver će, povučen elastičnom vrpcom, odskočiti do vrata; udarivši o kvaku, oslobodit će se vrpce i pasti na pod; oslobodena vrpca nedužno će visjeti s naočala pritisnutih mojim tijelom. Maramica na podu neće izazvati nikakvu sumnju.

Pronaći će me lijepo položeno na krevet, prostrijeljenog čela - sasvim u skladu s bilješkama mojih žrtava. U trenutku kad leževi budu pregledavani, više se neće dovoljno precizno moći ustanoviti vrijeme smrti.

Kad sunce zađe, s kopna će stići čamci i »spasioeice će zateći na Nigger Islandu deset leževa i jedan nerasvjetljen problem.

F'otipisan: LAWRENCE W ARGRAVE

i,
' 261